

**Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků
a studentů ve středním a vyšším odborném
vzdělávání v ČR a v krajích ČR
a postavení mladých lidí na trhu práce
ve srovnání se stavem v Evropské unii**

2014/15

Ing. Jiří Vojtěch
Ing. Pavla Paterová

Praha 2015

OBSAH

1. Úvodem	3
2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání	4
3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů	11
4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání	18
5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU	36
5.1 Populace mladých lidí z hlediska vzdělanosti	37
5.2 Předčasné odchody ze vzdělávání	39
5.3 Míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s celkovou mírou v jednotlivých členských státech EU	41
5.4 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých a celkové za poslední tři roky v členských státech EU	43
5.5 NEET (Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnání ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy)	45
5.6 Opatření ke zvýšení zaměstnanosti mladých lidí	47
5.7 Závěr	48

Výchozí údaje pro kap. 2 až 4 jsou z MŠMT, další pak vycházejí z údajů VŠPS Českého statistického úřadu a databází Eurostatu.

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2014/15

Ing. Jiří Vojtěch, Ing. Pavla Paterová

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2015

Korektura: oddělení pro informační a publikační činnost

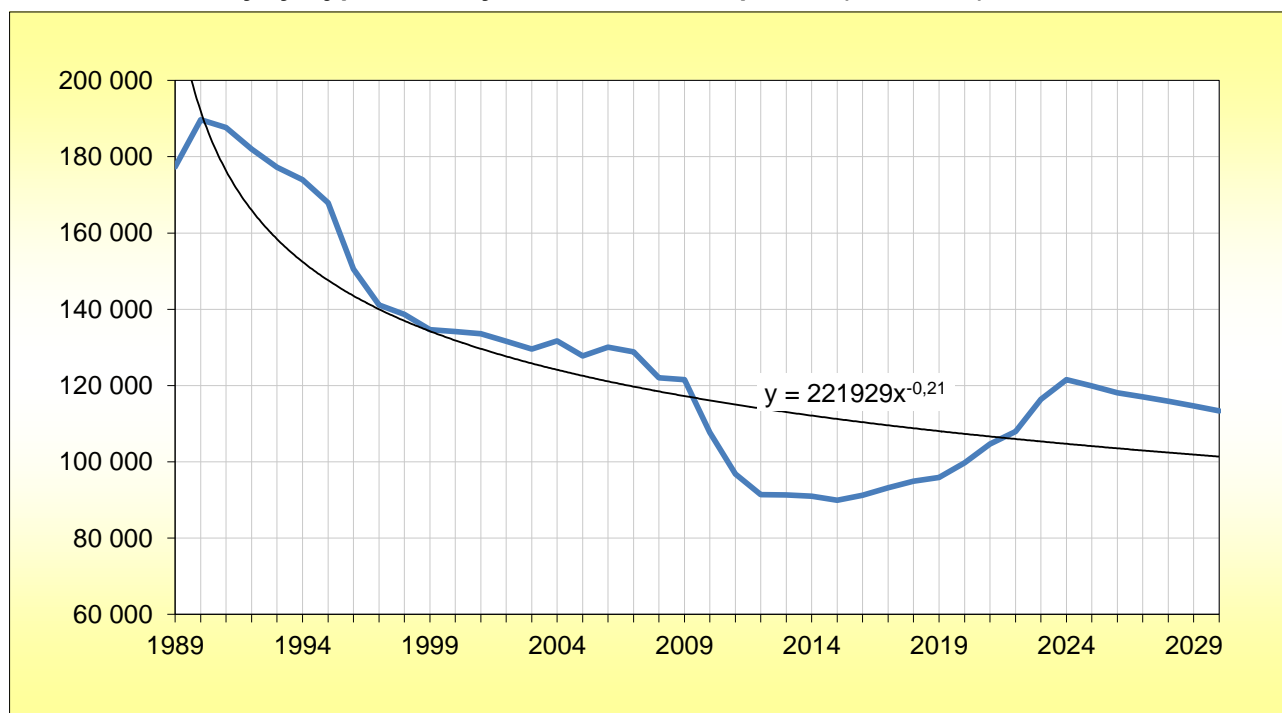
1. Úvodem

V tomto období konečně dochází ke zpomalení propadu v počtech žáků přijatých do středních škol. Postupným průchodem předchozích ročníků s malými počty žáků středními školami se však situace ve středním školství stále více komplikuje a všichni si stěžují na malou naplněnost škol a nedostatek žáků. Za těchto okolností je zřejmá potřeba optimalizace vzdělávací nabídky, protože ve středním školství přebývaly kapacity již v minulém období, a současný stav tedy vyhrotil situaci přebytku kapacit, dochází ke snižování průměrné velikosti tříd a počtu žáků na učitele, což má negativní dopady nejen finanční, ale i z hlediska zajištění kvalitní výuky i vybavení škol. Problém nedostatku žáků v učebních oborech se MŠMT snaží řešit zavedením pokusného ověřování využití testů pro přijímací zkoušky, potřebná optimalizace je však záležitostí krajů, ale pro krajské orgány je to velmi nepopulární opatření.

Pokles počtu přijatých žáků trvá již několik let a jeho vliv se začíná projevovat i v počtech absolventů. To spolu s narůstajícím podílem přijímaných do terciárního studia vyvolává nespokojenost zaměstnavatelů, i když v období ekonomické krize obecně není o absolventy velký zájem. V mediálním obrazu se však nespokojenost zaměstnavatelů projevuje, ač pramení spíše z nedostatku kvalitních absolventů nebo z náhledu do budoucnosti a předpokladu ekonomického růstu.

Pokles nově přijatých na úrovni prvních ročníků středních škol se postupně zmenšuje, v roce 2010/11 činil 14 700 žáků, v roce 2011/12 pak 6 000 žáků, v roce 2012/13 už 3700 žáků, v roce 2013/14 jen 2 100 žáků a v roce 2014/15 jen necelých 800, což představuje postupně 11,5 %, 5,3 % a 3,4 %, 2,1 % a 0,8 % nově přijatých v předchozím roce. Průběh vývoje počtu 15letých ukazuje postupný mírný nárůst v dalších letech.

Obr. 1: Dlouhodobý vývoj počtu 15letých osob v České republice (vč. trendu)

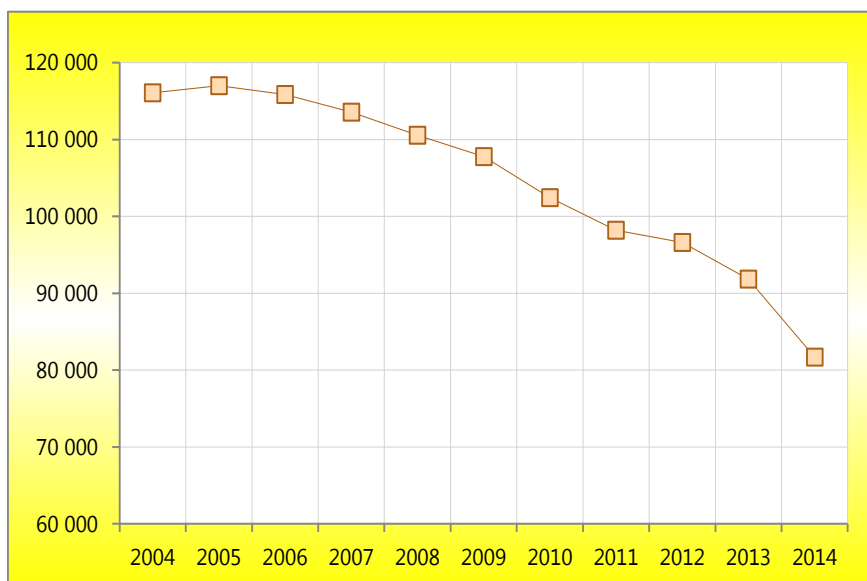

Zdroj dat: ČSÚ

Na druhé straně je příznivé, že nedošlo k prognózovaným přesunům většiny nově přijatých do maturitních oborů, zejména gymnaziálních, a k výraznému omezení podílu žáků v učňovském školství. Zdůrazňování potřebnosti a uplatnitelnosti vyučených absolventů i podpora formou stipendií či jiných výhod ovlivňuje žáky a jejich rodiče a také směřuje nově přijímané do nejžádanějších technických učebních oborů. Po pěti letech mírného nárůstu podílu přijímaných do učebních oborů dochází v posledních dvou letech k mírnému poklesu; předesíláme, že je to

především na úkor gastronomických oborů, a že podíl přijatých do strojírenských a elektrotechnických oborů v obou letech dále roste.

Obr. 2: Vývoj počtu absolventů, kteří v letech 2004 - 2014 ukončili vzdělání (kat H, J, K, M, L0 – studium po základní škole)

Pokles počtu absolventů ukazuje obr. 2, je skutečně znepokojivý, ovšem není ovlivněn školstvím, ale především vývojem populace. Určitý vliv školství se zde ale také projevuje, a to poměrně velkým počtem žáků, kteří neuspějí u maturitní zkoušky. Někteří maturitní zkoušku sice složí v pozdějším termínu, někteří opakují, jiní přejdou do učebního oboru, nezanedbatelná část však odejde ze vzdělávání a pak jsou klasifikováni jako pracovníci se základním vzděláním a v počtech absolventů SŠ se neobjeví.

2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání

Tato publikace přináší uspořádané soubory dat poskytující přehled o vývoji uvedených struktur v posledních letech. Zároveň je uváděno i hodnocení vycházející z pohledu současné školské politiky. Při popisu struktur se nevychází pouze ze stupňů vzdělání daných školským zákonem, protože z hlediska přípravy i předpokládaného uplatnění absolventů na trhu práce není tato kategorizace¹ dostatečně rozlišující. Proto je používáno také členění podle kategorií vzdělání.

Přehled členění vzdělanostní struktury používané v publikaci²

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělávání s výučním listem – SVsVL (kateg. E+H) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s výučním listem**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 3letých a výjimečně do 2letých vzdělávacích programů a po absolvování získají výuční list. Podíl žáků vstupujících do dvouletých oborů je velmi malý (asi 2 % ze žáků vstupujících do učebních oborů), a jsou uvedeni pouze v kategorii E. Obory kategorie E jsou koncipovány jako obory s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání, absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání. Podíl žáků vstupujících do oborů kategorie E je necelých 13 % z počtu žáků nově přijatých do učebních oborů (E+H).

¹ Školský zákon člení střední vzdělávání pouze podle dosahovaných stupňů vzdělání do tří kategorií: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Jednoznačné označení, např. dřívějších studijních oborů SOU, není v rámci současné školské legislativy možné, rozlišení je dáno pouze označením L0 v kódu oboru.

² Údaje o délce vzdělávání se vztahují k denní formě studia žáků bez zdravotního postižení, vzdělávací programy realizované na školách pro žáky se zdravotním postižením a dále programy v jiných formách studia bývají o rok delší. V tabulkách je používáno zjednodušené označení: Gymnázia, Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ) – s maturitou, Lycea, bez maturity a celkem, Obory vzdělání kategorie H+E a L0 – s výučním listem, s maturitou a celkem.

Střední vzdělání (bez výučního listu, maturitní zkoušky)

Střední vzdělávání – bez MZaVL (kateg. C, J) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do dvouletých vzdělávacích programů, u oborů kategorie C (praktická škola) i do jednoletých, poskytujících střední vzdělání; po absolvování získají vysvědčení o závěrečné zkoušce. Jejich podíl je menší než 1 % přijatých do středního vzdělávání.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělávání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 4letých vzdělávacích programů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně programů realizovaných na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením, po absolvování získají maturitní vysvědčení.

Střední vzdělávání s MZ – Lycea – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky nově přijaté do oborů lyceí. V první kapitole v údajích o podílech žáků (obr. 3, tab. 3) je jejich podíl vyčleněn a uveden samostatně, v dalších kapitolách je jejich podíl zahrnut mezi obory poskytující střední vzdělání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M). Prvotním cílem oborů lyceí je připravit žáky pro studium na vysokých školách a vyšších odborných školách v souladu s odbornou profilací oborů lyceí (např. technickou, ekonomickou). Lycea neposkytují odbornou kvalifikaci, ale vybrané odborné kompetence uplatnitelné na trhu práce.

Střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem – SVsMZ (kateg. L0) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky nově přijaté do vzdělávacích programů odpovídajících dřívějším studijním oborům SOU. Po absolvování získají maturitní vysvědčení. Vzhledem k tomu, že součástí jejich přípravy je i odborný výcvik, jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají. Absolventi jsou tedy připraveni pro náročné dělnické práce nebo nižší řídicí funkce.

Střední vzdělávání s MZ – Gymnázia – SVsMZ (kateg. K – Gymn.) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: jsou zde zahrnuti žáci gymnaziálního vzdělávání všech délek, včetně žáků se zdravotním postižením. Pro možnost srovnání podílů žáků procházejících středním vzděláváním nejsou započítáváni ti, kteří byli právě přijati do prvních ročníků víceletých gymnázií, ale **údaje se vztahují na věkovou hladinu odpovídající 1. ročníkům** čtyřletého vzdělávání. Jsou zde tedy zahrnuti všichni nově přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a ve víceletých gymnáziích studující v ročnících věkově odpovídajících 1. ročníkům čtyřletých.

Střední vzdělávání s MZ – Nástavbové studium – kategorie L5 – umožňuje ve dvouletém denním studiu nebo tříletém studiu v jiných formách dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou** těm, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v tříletých oborech. Absolventi získají maturitní vysvědčení, zároveň již vlastní výuční list.

Vyšší odborné vzdělání

Vyšší odborné vzdělávání – kategorie N: zahrnuje žáky přijaté do vzdělávacích programů vyššího odborného vzdělávání v délce 3 a 3,5 roků. Vzdělávání se ukončuje absolutoriem, dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy.

Vývoj vzdělanostní struktury podle kategorií vzdělání je možné sledovat podle počtu žáků a dále i podle jejich podílu na celku žáků, kteří přicházejí do středního vzdělání ze základní školy (příp. z nižšího stupně gymnaziálního vzdělávání).

Sledování údajů o vývoji **počtu** žáků je v situaci výrazného poklesu počtu mladých v příslušných populačních ročnících málo funkční, protože téměř ve všech kategoriích dochází k poklesu, a nelze tedy dobře srovnávat vývoj mezi jednotlivými kategoriemi. Proto se v dalším textu věnujeme převážně porovnávání na základě **podílů** nově přijímaných.

Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** (kategorie H+E) doznal v posledním desetiletí docela výrazných změn. Až do roku 2008 jejich podíl klesal (30,3 %), **v roce 2008/09 došlo k obratu ve vývoji podílu a ten trvale mírně narůstal, až v roce**

2012/13 dosáhl hodnoty 32,1 %. V roce 2013/14 však došlo opět ke změně a podíl žáků přijatých do učebních oborů se snížil na 31,2 %, tj. o necelý procentní bod, v roce 2014/15 pak na 31,1 %.

Uvedený pokles podílu se přelil do nárůstu podílu žáků přijímaných do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou v odborném vzdělávání v kategorii M.

V „klasických“ **maturitních oborech v odborném vzdělávání** (kategorie M) - po třech letech markantního poklesu počtů a zřetelném poklesu podílů - dochází již druhý rok k nárůstu podílu nově přijatých. Je to zřejmé jak z obr. 3a a 3b, tak i z následujících tabulek. Podíl žáků přijatých do maturitních oborů odborného vzdělání bez odborného výcviku poklesl z 36,9 % v roce 2008/09 na 34,8 % v roce 2012/13, v tomto roce narostl na 36,4 %.

Vývoj v **maturitních oborech zahrnující odborný výcvik** (kategorie L0), ve kterých jsou žáci připravováni pro náročná dělnická či službová povolání, je v posledním roce rozdílný. Na rozdíl od vývoje v kategorii M zde došlo v tomto roce k poklesu o 0,3 p.b., avšak stále jde o nezanedbatelný podíl přesahující 6 % populačního ročníku. Žáci v rámci této přípravy absolvují i odborný výcvik, prakticky ve stejném rozsahu jako ve tříletých oborech poskytujících výuční list, a jsou tak připraveni jako vysoce kvalifikovaní dělníci pro náročná povolání. Rostoucí náročnost mnoha dělnických profesí i povolání ve službách často vyžaduje vzdělání na vyšší úrovni, v současnosti se však uvažuje o náhradě maturity mistrovskou zkouškou.

Podíl žáků vstupujících do **gymnaziálního vzdělávání** (či do jeho vyššího stupně) se po pozvolném nárůstu do roku 2012/13 stabilizoval a výrazně se nemění. V poměrovém vyjádření je to po letech mírného nárůstu až na hodnotu 22,1 % pokles na hodnoty nepatrně pod 22 %.

I když došlo ke snížení podílu žáků nově přijatých do učebních oborů, je to především na úkor oborů stavebních a částečně i gastronomických (obor kuchař-číšník). Výrazný nárůst podílů pak vykazují skupiny strojírenské (0,5 p.b.) a osobních a provozních služeb (podrobněji viz kapitola 4.). V **maturitních oborech s odborným výcvikem** (L0) je opět výrazný meziroční nárůst ve strojírenských oborech (2,8 p.b.), úbytek pak v oborech osobních služeb (2,4 p.b.). V **klasických maturitních oborech** (M) je nárůst v uměleckých (0,5 p.b.) a strojírenských (0,4 p.b.) oborech, pokles v oborech ekonomických (0,5 p.b.) inforatických (0,4 p.b.).

Názorný pohled na vývoj počtů a podílů žáků vstupujících - či přesněji nově přijatých do jednotlivých kategorií vzdělávání v denní formě - přibližují obrázky 3a a 3b. **Obrázek 3a** znázorňuje vývoj **počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání** (jsou zde zahrnuti žáci 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v absolutních počtech). Protože počet žáků se v těchto letech výrazně mění vlivem poklesu populace, je na **obrázku 3b** uveden vývoj **podílů žáků** v uvedených kategoriích vzdělávání. Jsou zde zřejmé proporce počtu žáků procházejících uvedenými druhy vzdělávání. Tabulka s konkrétními údaji o počtech žáků a jejich podílech je uvedena dále.

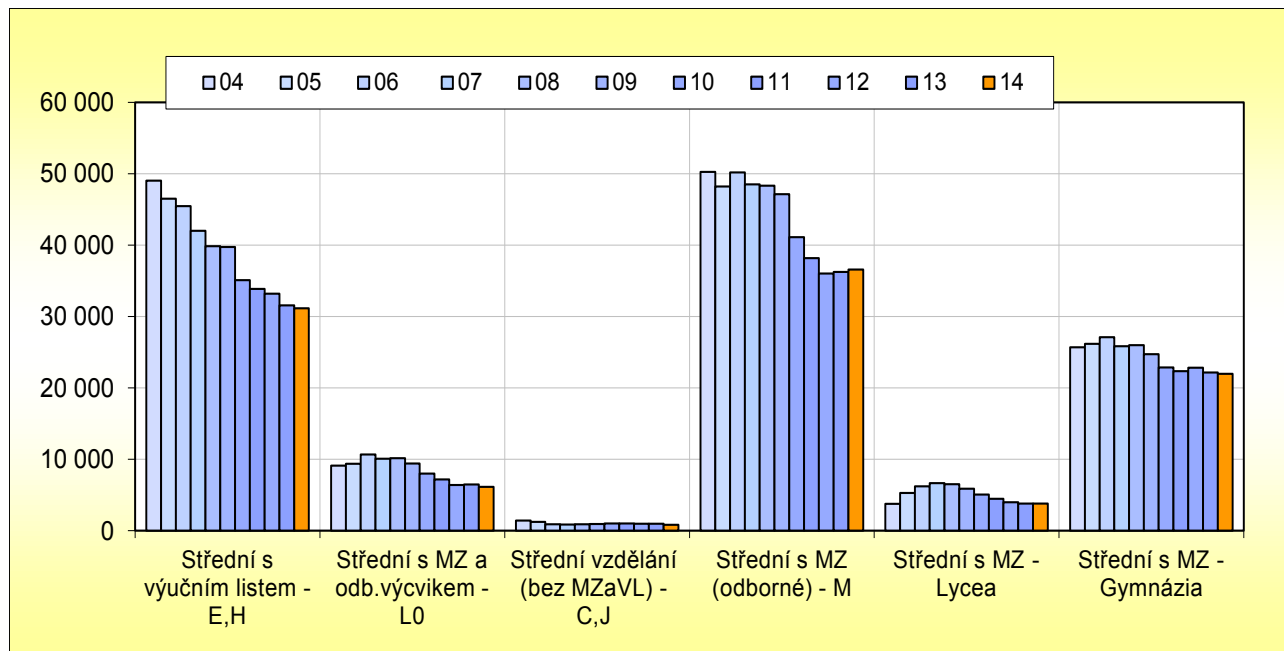
Do počtu žáků **jsou zahrnuti i žáci se zdravotním postižením**, a to jak žáci škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (tzv. speciálních škol), tak i žáci se zdravotním postižením integrovaní skupinově (speciální třídy) nebo individuálně na běžných školách. **Podíl žáků se zdravotním postižením** představuje 4,5 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po základní škole (tj. v roce 2014/15 je to 4 528 žáků); z nich 3 056 vstupuje do různých oborů kategorie E a 197 do oborů kategorie H, umožňujících dosáhnout výučního listu (hlavně do oborů gastronomických, stavebních a zemědělských), 738 pak do přípravy v praktické škole a 366 do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Ve všech údajích a propočtech jsou **zahrnuti i žáci a studenti přijímaní ke studiu v neveřejných školách**. Jejich počet v denní formě v oborech pro žáky po základním vzdělání je **11 435, což představuje 11,38 % přijímaných**. V oborech odborného vzdělávání je 9 919 nově přijatých, v oborech poskytujících výuční list to je 3 055 žáků, v maturitních oborech zahrnujících odborný výcvik 835 žáků a ve studijních oborech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou odborného charakteru se jedná o 5 960 nových žáků.

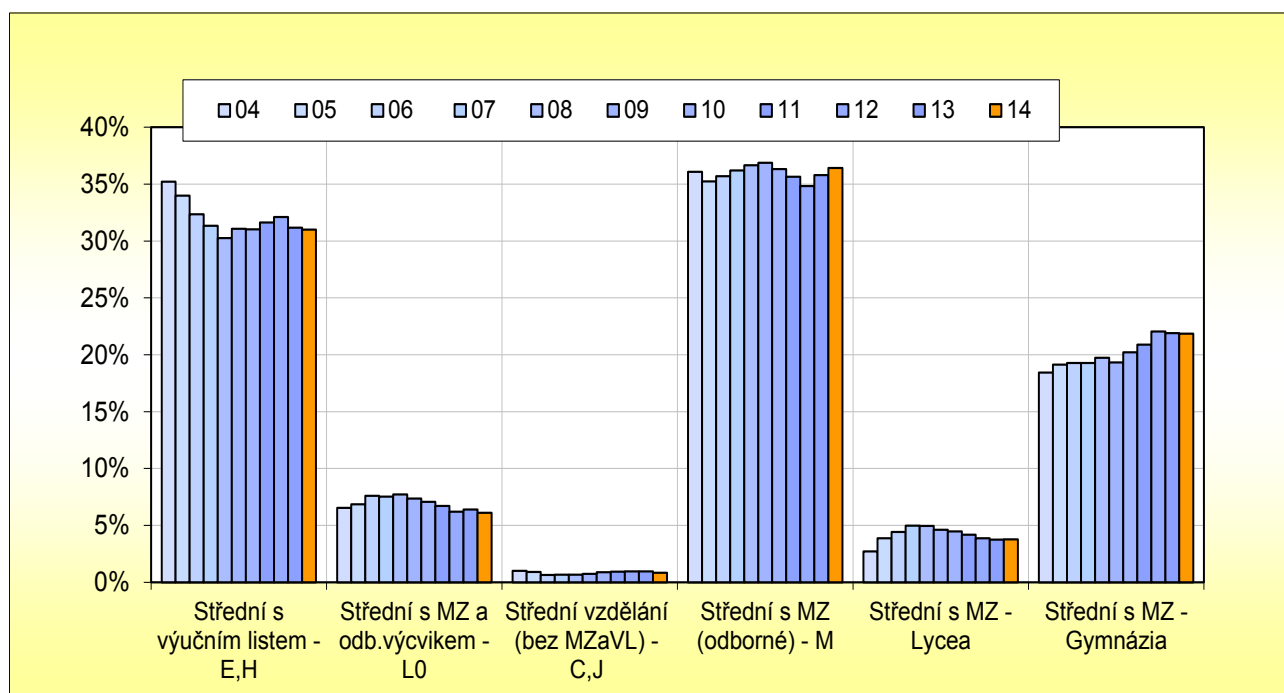
Není uveden přehled o **jiných formách vzdělávání** (studiu při zaměstnání), počet žáků v něm je poměrně stabilní spolu s poklesem počtu přijímaných od roku 2005/06, ve školním roce 2014/15 představuje podíl žáků vstupujících do jiných forem vzdělávání 1,7 % počtu žáků denního

vzdělávání, v oborech poskytujících výuční list (H) činí 1,7 %, v maturitních oborech odborného vzdělávání (M) 3,8 %, v maturitních oborech s odborným výcvikem (LO) 0,4 % počtu žáků denního vzdělávání. Podíl gymnazistů studujících v jiné než denní formě činí 0,4 %.

Obr. 3a: Vývoj počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením – denní forma

Obr. 3b: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením

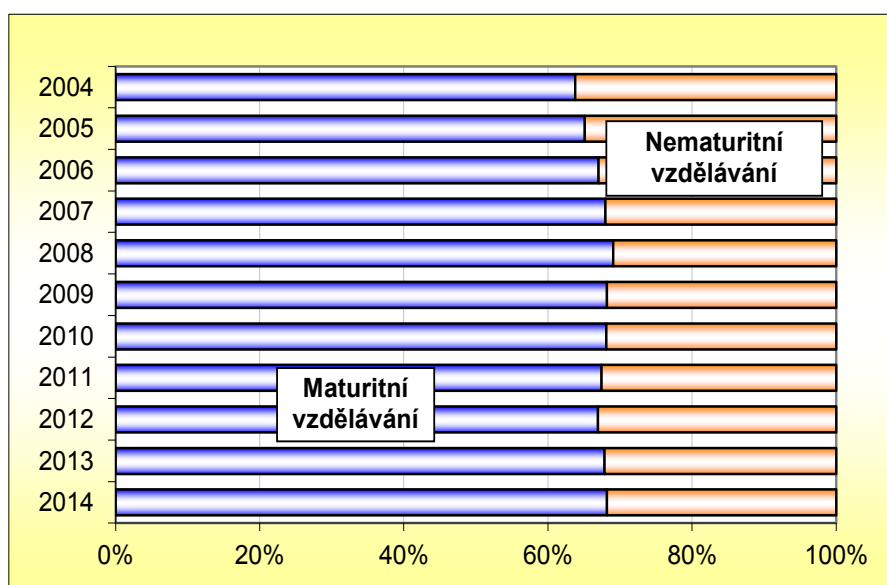
Tab. 1: Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením
Denní forma

30.9.	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem	z toho s matur.
		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
2003	25 736	51 086	3 092	1 559	55 737	51 338	8 600	59 938	141 411	88 514
2004	25 683	50 254	3 767	1 411	55 432	49 030	9 117	58 147	139 262	88 821
2005	26 187	48 216	5 288	1 243	54 747	46 504	9 367	55 871	136 805	89 058
2006	27 112	50 171	6 217	905	57 293	45 472	10 687	56 159	140 564	94 187
2007	25 845	48 496	6 662	881	56 039	42 010	10 096	52 106	133 990	91 099
2008	25 994	48 308	6 527	883	55 718	39 858	10 155	50 013	131 725	90 984
2009	24 707	47 131	5 883	943	53 957	39 729	9 413	49 142	127 806	87 134
2010	22 859	41 097	5 059	1 010	47 166	35 090	8 002	43 092	113 117	77 017
2011	22 361	38 187	4 464	1 007	43 658	33 876	7 186	41 062	107 081	72 198
2012	22 811	36 024	3 998	978	41 000	33 202	6 406	39 608	103 419	69 239
2013	22 175	36 256	3 804	971	41 031	31 566	6 486	38 052	101 258	68 721
2014	21 960	36 598	3 795	826	41 219	31 154	6 145	37 299	100 478	68 498
rozdí14-13	-215	342	-9	-145	188	-412	-341	-753	-780	-223
%	-1,0%	0,9%	-0,2%	-14,9%	0,5%	-1,3%	-5,3%	-2,0%	-0,8%	-0,3%

Vše v %	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem %	z toho s matur.
30.9.		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
2003	18,20	36,12	2,19	1,10	39,41	36,30	6,08	42,39	100	62,59
2004	18,44	36,09	2,70	1,01	39,80	35,21	6,55	41,75	100	63,78
2005	19,14	35,24	3,87	0,91	40,02	33,99	6,85	40,84	100	65,10
2006	19,29	35,69	4,42	0,64	40,76	32,35	7,60	39,95	100	67,01
2007	19,29	36,19	4,97	0,66	41,82	31,35	7,53	38,89	100	67,99
2008	19,73	36,67	4,96	0,67	42,30	30,26	7,71	37,97	100	69,07
2009	19,33	36,88	4,60	0,74	42,22	31,09	7,37	38,45	100	68,18
2010	20,21	36,33	4,47	0,89	41,70	31,02	7,07	38,10	100	68,09
2011	20,88	35,66	4,17	0,94	40,77	31,64	6,71	38,35	100	67,42
2012	22,06	34,83	3,87	0,95	39,64	32,10	6,19	38,30	100	66,95
2013	21,90	35,81	3,76	0,96	40,52	31,17	6,41	37,58	100	67,87
2014	21,86	36,42	3,78	0,82	41,02	31,01	6,12	37,12	100	68,17
rozdí14-13	-0,04	0,61	0,02	-0,14	0,50	-0,16	-0,29	-0,46	-	0,30

Pozn.: V počtu žáků gymnázií jsou zahrnuti žáci přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a žáci studující ve víceletých gymnáziích v ročnících odpovídajících 1. ročníku čtyřletého gymnázia.

Obr. 4: Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů středního vzdělávání vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky v denní formě po ukončení povinné školní docházky

Celkový pohled na vývoj podílů žáků přijímaných do oborů středního vzdělávání v denní formě po ukončení povinné školní docházky, vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky, poskytuje obr. 4. Z obrázku je zřejmé, že od roku 2004, kdy podíl maturantů dosahoval 63,8 %, jejich podíl narostl o 4,4 p.b. Po maximu, které v roce 2008 dosáhlo až 69 %, došlo k obratu, a v letošním školním roce 2014/15 je podíl žáků vstupujících do maturitních oborů 68,2 %.

Postupně roste počet dospělých vstupujících do zkráceného studia, jejich počty již nejsou zanedbatelné. V učebních oborech je v případě denního studia zájem zejména o obory skupin Strojírenství, Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a Stavebnictví, v maturitních oborech pak o skupiny Ekonomika a administrativa a Pedagogika, učitelství a sociální péče. V jiných formách studia (studiu při zaměstnání) je v učebních oborech výrazný zájem o obory skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, v maturitních oborech pak opět výrazný o skupinu Pedagogika, učitelství a sociální péče (1100 nově přijatých), Zdravotnictví a Stavebnictví.

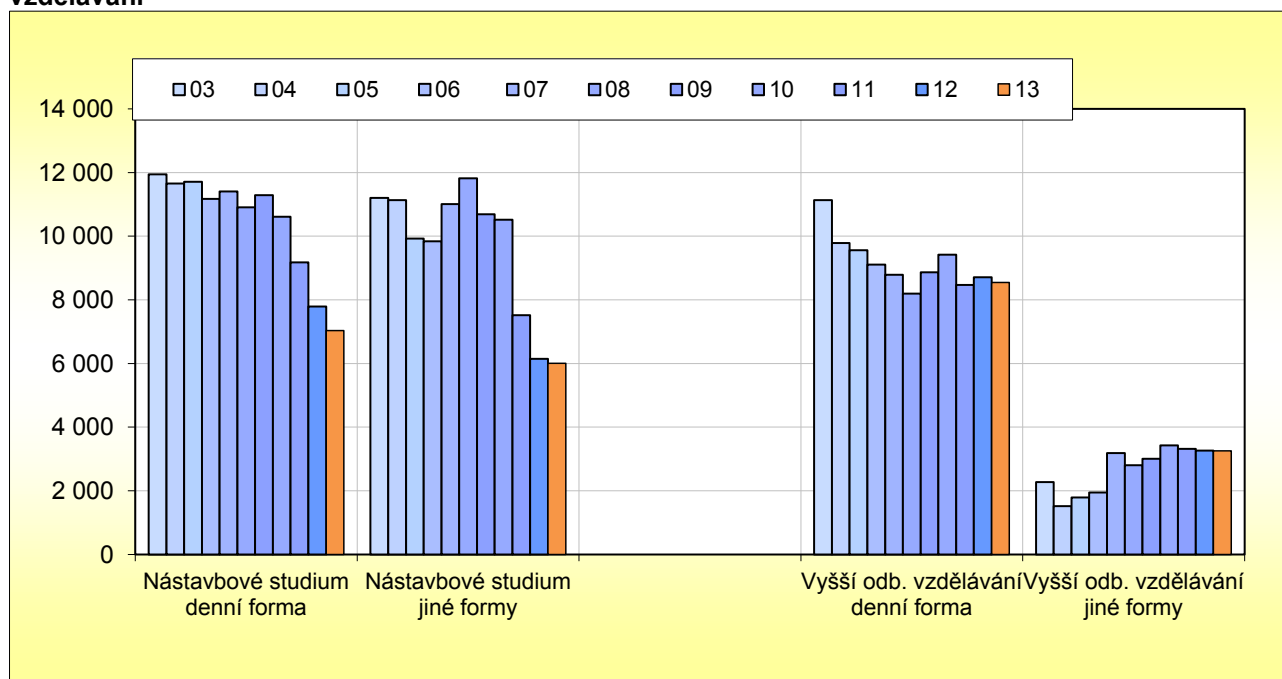
Toto rozložení zájmu výrazně avizuje, které profese na trhu práce poskytují zaměstnání a jaké tedy kvalifikace absolventi jiných oborů potřebují získat pro své dobré uplatnění.

Tab. 2: Vývoj počtu žáků nově přijatých do zkráceného studia

30.9.	Zkrácené studium pro získání			
	středního vzdělání s výučním listem		středního vzdělání s maturitní zkouškou	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2005	3	97	0	0
2006	16	101	27	244
2007	83	55	41	118
2008	57	57	9	243
2009	177	44	22	171
2010	344	63	21	353
2011	428	120	65	480
2012	616	130	101	765
2013	867	191	275	872
2014	1 083	317	273	1 305

K výraznějšímu vývoji dochází ve struktuře žáků, kteří se připravují v oborech navazujících na dříve uvedené kategorie středního vzdělávání, tj. v **nástavbovém a vyšším odborném vzdělávání**. Protože tyto kategorie vzdělávání nejsou ve vzájemné přímé vazbě, je na dalším obrázku (obr. 5) vyjádřen vývoj **pouze v počtech žáků a studentů** nově přijatých do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného studia. Číselné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 3.

Obr. 5: Vývoj počtu žáků a studentů vstupujících do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného vzdělávání

Nejvíce žáků bylo přijato do **nástavbového studia** v denní formě ve školním roce 2003/04, a to téměř 12 tisíc žáků. Od uvedeného roku se počet přijímaných do denního studia nástaveb s mírným kolísáním postupně snižuje, od roku 2011/12 je zřejmý výrazný pokles, to je důsledek zavedení nové maturitní zkoušky a velké neúspěšnosti absolventů nástaveb u ní. V roce 2014/15 bylo nově přijato asi 6,3 tisíc žáků, což představuje oproti maximu v roce 2003/04 téměř poloviční snížení. Stále zůstává skutečností, že asi třetina přijatých toto studium nedokončí, ať již proto, že studium přeruší, nebo že neuspěje u maturitní zkoušky, kde čistá míra jejich neúspěšnosti přesahuje 20 %.

Do **nástavbového studia** je v jiných formách studia přijímán velký počet žáků, srovnatelný s počty přijímaných k dennímu studiu. Jde převážně o dálkovou formu studia. Počet přihlášených i zde výrazně klesá, počet těch, kteří studium neukončí úspěšně, přesahuje 50 %.

Nástavbové studium umožňuje získání vyšší vzdělanostní úrovně těm vyučeným absolventům, kteří se po vyučení rozhodli pokračovat ve studiu. Tato možnost má značný význam, protože vzdělání v učebních oborech pak není uzavřenou vzdělávací cestou. Ke studiu v terciárním vzdělávání je jich přijímáno asi 35 %, značná je však jejich neúspěšnost (60 %). Uvedená možnost je však důležitá jak při získávání zájemců o vzdělávání v těchto oborech, tak i z hlediska zájmu společnosti o co nejvyšší vzdělanost obyvatel. I když poměrně značný podíl přihlášených studium nedokončí (jak nástavbové, tak terciární), je evidentní, že absolvování i části vzdělávání zvyšuje jejich vzdělanost.

V zájmu společnosti je i rozvoj podnikatelských dovedností vyučených, k němuž dochází především v nástavbovém oboru Podnikání, do kterého vstupuje asi 60 % přijatých do nástavbových oborů. Tento vysoký podíl je však dán i tím, že v mnoha školách není v jednotlivých učebních oborech dostatek vyučených absolventů, aby bylo možné sestavit třídu v profesně navazujícím nástavbovém oboru.

Tab. 3: Vývoj počtu žáků nově přijatých do nástavbového a vyššího vzdělávání

30.9.	Nástavbové studium pro absolventy 3I. UO		Vyšší studium (bez konzervatoří)	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2004	11 657	11 132	9 786	1 518
2005	11 708	9 923	9 555	1 786
2006	11 174	9 836	9 103	1 949
2007	11 406	11 005	8 786	3 182
2008	10 908	11 821	8 191	2 805
2009	11 287	10 686	8 864	3 006
2010	10 609	10 519	9 414	3 424
2011	9 174	7 514	8 464	3 316
2012	7 791	6 148	8 706	3 260
2013	7 036	6 006	8 548	3 257
2014	6 296	4 861	7 803	2 954

Vyšší odborné vzdělávání vykazovalo výrazný rozvoj po roce 1995, kdy nahradilo oblíbené pomaturitní studium. Počet studujících vstupujících do vyššího odborného studia v krátké době překonal počet vstupujících do studia pomaturitního v předcházejícím období; v průběhu let jsou zaznamenána dvě maxima, a to v letech 1998 a 2003 (při sečtení denní i jiných forem). Od roku 2004 v denním studiu se počet přijímaných postupně snižoval, od roku 2007 jsou počty nově přijímaných v denním i jiných formách studia víceméně stabilní, pokles je patrný až v tomto roce. V roce 2014/15 bylo přijato v denní formě 7 803 studujících a v jiných formách 2 954 studujících, a to i při konkurenci snadného vstupu do bakalářských forem studia na vysokých školách. Tento stav ukazuje trvalou oblíbenost vyššího odborného studia.

3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů

Údaje o vývoji struktury nově přijímaných žáků a studentů ve středním a vyšším vzdělávání v pohledu krajského členění ukazují rozdíly ve vývoji v jednotlivých krajích způsobené rozdílnými přístupy v respektování potřeby absolventů jednotlivých kategorií vzdělání.

Vzhledem k velkému rozsahu údajů zde uvádíme pouze základní data o počtech a podílech žáků vstupujících do prvních ročníků, tj. podobně jako v kap. 2. Podrobnější údaje o struktuře přijímaných žáků a absolventů v krajích podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání lze získat na www.nuv.cz, v sekci ČINNOSTI v podčlenění VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE

V grafech k vývoji vzdělanostní struktury jsou pro jednotlivé kraje uvedeny proporce žáků nově přijatých do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a střední vzdělání s výučním listem, v grafech není znázorněn vývoj podílů žáků v oborech poskytujících střední vzdělání (C a J – necelé 1 % z celku). Pro názornost se v každém grafu opakují bílé sloupce, které představují průměr ČR, a rovněž je zachováno stejné měřítko všech grafů. Zřejmý a logický je značně odlišný stav v Praze, kterou proto do dalších komentářů uvádějících porovnávání nezahrnujeme.

V **tabulce 5** jsou uvedeny **počty žáků** vstupujících do 1. ročníků v jednotlivých kategoriích pro všechny kraje, v **tabulce 6 podíly počtů žáků** vždy pro roky 2010/11 až 2014/15. Aby byl vývoj v krajích ještě zřetelnější, je v **tabulce 7** spočítán **meziroční nárůst či pokles** v jednotlivých krajích a kategoriích vzdělávání, vč. zvýraznění maxim a hodnot porovnání s ČR.

Zajímavé údaje z hodnot roku 2014/15 pak porovnáváme v následujícím textu. Do srovnávání nezahrnujeme Prahu, která je značně atypická (údaje o ní jsou uvedeny v tabulkách a grafech).

Do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** byl přijat největší podíl žáků v Karlovarském (40,8 %) a v Ústeckém kraji (37,1 %), nejmenší potom v kraji Zlínském (28,2 % – zde je to ale kompenzováno vysokým podílem přijatých do oborů s vyučením a maturitou). V tomto šk. r. se v ČR podíl žáků v oborech poskytujících výuční list snížil o 0,2 p.b., nejvyšší nárůst byl zaznamenán v kraji Pardubickém (1,3 p.b. – pozn.: zde byl loni největší pokles), největší pokles pak je v krajích Libereckém a Plzeňském (1,2 p.b.).

Do **oborů kategorie L0** (vyučení s maturitou) byl přijat největší podíl žáků ve Zlínském (9,4 %) a v Olomouckém kraji (8,1 %), nejmenší podíl v kraji Ústeckém (4,0 %). Trvale výrazně vyšší podíl byl a přetrvává v moravských krajích a v kraji Plzeňském. Vyšší nárůst vykazuje Liberecký kraj (1,3 p.b.), naopak výrazný pokles kraj Ústecký (0,9 p.b.).

Podíl nově přijatých do 4letých **gymnází** a pokračujících ve víceletých gymnáziích v tomto roce zůstal stabilní, opět pod hranici 22 %. Největší podíl je v Jihomoravském (24,6 p.b.) a Zlínském kraji (23,5 %), nejmenší v kraji Ústeckém a Libereckém (17,3 %). Největší úbytek vykazuje Pardubický kraj (1,7 p.b.), nejvyšší nárůst pak kraj Moravskoslezský (0,8 p.b.).

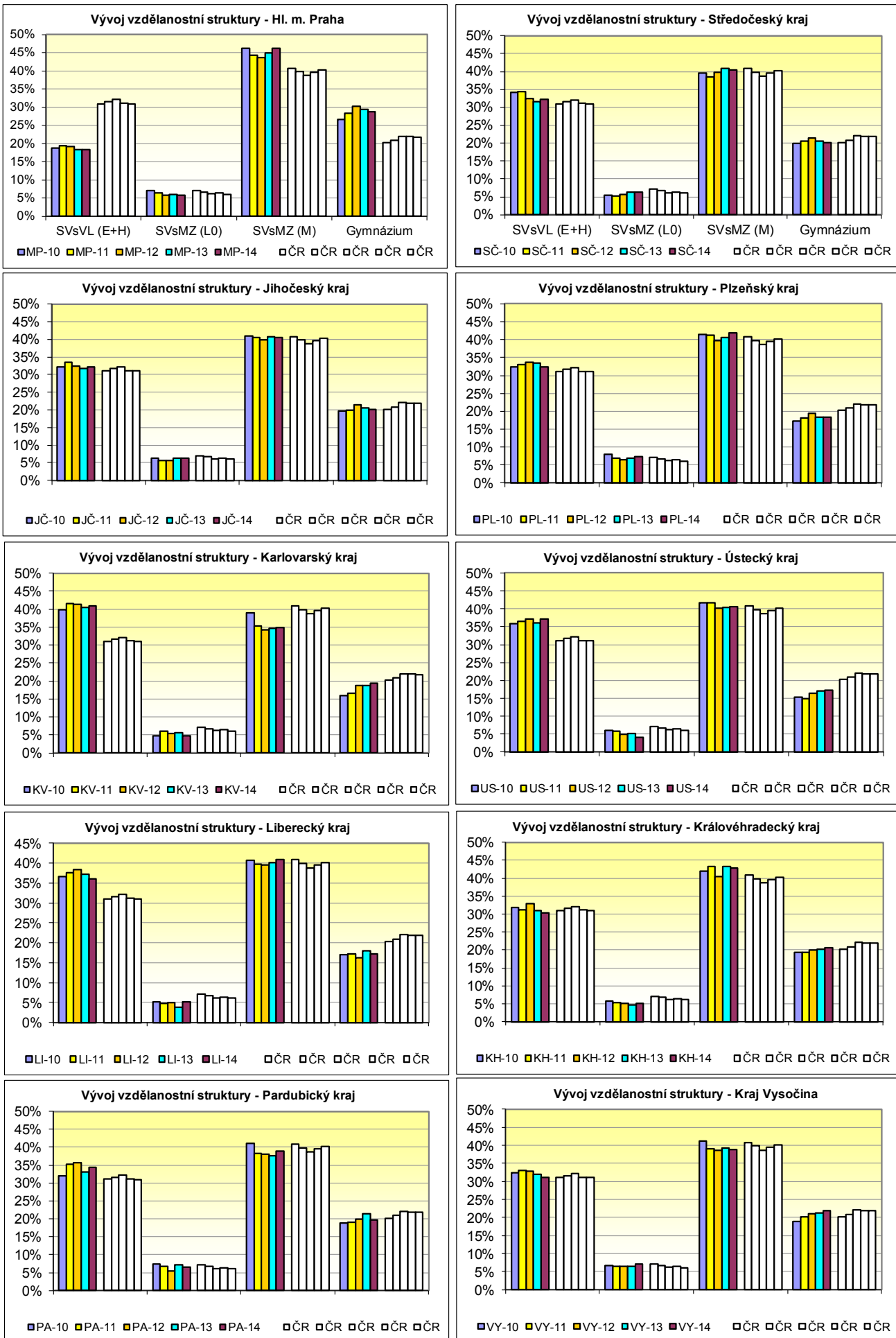
V **maturitních oborech kategorie M** byl zaznamenán nejvyšší podíl nově přijatých žáků v krajích Královéhradeckém (42,7 %) a Plzeňském (41,8 %), nejmenší v Karlovarském kraji (35,0 %). Podíl nově přijatých vykazuje nejvýraznější pokles v Královéhradeckém kraji (0,6 p.b.), největší nárůst pak v Pardubickém kraji (1,3 p.b.).

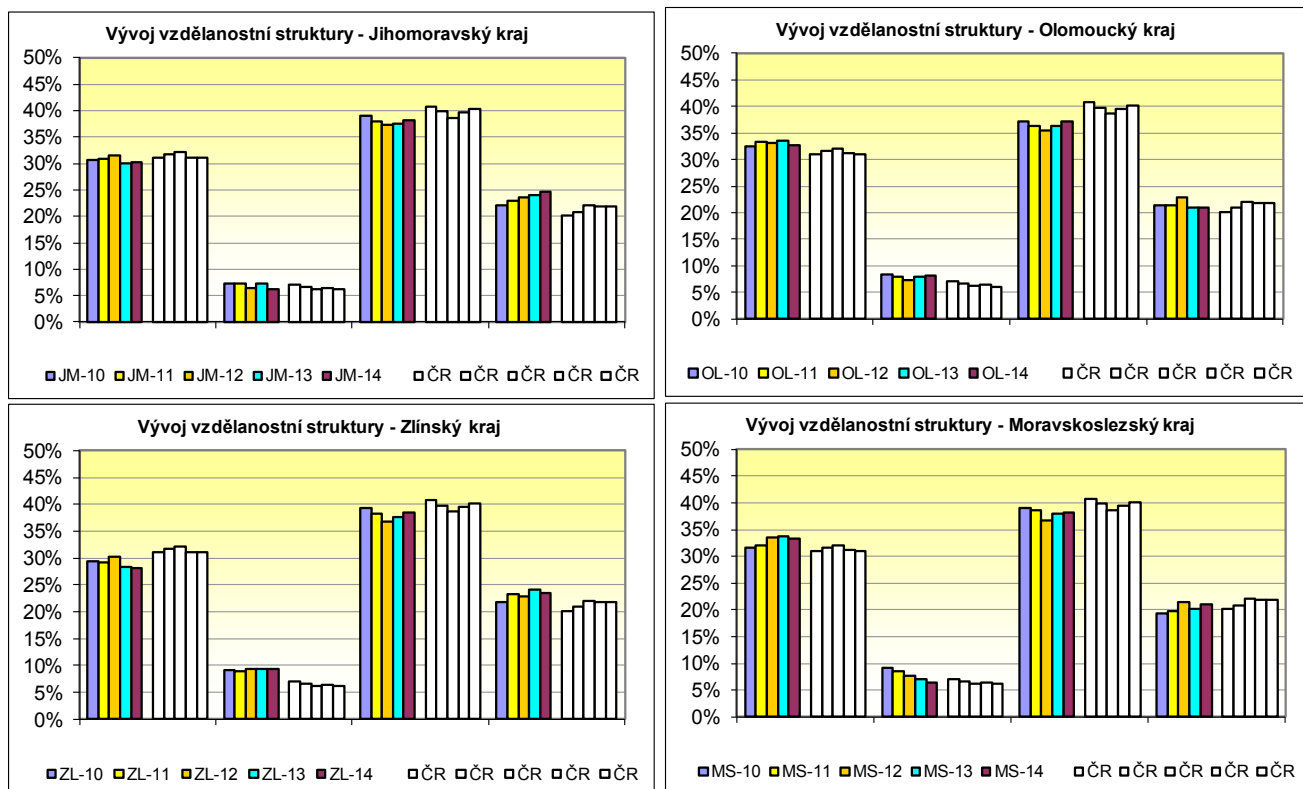
Do maturitních oborů jako celku je přijímán nejvyšší podíl žáků ve Zlínském (71,4 %) a Jihomoravském kraji (69,1 %), nejnižší v Karlovarském kraji (59,0 %). V tomto komentáři ovšem neporovnáváme s Prahou, kde je podíl přijatých do maturitních oborů nejvyšší (80,7 %).

Velice zajímavé hodnoty lze najít v tabulce 7 (meziroční nárůsty či úbytky). V průběhu posledních pěti let vykazuje nejvyšší hodnotu nárůstu (3,4 p.b.) Karlovarský kraj, a to v podílu přijatých do gymnázií, největší pokles (4,3 p.b.) rovněž Karlovarský kraj, a to v podílu přijatých do učebních oborů. Vysoký nárůst přijatých do gymnázií vykazuje také Kraj Vysočina (3,1 p.b.), kde byly rovněž zaznamenány největší poklesy v podílu přijatých do maturitních (2,4 p.b.) i učebních oborů (2,5 p.b.).

Ještě připomínáme, že v našich tabulkách a grafech sledujeme vývoj počtů a podílů žáků gymnázií věkově odpovídajících 1. ročníku 4letých gymnázií. Proto není možné srovnávat zde uvedené údaje s jinde běžně uváděnými údaji, kde se počítají žáci přijatí do prvních ročníků.

**Obr. 6: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně)
Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 10/11 až 14/15**

K rozvoji obecně odborného vzdělávání, jehož prvotním cílem je příprava žáků ke vstupu do terciárního vzdělávání, dochází i v oborech lyceí. Jejich podíl není zanedbatelný, také Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 předpokládal jejich další rozšiřování. Ve školním roce 2008/09 bylo dosaženo 5% podílu v celku žáků vstupujících do středního vzdělávání, do roku 2014/15 však tento podíl poklesl na 3,8 %.

Z tabulky je zřejmé, že největší rozšíření mají lycea v krajích Moravskoslezském a Královéhradeckém, nejmenší pak v Karlovarském kraji, k likvidaci lyceí zřejmě dochází v kraji Zlínském, kde jejich podíl býval nejvyšší.

Tab. 4: Počty a podíly žáků přijatých do oborů lyceí denní forma – podíl z celkového počtu přijatých do SŠ po ZŠ

	2008/09		2009/10		2010/11		2011/12		2012/13		2013/14		2014/15	
Hl.m.Praha	762	4,7%	788	5,0%	788	5,5%	718	5,3%	676	5,1%	677	5,2%	769	5,8%
Středočeský kraj	584	4,9%	478	4,2%	429	4,2%	452	4,8%	431	4,5%	422	4,5%	373	4,0%
Jihočeský kraj	353	4,2%	325	3,9%	247	3,4%	271	4,0%	199	3,0%	254	3,9%	232	3,7%
Plzeňský kraj	305	4,6%	297	4,5%	222	3,9%	194	3,6%	197	3,8%	202	4,0%	191	3,6%
Karlovarský kraj	181	4,7%	144	3,8%	97	2,8%	86	2,8%	77	2,7%	51	1,8%	61	2,3%
Ústecký kraj	388	3,5%	409	3,8%	373	3,8%	345	3,8%	357	4,0%	285	3,3%	282	3,3%
Liberecký kraj	252	4,8%	213	4,3%	223	5,0%	169	3,9%	172	4,1%	183	4,6%	154	3,8%
Královéhradecký k.	431	5,8%	394	5,4%	288	4,5%	254	4,0%	247	4,1%	239	4,1%	241	4,1%
Pardubický kraj	305	4,6%	245	3,8%	206	3,6%	137	2,6%	214	4,2%	173	3,4%	182	3,5%
Kraj Vysočina	354	5,3%	358	5,5%	291	5,2%	213	3,9%	186	3,6%	189	3,7%	154	3,2%
Jihomoravský kraj	781	5,2%	683	4,7%	592	4,6%	494	4,2%	375	3,3%	333	3,0%	375	3,4%
Olomoucký kraj	288	3,5%	268	3,4%	249	3,5%	244	3,6%	252	3,8%	217	3,3%	218	3,4%
Zlínský kraj	554	7,1%	457	6,0%	384	5,8%	270	4,3%	62	1,1%	55	1,0%	50	0,9%
Moravskoslezský k.	989	6,0%	824	5,2%	693	5,0%	617	4,6%	553	4,3%	524	4,2%	513	4,3%
Česká republika	6527	5,0%	5883	4,6%	5082	4,5%	4464	4,2%	3998	3,9%	3804	3,8%	3795	3,8%

Tab. 5: Počty žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 10/11 až 14/15

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a LO			Celkem	z toho s matur.
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem		
Hl.m.Praha	10/11	3820	6593	177	6770	2686	997	3683	14273	11410
	11/12	3846	5991	165	6156	2638	886	3524	13526	10723
	12/13	4032	5819	138	5957	2545	780	3325	13314	10631
	13/14	3848	5887	139	6026	2413	793	3206	13080	10528
	14/15	3816	6114	128	6242	2421	755	3176	13234	10685
Středočeský kraj	10/11	2027	4029	91	4120	3466	556	4022	10169	6612
	11/12	1962	3670	102	3772	3265	507	3772	9506	6139
	12/13	2122	3530	89	3619	3393	462	3855	9596	6114
	13/14	2049	3530	100	3630	3163	454	3617	9296	6033
	14/15	1976	3627	95	3722	3157	408	3565	9263	6011
Jihočeský kraj	10/11	1426	2960	49	3009	2332	461	2793	7228	4847
	11/12	1357	2771	37	2808	2295	386	2681	6846	4514
	12/13	1438	2667	41	2708	2166	381	2547	6693	4486
	13/14	1333	2651	38	2689	2059	416	2475	6497	4400
	14/15	1277	2576	49	2625	2050	404	2454	6356	4257
Plzeňský kraj	10/11	976	2358	50	2408	1845	455	2300	5684	3789
	11/12	991	2257	41	2298	1802	371	2173	5462	3619
	12/13	1011	2060	37	2097	1744	337	2081	5189	3408
	13/14	939	2070	22	2092	1709	354	2063	5094	3363
	14/15	968	2211	16	2227	1714	382	2096	5291	3561
Karlovarský kraj	10/11	553	1355	14	1369	1380	168	1548	3470	2076
	11/12	507	1071	16	1087	1261	185	1446	3040	1763
	12/13	527	960	15	975	1159	150	1309	2811	1637
	13/14	533	990	11	1001	1155	159	1314	2848	1682
	14/15	520	941	5	946	1099	126	1225	2691	1587
Ústecký kraj	10/11	1484	4060	126	4186	3483	587	4070	9740	6131
	11/12	1369	3827	110	3937	3359	528	3887	9193	5724
	12/13	1440	3557	116	3673	3290	433	3723	8836	5430
	13/14	1454	3440	107	3547	3079	443	3522	8523	5337
	14/15	1469	3430	93	3523	3140	339	3479	8471	5238
Liberecký kraj	10/11	766	1822	28	1850	1642	230	1872	4488	2818
	11/12	743	1722	38	1760	1629	203	1832	4335	2668
	12/13	680	1653	36	1689	1602	205	1807	4176	2538
	13/14	719	1614	38	1652	1496	153	1649	4020	2486
	14/15	695	1644	31	1675	1449	206	1655	4025	2545
Královéhradecký k.	10/11	1230	2685	77	2762	2038	361	2399	6391	4276
	11/12	1214	2726	60	2786	1959	337	2296	6296	4277
	12/13	1203	2423	85	2508	1975	308	2283	5994	3934
	13/14	1175	2531	59	2590	1811	268	2079	5844	3974
	14/15	1217	2526	68	2594	1798	300	2098	5909	4043
Pardubický kraj	10/11	1081	2351	32	2383	1834	426	2260	5724	3858
	11/12	1009	2021	39	2060	1860	353	2213	5282	3383
	12/13	1014	1934	32	1966	1813	280	2093	5073	3228
	13/14	1105	1942	36	1978	1705	367	2072	5155	3414
	14/15	1020	2011	23	2034	1773	334	2107	5161	3365
Kraj Vysočina	10/11	1043	2283	59	2342	1793	369	2162	5547	3695
	11/12	1110	2145	59	2204	1817	352	2169	5483	3607
	12/13	1085	1994	43	2037	1694	338	2032	5154	3417
	13/14	1073	1982	63	2045	1614	322	1936	5054	3377
	14/15	1069	1888	50	1938	1516	350	1866	4873	3307
Jihomoravský kraj	10/11	2811	4988	114	5102	3928	931	4859	12772	8730
	11/12	2729	4506	112	4618	3676	871	4547	11894	8106
	12/13	2657	4210	127	4337	3565	725	4290	11284	7592
	13/14	2662	4166	116	4282	3337	814	4151	11095	7642
	14/15	2685	4179	75	4254	3300	686	3986	10925	7550
Olomoucký kraj	10/11	1526	2658	46	2704	2326	599	2925	7155	4783
	11/12	1437	2439	72	2511	2230	528	2758	6706	4404
	12/13	1536	2372	74	2446	2221	484	2705	6687	4392
	13/14	1383	2385	79	2464	2213	520	2733	6580	4288
	14/15	1358	2421	64	2485	2121	529	2650	6493	4308
Zlínský kraj	10/11	1436	2586	23	2609	1927	600	2527	6572	4622
	11/12	1444	2378	32	2410	1807	548	2355	6209	4370
	12/13	1344	2170	41	2211	1776	554	2330	5885	4068
	13/14	1390	2176	30	2206	1644	545	2189	5785	4111
	14/15	1370	2251	24	2275	1645	549	2194	5839	4170
Moravskoslezský k.	10/11	2680	5428	124	5552	4410	1262	5672	13904	9370
	11/12	2643	5127	124	5251	4278	1131	5409	13303	8901
	12/13	2722	4673	104	4777	4259	969	5228	12727	8364
	13/14	2512	4696	133	4829	4168	878	5046	12387	8086
	14/15	2520	4574	105	4679	3971	777	4748	11947	7871
Česká republika	10/11	22859	46156	1010	47166	35090	8002	43092	113117	77017
	11/12	22361	42651	1007	43658	33876	7186	41062	107081	72198
	12/13	22811	40022	978	41000	33202	6406	39608	103419	69239
	13/14	22175	40060	971	41031	31566	6486	38052	101258	68721
	14/15	21960	40393	826	41219	31154	6145	37299	100478	68498

Tab. 6: Podíly žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 10/11 až 14/15

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a LO			Celkem	z toho s matur.
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu.list	s matur.	Celkem		
Hl.m.Praha	10/11	26,8%	46,2%	1,2%	47,4%	18,8%	7,0%	25,8%	100%	79,9%
	11/12	28,4%	44,3%	1,2%	45,5%	19,5%	6,6%	26,1%	100%	79,3%
	12/13	30,3%	43,7%	1,0%	44,7%	19,1%	5,9%	25,0%	100%	79,8%
	13/14	29,4%	45,0%	1,1%	46,1%	18,4%	6,1%	24,5%	100%	80,5%
	14/15	28,8%	46,2%	1,0%	47,2%	18,3%	5,7%	24,0%	100%	80,7%
Středočeský kraj	10/11	19,9%	39,6%	0,9%	40,5%	34,1%	5,5%	39,6%	100%	65,0%
	11/12	20,6%	38,6%	1,1%	39,7%	34,3%	5,3%	39,7%	100%	64,6%
	12/13	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	13/14	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
	14/15	20,1%	40,5%	0,8%	41,3%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,0%
Jihočeský kraj	10/11	19,7%	41,0%	0,7%	41,6%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,1%
	11/12	19,8%	40,5%	0,5%	41,0%	33,5%	5,6%	39,2%	100%	65,9%
	12/13	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	13/14	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
	14/15	20,1%	40,5%	0,8%	41,3%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,0%
Plzeňský kraj	10/11	17,2%	41,5%	0,9%	42,4%	32,5%	8,0%	40,5%	100%	66,7%
	11/12	18,1%	41,3%	0,8%	42,1%	33,0%	6,8%	39,8%	100%	66,3%
	12/13	19,5%	39,7%	0,7%	40,4%	33,6%	6,5%	40,1%	100%	65,7%
	13/14	18,4%	40,6%	0,4%	41,1%	33,5%	6,9%	40,5%	100%	66,0%
	14/15	18,3%	41,8%	0,3%	42,1%	32,4%	7,2%	39,6%	100%	67,3%
Karlovarský kraj	10/11	15,9%	39,0%	0,4%	39,5%	39,8%	4,8%	44,6%	100%	59,8%
	11/12	16,7%	35,2%	0,5%	35,8%	41,5%	6,1%	47,6%	100%	58,0%
	12/13	18,7%	34,2%	0,5%	34,7%	41,2%	5,3%	46,6%	100%	58,2%
	13/14	18,7%	34,8%	0,4%	35,1%	40,6%	5,6%	46,1%	100%	59,1%
	14/15	19,3%	35,0%	0,2%	35,2%	40,8%	4,7%	45,5%	100%	59,0%
Ústecký kraj	10/11	15,2%	41,7%	1,3%	43,0%	35,8%	6,0%	41,8%	100%	62,9%
	11/12	14,9%	41,6%	1,2%	42,8%	36,5%	5,7%	42,3%	100%	62,3%
	12/13	16,3%	40,3%	1,3%	41,6%	37,2%	4,9%	42,1%	100%	61,5%
	13/14	17,1%	40,4%	1,3%	41,6%	36,1%	5,2%	41,3%	100%	62,6%
	14/15	17,3%	40,5%	1,1%	41,6%	37,1%	4,0%	41,1%	100%	61,8%
Liberecký kraj	10/11	17,1%	40,6%	0,6%	41,2%	36,6%	5,1%	41,7%	100%	62,8%
	11/12	17,1%	39,7%	0,9%	40,6%	37,6%	4,7%	42,3%	100%	61,5%
	12/13	16,3%	39,6%	0,9%	40,4%	38,4%	4,9%	43,3%	100%	60,8%
	13/14	17,9%	40,1%	0,9%	41,1%	37,2%	3,8%	41,0%	100%	61,8%
	14/15	17,3%	40,8%	0,8%	41,6%	36,0%	5,1%	41,1%	100%	63,2%
Královéhradecký k.	10/11	19,2%	42,0%	1,2%	43,2%	31,9%	5,6%	37,5%	100%	66,9%
	11/12	19,3%	43,3%	1,0%	44,3%	31,1%	5,4%	36,5%	100%	67,9%
	12/13	20,1%	40,4%	1,4%	41,8%	32,9%	5,1%	38,1%	100%	65,6%
	13/14	20,1%	43,3%	1,0%	44,3%	31,0%	4,6%	35,6%	100%	68,0%
	14/15	20,6%	42,7%	1,2%	43,9%	30,4%	5,1%	35,5%	100%	68,4%
Pardubický kraj	10/11	18,9%	41,1%	0,6%	41,6%	32,0%	7,4%	39,5%	100%	67,4%
	11/12	19,1%	38,3%	0,7%	39,0%	35,2%	6,7%	41,9%	100%	64,0%
	12/13	20,0%	38,1%	0,6%	38,8%	35,7%	5,5%	41,3%	100%	63,6%
	13/14	21,4%	37,7%	0,7%	38,4%	33,1%	7,1%	40,2%	100%	66,2%
	14/15	19,8%	39,0%	0,4%	39,4%	34,4%	6,5%	40,8%	100%	65,2%
Kraj Vysočina	10/11	18,8%	41,2%	1,1%	42,2%	32,3%	6,7%	39,0%	100%	66,6%
	11/12	20,2%	39,1%	1,1%	40,2%	33,1%	6,4%	39,6%	100%	65,8%
	12/13	21,1%	38,7%	0,8%	39,5%	32,9%	6,6%	39,4%	100%	66,3%
	13/14	21,2%	39,2%	1,2%	40,5%	31,9%	6,4%	38,3%	100%	66,8%
	14/15	21,9%	38,7%	1,0%	39,8%	31,1%	7,2%	38,3%	100%	67,9%
Jihomoravský kraj	10/11	22,0%	39,1%	0,9%	39,9%	30,8%	7,3%	38,0%	100%	68,4%
	11/12	22,9%	37,9%	0,9%	38,8%	30,9%	7,3%	38,2%	100%	68,2%
	12/13	23,5%	37,3%	1,1%	38,4%	31,6%	6,4%	38,0%	100%	67,3%
	13/14	24,0%	37,5%	1,0%	38,6%	30,1%	7,3%	37,4%	100%	68,9%
	14/15	24,6%	38,3%	0,7%	38,9%	30,2%	6,3%	36,5%	100%	69,1%
Olomoucký kraj	10/11	21,3%	37,1%	0,6%	37,8%	32,5%	8,4%	40,9%	100%	66,8%
	11/12	21,4%	36,4%	1,1%	37,4%	33,3%	7,9%	41,1%	100%	65,7%
	12/13	23,0%	35,5%	1,1%	36,6%	33,2%	7,2%	40,5%	100%	65,7%
	13/14	21,0%	36,2%	1,2%	37,4%	33,6%	7,9%	41,5%	100%	65,2%
	14/15	20,9%	37,3%	1,0%	38,3%	32,7%	8,1%	40,8%	100%	66,3%
Zlínský kraj	10/11	21,9%	39,3%	0,3%	39,7%	29,3%	9,1%	38,5%	100%	70,3%
	11/12	23,3%	38,3%	0,5%	38,8%	29,1%	8,8%	37,9%	100%	70,4%
	12/13	22,8%	36,9%	0,7%	37,6%	30,2%	9,4%	39,6%	100%	69,1%
	13/14	24,0%	37,6%	0,5%	38,1%	28,4%	9,4%	37,8%	100%	71,1%
	14/15	23,5%	38,6%	0,4%	39,0%	28,2%	9,4%	37,6%	100%	71,4%
Moravskoslezský k.	10/11	19,3%	39,0%	0,9%	39,9%	31,7%	9,1%	40,8%	100%	67,4%
	11/12	19,9%	38,5%	0,9%	39,5%	32,2%	8,5%	40,7%	100%	66,9%
	12/13	21,4%	36,7%	0,8%	37,5%	33,5%	7,6%	41,1%	100%	65,7%
	13/14	20,3%	37,9%	1,1%	39,0%	33,6%	7,1%	40,7%	100%	65,3%
	14/15	21,1%	38,3%	0,9%	39,2%	33,2%	6,5%	39,7%	100%	65,9%
Česká republika	10/11	20,2%	40,8%	0,9%	41,7%	31,0%	7,1%	38,1%	100%	68,1%
	11/12	20,9%	39,8%	0,9%	40,8%	31,6%	6,7%	38,3%	100%	67,4%
	12/13	22,1%	38,7%	0,9%	39,6%	32,1%	6,2%	38,3%	100%	66,9%
	13/14	21,9%	39,6%	1,0%	40,5%	31,2%	6,4%	37,6%	100%	67,9%
	14/15	21,9%	40,2%	0,8%	41,0%	31,0%	6,1%	37,1%	100%	68,2%

Tab. 7: Meziroční nárůst podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 10/11 až 14/15

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C (s maturit.)		Obory vzděl. kat. H+E a L0 (s výu.list s matur.)		z toho s matur.
			s maturit.	bez mat.	s výu.list	s matur.	
Hl.m.Praha	10/11	0,3	0,4	0,3	-1,5	0,5	1,2
	11/12	1,7	-1,9	0,0	0,7	-0,4	-0,7
	12/13	1,8	-0,6	-0,2	-0,4	-0,7	0,6
	13/14	-0,9	1,3	0,0	-0,7	0,2	0,6
	14/15	-0,6	1,2	-0,1	-0,2	-0,4	0,2
Středočeský kraj	10/11	0,5	-0,4	0,2	-0,3	0,0	0,1
	11/12	0,7	-1,0	0,2	0,3	-0,1	-0,4
	12/13	0,8	1,2	-0,5	-2,0	0,4	2,4
	13/14	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
	14/15	-0,4	-0,3	0,2	0,6	0,0	-0,7
Jihočeský kraj	10/11	0,9	-1,1	0,0	-0,1	0,3	0,1
	11/12	0,1	-0,5	-0,1	1,3	-0,7	-1,1
	12/13	1,7	-0,6	0,1	-1,2	0,1	1,1
	13/14	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
	14/15	-0,4	-0,3	0,2	0,6	0,0	-0,7
Plzeňský kraj	10/11	1,6	-0,5	0,1	-1,1	-0,1	1,0
	11/12	1,0	-0,2	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	12/13	1,3	-1,6	0,0	0,6	-0,3	-0,6
	13/14	-1,1	0,9	-0,3	-0,1	0,5	0,3
	14/15	-0,1	1,2	-0,1	-1,2	0,3	1,3
Karlovarský kraj	10/11	1,2	-0,8	-0,1	1,2	-1,4	-1,0
	11/12	0,7	-3,8	0,1	1,7	1,2	-1,8
	12/13	2,1	-1,1	0,0	-0,2	-0,7	0,2
	13/14	0,0	0,6	-0,1	-0,7	0,2	0,8
	14/15	0,6	0,2	-0,2	0,3	-0,9	-0,1
Ústecký kraj	10/11	0,9	-0,9	0,1	-0,1	-0,1	0,0
	11/12	-0,3	-0,1	-0,1	0,8	-0,3	-0,7
	12/13	1,4	-1,4	0,1	0,7	-0,8	-0,8
	13/14	0,8	0,1	-0,1	-1,1	0,3	1,2
	14/15	0,3	0,1	-0,2	0,9	-1,2	-0,8
Liberecký kraj	10/11	0,5	1,8	0,0	-2,7	-0,3	2,1
	11/12	0,1	-0,9	0,3	1,0	-0,4	-1,2
	12/13	-0,9	-0,1	0,0	0,8	0,2	-0,8
	13/14	1,6	0,6	0,1	-1,1	-1,1	1,1
	14/15	-0,6	0,7	-0,2	-1,2	1,3	1,4
Královéhradecký k.	10/11	1,3	-1,7	0,2	0,9	-0,6	-1,0
	11/12	0,0	1,3	-0,3	-0,8	-0,3	1,0
	12/13	0,8	-2,9	0,5	1,8	-0,2	-2,3
	13/14	0,0	2,9	-0,4	-2,0	-0,6	2,4
	14/15	0,5	-0,6	0,1	-0,6	0,5	0,4
Pardubický kraj	10/11	1,0	-0,9	-0,1	1,2	-1,2	-1,1
	11/12	0,2	-2,8	0,2	3,2	-0,8	-3,4
	12/13	0,9	-0,1	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	13/14	1,4	-0,5	0,1	-2,7	1,6	2,6
	14/15	-1,7	1,3	-0,3	1,3	-0,6	-1,0
Kraj Vysočina	10/11	0,9	-0,1	0,4	-0,4	-0,7	0,0
	11/12	1,4	-2,0	0,0	0,8	-0,2	-0,8
	12/13	0,8	-0,4	-0,2	-0,3	0,1	0,5
	13/14	0,2	0,5	0,4	-0,9	-0,2	0,5
	14/15	0,7	-0,5	-0,2	-0,8	0,8	1,0
Jihomoravský kraj	10/11	1,5	-1,1	0,1	0,1	-0,7	-0,2
	11/12	0,9	-1,2	0,0	0,2	0,0	-0,2
	12/13	0,6	-0,6	0,2	0,7	-0,9	-0,9
	13/14	0,4	0,2	-0,1	-1,5	0,9	1,6
	14/15	0,6	0,7	-0,4	0,1	-1,1	0,2
Olomoucký kraj	10/11	1,1	-0,8	-0,1	-0,4	0,3	0,5
	11/12	0,1	-0,8	0,4	0,7	-0,5	-1,2
	12/13	1,5	-0,9	0,0	0,0	-0,6	0,0
	13/14	-2,0	0,8	0,1	0,4	0,7	-0,5
	14/15	-0,1	1,0	-0,2	-1,0	0,2	1,2
Zlínský kraj	10/11	1,7	-1,4	0,1	1,8	-2,2	-1,9
	11/12	1,4	-1,0	0,2	-0,2	-0,3	0,1
	12/13	-0,4	-1,4	0,2	1,1	0,6	-1,3
	13/14	1,2	0,7	-0,2	-1,8	0,0	1,9
	14/15	-0,6	0,9	-0,1	-0,2	0,0	0,4
Moravskoslezský k.	10/11	-0,1	-1,4	0,4	0,8	0,3	-1,2
	11/12	0,6	-0,5	0,0	0,4	-0,6	-0,5
	12/13	1,5	-1,8	-0,1	1,3	-0,9	-1,2
	13/14	-1,1	1,2	0,3	0,2	-0,5	-0,4
	14/15	0,8	0,4	-0,2	-0,4	-0,6	0,6
Česká republika	10/11	0,9	-0,7	0,2	-0,1	-0,3	-0,1
	11/12	0,7	-1,0	0,0	0,6	-0,4	-0,7
	12/13	1,2	-1,1	0,0	0,5	-0,5	-0,5
	13/14	-0,2	0,9	0,0	-0,9	0,2	0,9
	14/15	0,0	0,6	-0,1	-0,2	-0,3	0,3

Zvýraznění změn: tučně jsou uvedeny hodnoty nárůstu větší-rovno 1,5 p. b.

kurzivou a šedě jsou uvedeny hodnoty menší-rovno - 1,5 p.b., tedy výrazný pokles

Údaje o počtech žáků **nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia** v jednotlivých krajích obsahuje **tabulka 8**, do **vyššího odborného studia** **tabulka 9**. V obou tabulkách jsou uvedeny i hodnoty jiných forem vzdělávání (pod označením JFV). Pro srovnávání jsou uvedeny hodnoty nárůstů mezi šk. r. 2012/13 a 2013/14 (sloupec „13/12“) a šk. r. 2013/14 a 2014/15 (sloupec „14/13“), ale jen v denním studiu. Poslední sloupec uvádí **podíl nově přijatých do denní formy nástavby z absolventů denní formy tříletých oborů** poskytujících výuční list v daném roce (tab. 8), v tabulce 9 je pak uvedeno, jaký je **podíl nově přijatých do denní formy vyššího odborného studia z maturantů daného roku**.

Podíl vyučených přecházejících do denního nástavbového studia po poklesu na 25,8 % v roce 2013/14, což představovalo výrazný pokles oproti minulým rokům, mírně vzrostl na 26,7 %. Největší podíl má vedle Prahy i po výrazném poklesu kraj Olomoucký. Nízký podíl přecházejících do nástavby je zřejmý v krajích Královéhradeckém (20,1 %) a Karlovarském (20,3 %).

V **oborech VOŠ** dochází v průběhu posledních tří let k pomalému poklesu počtu nově přijatých, v některých krajích i docela výraznému (kraje Středočeský a Karlovarský). Podíl maturantů vstupujících do oborů VOŠ činí v tomto roce 13,4 %. Nejvyšší je tento podíl v Praze, dále v Plzeňském, Ústeckém a Pardubickém kraji, nejnižší v krajích Libereckém, Zlínském a Královéhradeckém. Zde je nutno brát v úvahu, že se jedná o poměr přijatých do VOŠ v kraji k počtu maturantů na školách s kraji (podíl je tedy ovlivňován mezikrajovými přesuny, což zřejmě navyšuje tento podíl v Praze).

Tab.8: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia pro absolventy 3letých učebních oborů

	šk.r. 2010/2011		šk.r. 2011/2012		šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		šk.r. 2014/2015		Meziroční nárůst		Podíl
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	13/12	14/13	z vyuč.
Hl.m.Praha	1024	1449	899	1095	840	1041	701	909	598	914	-16,5%	-14,7%	33,1%
Středočeský kraj	1120	1024	990	915	857	769	804	783	726	686	-6,2%	-9,7%	29,4%
Jihočeský kraj	706	716	700	514	667	431	575	381	497	344	-13,8%	-13,6%	29,4%
Plzeňský kraj	658	630	538	341	499	249	398	307	373	232	-20,2%	-6,3%	28,8%
Karlovarský kraj	247	326	218	150	171	139	152	128	143	54	-11,1%	-5,9%	20,3%
Ústecký kraj	865	1050	707	598	579	646	464	542	428	452	-19,9%	-7,8%	22,3%
Liberecký kraj	417	462	326	341	277	168	237	230	231	144	-14,4%	-2,5%	26,5%
Královéhradecký k.	552	360	514	308	289	295	373	289	278	235	29,1%	-25,5%	20,1%
Pardubický kraj	411	338	400	249	359	135	375	112	340	81	4,5%	-9,3%	25,2%
Kraj Vysočina	575	607	535	400	433	315	387	340	390	213	-10,6%	0,8%	26,6%
Jihomoravský kraj	1130	900	1002	722	936	489	795	473	717	325	-15,1%	-9,8%	27,3%
Olomoucký kraj	972	581	838	353	657	369	569	315	479	185	-13,4%	-15,8%	29,7%
Zlínský kraj	653	466	533	277	431	222	382	278	365	185	-11,4%	-4,5%	24,6%
Moravskoslezský k.	1279	1610	974	1251	796	880	824	919	731	811	3,5%	-11,3%	25,3%
Česká republika	10609	10519	9174	7514	7791	6148	7036	6006	6296	4861	-9,7%	-10,5%	26,7%

Tab. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků vyššího studia (bez konzervatoří)

	šk.r. 2010/2011		šk.r. 2011/2012		šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		šk.r. 2014/2015		Meziroční nárůst		Podíl
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	13/12	14/13	z matur.
Hl.m.Praha	2106	652	1850	600	1959	668	2063	657	1954	654	5,3%	-5,3%	24,0%
Středočeský kraj	707	546	656	471	716	386	608	390	526	357	-15,1%	-13,5%	10,7%
Jihočeský kraj	777	147	654	263	598	203	562	264	484	207	-6,0%	-13,9%	12,9%
Plzeňský kraj	488	196	425	172	444	164	490	153	471	132	10,4%	-3,9%	16,1%
Karlovarský kraj	178	0	169	36	167	40	206	32	178	0	23,4%	-13,6%	12,9%
Ústecký kraj	707	260	662	342	634	484	652	447	533	409	2,8%	-18,3%	14,0%
Liberecký kraj	193	0	172	0	188	7	168	0	158	0	-10,6%	-6,0%	7,6%
Královéhradecký k.	402	39	391	28	353	33	363	63	319	71	2,8%	-12,1%	9,5%
Pardubický kraj	562	127	505	146	471	90	487	105	417	91	3,4%	-14,4%	14,0%
Kraj Vysočina	403	248	345	248	452	262	378	222	347	175	-16,4%	-8,2%	11,5%
Jihomoravský kraj	1067	512	960	349	1024	270	952	304	863	260	-7,0%	-9,3%	12,7%
Olomoucký kraj	509	97	500	148	513	132	414	113	435	165	-19,3%	5,1%	11,3%
Zlínský kraj	472	71	387	114	408	133	409	52	339	64	0,2%	-17,1%	8,8%
Moravskoslezský k.	843	529	788	399	779	388	796	455	779	369	2,2%	-2,1%	10,8%
Česká republika	9414	3424	8464	3316	8706	3260	8548	3257	7803	2954	-1,8%	-8,7%	13,4%

Meziroční nárůst - je určen v denním studiu.

Podíl z - je pro šk.r. 2014/15.

4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání

Na obrázcích a v tabulkách otištěných dále uvádíme počty a podíly žáků nově vstupujících do prvních ročníků v jednotlivých kategoriích odborného vzdělání v letech 2009/10 až 2014/15 v členění podle skupin oborů vzdělání.

V **grafech** jsou znázorněny **počty a podíly** žáků nově přijatých do prvních ročníků oborů poskytujících **střední vzdělání s výučním listem (H + E)**, **střední vzdělání s maturitní zkouškou (M a L0)** a všech **společně (H+E+M+L0)** - (obr. 7 až 14). Uvedení jak počtů, tak podílů považujeme za důležité pro znázornění vývoje i při výrazně se měnících stavech populace. Obrázky 15 a 16 ukazují počty přijatých do **nástavbového studia** a do oborů **vyššího odborného vzdělávání**. Veškerá data jsou rovněž přehledně uvedena v tabulkách 10 až 12. Grafy i údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků do prvních ročníků zahrnují i žáky neveřejných škol (soukromých a církevních) a žáky se zdravotním postižením.

Zvláště důrazně upozorňujeme na skutečnost, že s náběhem kurikulární reformy došlo k určitým změnám v soustavě oborů kategorie M, které způsobují **výrazné rozdíly v časových řadách**. Nejzásadnější změnou **od roku 2009 bylo sloučení všech oborů skupiny 64 Podnikání v oborech, odvětví do oboru 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání, který ovšem patří do skupiny 63 Ekonomika a administrativa**. Vývoj časové řady v této skupině tím byl výrazně ovlivněn a v maturitní úrovni počty i podíly přijímaných výrazně poklesly (v součtu podíl poklesl o 7,1 p.b.). Dále došlo k **převedení oborů připravujících IT odborníky do skupiny 18 Informatické obory, což se odráží i ve výrazném snížení počtu žáků přijímaných do skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika**, kde byla tato příprava zařazena dříve (snížení u skup. 26 o 5,3 p.b., v součtu skup. 18 + 26 však jde o nárůst o 2,7 p.b.).

Množství hodnot v tabulkách a jejich znázornění v grafech umožňuje nejrůznějším způsobem porovnávat vývoj v jednotlivých kategoriích vzdělání a skupinách oborů. Zde uvádíme jen několik podstatných údajů o tom, kde dochází k významným změnám.

V oborech středního vzdělávání s výučním listem - po letech mírného poklesu počtů i podílů žáků - začal **v roce 2008/09 pravidelně narůstat podíl přijímaných žáků; tento vývoj se však zastavil v roce 2012/13 a v celku vyučených dochází k poklesu podílu o necelý 1.1 p.b. V roce 2014/15 činí podíl nově přijatých 31,01 % (31 154) z těch, kteří jsou nově přijati ze základního vzdělávání (v absolutních číslech se vzhledem k poklesu populace snížil počet přijatých o 412 žáků).**

Významné je, že se nezastavil nárůst v technických oborech, oproti minulému šk. r. (obr. 7 a 8, tab. 10) došlo k nárůstu ve skupině oborů Strojírenství (0,5 p.b.), dále pak ve skupině Osobní a provozní služby (rovněž o 0,5 p.b.), největší pokles byl zaznamenán ve skupině Stavebnictví (-1,6 p.b.). Zřejmě souvisí s tím, že se u této skupiny i přes širokou propagaci a podporu náboru žáků projevuje nepříznivá reálná situace v odvětví, která je očividně spojená i s vysokou mírou nezaměstnanosti absolventů v této skupině oborů.

Vyšší pokles v podílech nově přijatých žáků byl ještě zaznamenán ve skupině Gastronomie, hotelnictví, turismus (-0,2 p.b., tedy o 160 žáků).

V **dlouhodobém porovnání** od roku 2009 jsou vysoké hodnoty nárůstu podílů znatelné u skupin oborů Potravinářství (3,0 p.b.) a Strojírenství (2,4 p.b.). Velké snížení je pak zřejmé ve skupinách Gastronomie (-3,6 p.b.), Stavebnictví (-3,1 p.b.) a Osobní služby (-1,1 p.b.).

Tento vývoj, s výjimkou stavebních oborů, v podstatě odpovídá potřebám a situaci na trhu práce a lze jej považovat za přiměřený a uspokojivý.

V maturitních oborech kategorie M (vč. oborů lyceí) po výrazném poklesu v roce 2012/13 (o 2 629 žáků) došlo v současném roce 2014/15 k nárůstu o 333 žáků, což představuje zvýšení podílu o 0,61 %, takže celkový podíl této kategorie v přijatých do středního vzdělávání činí 40,20 %.

Největší meziroční **nárůst**, poměrně výrazný, vykazuje skupina Umění a užité umění (0,5 p.b.) další, již menší, skupina Strojírenství (0,4 p.b.) a skupina Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika (0,3 p.b.).

Největší **pokles** vykazuje opětovně nejpočetnější skupina v této kategorii, kterou je Ekonomika a administrativa (obr. 9, 10, tab. 10). Zde je podíl přijímaných žáků 16,2 %, proti minulému roku poklesl o -0,5 p.b. Další významný pokles je u skupiny Informatické obory (-0,4 p.b.).

V **dlouhodobém pohledu** je nejvyšší nárůst u skupin Informatické obory (5,0 p.b.) a Umění a užité umění (2,2 p.b.). Vykazovaný pokles ve skupině elektrotechnických oborů (-2,3 p.b.) je dán jejich částečným přesunem do informatických oborů, v celku však jde o největší nárůst. Vyšší nárůst je i ve skupinách Umění a užité umění (2,2 p.b.), což z hlediska uplatnění na trhu práce není příliš dobré, dále u skupin Právní a veřejnosprávní činnost (1,6 p.b.) a Pedagogika, učitelství a sociální péče (1,5 p.b.); u druhé uvedené skupiny jde o potřebný nárůst pracovníků pro oblast sociálních činností.

Největší pokles je velice výrazný, a to u sloučených skupin Ekonomika a Podnikání v oborech, odvětví (sloučeny v roce 2009). Pokles činí -6,5 p.b. V dlouhodobém pohledu je výrazný pokles podílu nově přijatých žáků zaznamenán také u Lyceí (-1,8 p.b.).

V maturitních oborech kategorie L0 (střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0 – obr. 11, 12) došlo sice v roce 2013/14 k nárůstu počtu přijatých o 80 žáků, v tomto roce však opět dochází k **poklesu** o 341 žáků (-0,12 p.b.) a jejich podíl činí 6,12 %.

Také v této skupině se projeví změny v soustavě oborů, šlo zejména o přesun žáků do oboru Autotronik (skupina Speciální a interdisciplinární obory) ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika. V meziročním srovnávání se zmíněný přesun již neprojevuje, v dlouhodobém pohledu už také není výrazně patrný.

K nejvýraznějšímu **nárůstu** došlo ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba (2,8 p.b.), malé navýšení vykazují také skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (0,3 p.b.) a Umění, užité umění (0,2 p.b.).

Největší **meziroční pokles** v tomto roce vykazují skupiny oborů Osobní a provozní služby (-2,4 p.b.), Speciální a interdisciplinární obory (0,5 p.b.) a Obchod (-0,5 p.b.).

V **pětiletém pohledu** zaznamenala velmi vysoký nárůst skupina oborů Strojírenství (9,2 p.b.) a Polygrafie (3,3 p.b.) Největší pokles pak vykazují skupiny Obchod (-8,2 p.b.) a Gastronomie, hotelnictví, turismus (-1,5 p.b.).

Vývoj celkového počtu a podílu žáků přijatých ve všech kategoriích, do kterých vstupují žáci ze základního vzdělávání (**E+H+L0+M**), je dobře zřetelný v grafech na obr. 13 a 14, kde je zřejmé, že se poklesy a nárůsty v různých kategoriích vyrovnávají.

Doznívají změny v počtech žáků i jejich podílech ve skupinách oborů, kde došlo ke změnám v soustavě oborů (Informatické obory i Speciální a interdisciplinární technické obory, které ubraly žáky ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a sloučení oborů skupin Ekonomika a administrativa a Podnikání v oborech, odvětví v maturitních oborech, kde ovšem nejde jen o přesun; v ekonomických oborech došlo v této souvislosti k výraznému poklesu počtu žáků.

V meziročním srovnání je významný pouze **nárůst podílů** žáků připravovaných ve skupinách oborů Strojírenství (2,0 p.b.) a Umění, užité umění (0,3 p.b.), v několika skupinách pak došlo k nárůstu o 0,2 p.b.

K významnějšímu meziročnímu **poklesu podílu** dochází u skupin Stavebnictví (-0,8 p.b.) a Gastronomie, hotelnictví a turismus (-0,3 p.b.).

Zajímavý je i **dlouhodobý pohled**, který ukazuje, že vedle skupiny Informatické obory (nárůst o 2,6 p.b.) jsou patrné **významné nárůsty** skupin oborů Strojírenství (2,0 p.b.), Potravinářství (1,3 p.b.), Pedagogika, učitelství a sociální péče (1,2 p.b.) a Umění, užité umění (1,2 p.b.). **Největší poklesy** v pětiletém pohledu vykazují skupiny Ekonomika

a administrativa (–3,3 p.b.), dále Stavebnictví (–1,7 p.b.) a Gastronomie, hotelnictví, turismus (–1,7 p.b.).

Všechny dlouhodobé změny se vztahují k rozdílům mezi roky 2009/10 až 2014/15. V absolutních počtech došlo v tomto období k poklesu nově přijatých ze základních škol do odborného vzdělávání o téměř 12 tisíc žáků (z 113 117 na 100 478 žáků).

V gymnaziální přípravě se snížil počet přijatých a přecházejících do 2. stupně o 2,7 tisíce žáků (z 24 707 na 21 960).

Od roku 2004 do současnosti došlo ke snížení počtu nově přijatých o 40 933 žáků.

V nástavbovém vzdělávání (obr. 15 a 16) **dochází v celku k meziročnímu poklesu** o 740 nově přijatých, což může odrážet jednak počátek výrazného poklesu populačního ročníku, ale i vliv problémů s úspěšností složení maturitní zkoušky v jejím novém pojetí.

Největší meziroční nárůst podílu vykazují následující skupiny: Strojírenství (0,6 p.b.), Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (0,5 p.b.) a nejmasovější skupina Podnikání v oborech, odvětví (o 0,5 p.b.). Podíl této skupiny stále přesahuje 60 % (9 978 žáků) všech nově přijatých v nástavbovém studiu, což je dáno tím, že při velké rozptýlenosti výuky učebních oborů na mnoha školách je to často jediná možnost, jak vytvořit dostatečně velkou třídu ze zájemců o nástavbové studium z různých oborů. Na druhé straně je výhodou příprava vyučených k budoucímu podnikání a zvýšení jejich vzdělanostní úrovně.

K poklesu došlo ve skupinách Gastronomie, hotelnictví, turismus (–0,8 p.b.) a Stavebnictví (–0,7 p.b.)

Podíváme-li se na **vývoj z dlouhodobého pohledu**, je zřejmý výrazný nárůst skupiny Speciální a interdisciplinární obory (1,7 p.b.) a Podnikání v oborech, odvětví (1,0 p.b.). K poklesu došlo zejména ve skupinách Doprava a spoje (–2,1 p.b.) a také Zpracování dřeva (–1,1 p.b.)

Ve vyšším odborném vzdělávání (obr. 17 a 18) je již několik let zjevné kolísání mezi nárůsty a přírůsty počtu přijatých, **v tomto školním roce však dochází k výraznějšímu poklesu, a to o 745 nově přijatých studentů.**

Situace v podílech se mění jen mírně, výraznější **meziroční nárůst** je vykazován ve skupinách oborů Zdravotnictví (3,1 p.b.), Doprava a spoje a Gastronomie, hotelnictví, turismus (v obou o 0,3 p.b.)

K **poklesu** došlo zejména u skupin Ekonomika a administrativa (–1,2 p.b.) a Zemědělství a lesnictví (–0,6 p.b.).

Největší nárůst v **dlouhodobém pohledu** je znatelný u skupin Zdravotnictví (2,3 p.b.) a Pedagogika, učitelství a sociální péče (1,2 p.b.), k největšímu poklesu došlo u skupin Ekonomika a administrativa (–4,1 p.b.), dále u Zemědělství a lesnictví a Publicistika, knihovnictví a informatika (obě –0,5 p.b.).

Tab. 10: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium	Střední vzdělávání s výučním listem - E + H											
	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	55	0,1%	16	0,0%	36	0,1%	14	0,0%	24	0,1%	12	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	7683	19,3%	6393	18,2%	6490	19,2%	6733	20,3%	6682	21,2%	6759	21,7%
26 Elektr.,telekom.a VT	2513	6,3%	2235	6,4%	2188	6,5%	2187	6,6%	2117	6,7%	2116	6,8%
28 Tech.chemie a ch.sil.	98	0,2%	99	0,3%	122	0,4%	138	0,4%	145	0,5%	164	0,5%
29 Potravinářství a p.ch.	2145	5,4%	2226	6,3%	2399	7,1%	2436	7,3%	2495	7,9%	2621	8,4%
31 Text.výr.a oděvnictví	198	0,5%	181	0,5%	127	0,4%	123	0,4%	105	0,3%	138	0,4%
32 Kožed.a obuv.-plast	22	0,1%	25	0,1%	28	0,1%	12	0,0%	6	0,0%	20	0,1%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2340	5,9%	2154	6,1%	1908	5,6%	1560	4,7%	1439	4,6%	1424	4,6%
34 Polygrafie a další	312	0,8%	152	0,4%	149	0,4%	150	0,5%	145	0,5%	182	0,6%
36 Stavebnictví, g.a k.	4768	12,0%	4360	12,4%	3798	11,2%	3577	10,8%	3327	10,5%	2773	8,9%
37 Doprava a spoje	70	0,2%	62	0,2%	48	0,1%	55	0,2%	79	0,3%	96	0,3%
39 Spec.a interd.ob.	58	0,1%	160	0,5%	172	0,5%	202	0,6%	163	0,5%	124	0,4%
41 Zemědělství a lesn.	3353	8,4%	3049	8,7%	3147	9,3%	3184	9,6%	3146	10,0%	3065	9,8%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	177	0,4%	186	0,5%	265	0,8%	293	0,9%	310	1,0%	416	1,3%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	9411	23,7%	8123	23,1%	7565	22,3%	7328	22,1%	6420	20,3%	6260	20,1%
66 Obchod	2533	6,4%	2119	6,0%	2057	6,1%	1907	5,7%	1870	5,9%	1803	5,8%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	3693	9,3%	3190	9,1%	2713	8,0%	2655	8,0%	2425	7,7%	2558	8,2%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedagog.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	151	0,4%	425	1,3%	388	1,2%	398	1,3%	362	1,2%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	300	0,8%	209	0,6%	239	0,7%	260	0,8%	270	0,9%	261	0,8%
Celkový součet	39729	100,0%	35090	100,0%	33876	100,0%	33202	100,0%	31566	100,0%	31154	100,0%

Denní studium	Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) - M											
	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
Skup.ob.	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	715	1,3%	554	1,2%	459	1,1%	410	1,0%	426	1,1%	368	0,9%
18 Informatické obory	2225	4,2%	3789	8,2%	3911	9,2%	3709	9,3%	3831	9,6%	3697	9,2%
21 Hornictví, hutn.a slév.	12	0,0%	27	0,1%	34	0,1%	2	0,0%	12	0,0%	19	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	3232	6,1%	2342	5,1%	2194	5,1%	2221	5,5%	2525	6,3%	2699	6,7%
26 Elektr.,telekom.a VT	4388	8,3%	2621	5,7%	2285	5,4%	2172	5,4%	2267	5,7%	2415	6,0%
28 Tech.chemie a ch.sil.	407	0,8%	403	0,9%	480	1,1%	467	1,2%	551	1,4%	610	1,5%
29 Potravinářství a p.ch.	311	0,6%	212	0,5%	201	0,5%	195	0,5%	204	0,5%	220	0,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	309	0,6%	167	0,4%	127	0,3%	120	0,3%	115	0,3%	114	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	42	0,1%	18	0,0%	25	0,1%	10	0,0%	18	0,0%	10	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	301	0,6%	211	0,5%	193	0,5%	137	0,3%	138	0,3%	95	0,2%
34 Polygrafie a další	259	0,5%	217	0,5%	211	0,5%	204	0,5%	195	0,5%	209	0,5%
36 Stavebnictví, g.a k.	3184	6,0%	2889	6,3%	2543	6,0%	2211	5,5%	2090	5,2%	1968	4,9%
37 Doprava a spoje	1222	2,3%	1127	2,4%	1031	2,4%	964	2,4%	888	2,2%	918	2,3%
39 Spec.a interd.ob.	50	0,1%	127	0,3%	177	0,4%	204	0,5%	238	0,6%	306	0,8%
41 Zemědělství a lesn.	2272	4,3%	2002	4,3%	1854	4,3%	1595	4,0%	1671	4,2%	1625	4,0%
43 Veterinářství a v.p.	396	0,7%	412	0,9%	501	1,2%	522	1,3%	545	1,4%	567	1,4%
53 Zdravotnictví	3217	6,1%	3578	7,8%	3047	7,1%	2968	7,4%	2850	7,1%	2806	6,9%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	12035	22,7%	8932	19,4%	7852	18,4%	7059	17,6%	6696	16,7%	6556	16,2%
64 Podnikání v ob.	19	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	4606	8,7%	3791	8,2%	3587	8,4%	3493	8,7%	3373	8,4%	3301	8,2%
66 Obchod	68	0,1%	57	0,1%	53	0,1%	56	0,1%	50	0,1%	64	0,2%
68 Právní a veřejn.činn.	2638	5,0%	2622	5,7%	2364	5,5%	2368	5,9%	2498	6,2%	2638	6,5%
69 Osobní a prov.sl.	136	0,3%	0	0,0%	76	0,2%	58	0,1%	52	0,1%	51	0,1%
72 Public.,knihov.a inf.	286	0,5%	197	0,4%	121	0,3%	128	0,3%	174	0,4%	215	0,5%
75 Pedagog.,učitel.a soc.p.	2670	5,0%	2623	5,7%	2570	6,0%	2434	6,1%	2572	6,4%	2639	6,5%
78 Obecně odborná př.	5929	11,2%	5105	11,1%	4464	10,5%	3998	10,0%	3804	9,5%	3795	9,4%
82 Umění a užité umění	2085	3,9%	2133	4,6%	2291	5,4%	2317	5,8%	2277	5,7%	2488	6,2%
Celkový součet	53014	100,0%	46156	100,0%	42651	100,0%	40022	100,0%	40060	100,0%	40393	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Tab. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium Střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - L0

Skup.ob.	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	48	0,5%	45	0,6%	42	0,6%	27	0,4%	40	0,6%	45	0,7%
23 Strojírenství a str.výr.	1781	18,9%	1193	14,9%	1253	17,4%	1396	21,8%	1639	25,3%	1725	28,1%
26 Elektr.,telekom.a VT	1882	20,0%	1516	18,9%	1287	17,9%	1129	17,6%	1131	17,4%	1089	17,7%
28 Tech.chemie a ch.sil.	71	0,8%	53	0,7%	51	0,7%	53	0,8%	58	0,9%	46	0,7%
29 Potravinářství a p.ch.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
31 Text.výr.a oděvnictví	84	0,9%	21	0,3%	10	0,1%	0	0,0%	7	0,1%	5	0,1%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	152	1,6%	94	1,2%	72	1,0%	23	0,4%	26	0,4%	27	0,4%
34 Polygrafie a další	334	3,5%	487	6,1%	511	7,1%	479	7,5%	444	6,8%	418	6,8%
36 Stavebnictví, g.a k.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
37 Doprava a spoje	29	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
39 Spec.a interd.ob.	1400	14,9%	1367	17,1%	1149	16,0%	950	14,8%	943	14,5%	864	14,1%
41 Zemědělství a lesn.	0	0,0%	29	0,4%	24	0,3%	38	0,6%	54	0,8%	66	1,1%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	982	10,4%	921	11,5%	866	12,1%	666	10,4%	593	9,1%	551	9,0%
66 Obchod	1181	12,5%	826	10,3%	510	7,1%	350	5,5%	309	4,8%	265	4,3%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	1141	12,1%	1183	14,8%	1165	16,2%	992	15,5%	1011	15,6%	811	13,2%
72 Public.,knižov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	328	3,5%	267	3,3%	246	3,4%	303	4,7%	231	3,6%	233	3,8%
Celkový součet	9413	100,0%	8002	100,0%	7186	100,0%	6406	100,0%	6486	100,0%	6145	100,0%

Denní studium Střední vzdělávání s vyučným listem a maturitní zkouškou pro absol. zákl. školy (E+H+M+L0)

Skup.ob.	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	715	0,7%	554	0,6%	459	0,5%	410	0,5%	426	0,5%	368	0,5%
18 Informatické obory	2225	2,2%	3789	4,2%	3911	4,7%	3709	4,7%	3831	4,9%	3697	4,8%
21 Hornictví, hutn.a slév.	115	0,1%	88	0,1%	112	0,1%	43	0,1%	76	0,1%	76	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	12696	12,4%	9928	11,1%	9937	11,9%	10350	13,0%	10846	13,9%	11183	14,4%
26 Elektr.,telekom.a VT	8783	8,6%	6372	7,1%	5760	6,9%	5488	6,9%	5515	7,1%	5620	7,2%
28 Tech.chemie a ch.sil.	576	0,6%	555	0,6%	653	0,8%	658	0,8%	754	1,0%	820	1,1%
29 Potravinářství a p.ch.	2456	2,4%	2438	2,7%	2600	3,1%	2631	3,3%	2699	3,5%	2841	3,7%
31 Text.výr.a oděvnictví	591	0,6%	369	0,4%	264	0,3%	243	0,3%	227	0,3%	257	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	64	0,1%	43	0,0%	53	0,1%	22	0,0%	24	0,0%	30	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2793	2,7%	2459	2,8%	2173	2,6%	1720	2,2%	1603	2,1%	1546	2,0%
34 Polygrafie a další	905	0,9%	856	1,0%	871	1,0%	833	1,0%	784	1,0%	809	1,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	7952	7,8%	7249	8,1%	6341	7,6%	5788	7,3%	5417	6,9%	4741	6,1%
37 Doprava a spoje	1321	1,3%	1189	1,3%	1079	1,3%	1019	1,3%	967	1,2%	1014	1,3%
39 Spec.a interd.ob.	1508	1,5%	1654	1,9%	1498	1,8%	1356	1,7%	1344	1,7%	1294	1,7%
41 Zemědělství a lesn.	5625	5,5%	5080	5,7%	5025	6,0%	4817	6,0%	4871	6,2%	4756	6,1%
43 Veterinářství a v.p.	396	0,4%	412	0,5%	501	0,6%	522	0,7%	545	0,7%	567	0,7%
53 Zdravotnictví	3394	3,3%	3764	4,2%	3312	4,0%	3261	4,1%	3160	4,0%	3222	4,1%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	12035	11,8%	8932	10,0%	7852	9,4%	7059	8,9%	6696	8,6%	6556	8,4%
64 Podnikání v ob.	19	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	14999	14,7%	12835	14,4%	12018	14,4%	11487	14,4%	10386	13,3%	10112	13,0%
66 Obchod	3782	3,7%	3002	3,4%	2620	3,1%	2313	2,9%	2229	2,9%	2132	2,7%
68 Právní a veřejn.činn.	2638	2,6%	2622	2,9%	2364	2,8%	2368	3,0%	2498	3,2%	2638	3,4%
69 Osobní a prov.sl.	4970	4,9%	4373	4,9%	3954	4,7%	3705	4,7%	3488	4,5%	3420	4,4%
72 Public.,knižov.a inf.	286	0,3%	197	0,2%	121	0,1%	128	0,2%	174	0,2%	215	0,3%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	2670	2,6%	2774	3,1%	2995	3,6%	2822	3,5%	2970	3,8%	3001	3,9%
78 Obecně odborná př.	5929	5,8%	5105	5,7%	4464	5,3%	3998	5,0%	3804	4,9%	3795	4,9%
82 Umění a užité umění	2713	2,7%	2609	2,9%	2776	3,3%	2880	3,6%	2778	3,6%	2982	3,8%
Celkový součet	102156	100,0%	89248	100,0%	83713	100,0%	79630	100,0%	78112	100,0%	77692	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání a žáci nástavbového studia

Tab. 12: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - nástavbové studium - L5

Skup.ob.	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	1000	8,9%	904	8,5%	896	9,8%	692	8,9%	590	8,4%	567	9,0%
26 Elektr.,telekom.a VT	753	6,7%	664	6,3%	446	4,9%	407	5,2%	367	5,2%	360	5,7%
28 Tech.chemie a ch.sil.	0	0,0%	13	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
29 Potravinářství a p.ch.	63	0,6%	33	0,3%	18	0,2%	12	0,2%	57	0,8%	42	0,7%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	382	3,4%	300	2,8%	290	3,2%	210	2,7%	190	2,7%	146	2,3%
34 Polygrafie a další	28	0,2%	18	0,2%	21	0,2%	21	0,3%	12	0,2%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	286	2,5%	269	2,5%	267	2,9%	254	3,3%	277	3,9%	206	3,3%
37 Doprava a spoje	262	2,3%	226	2,1%	162	1,8%	37	0,5%	23	0,3%	15	0,2%
39 Spec.a interd.ob.	0	0,0%	0	0,0%	32	0,3%	94	1,2%	107	1,5%	109	1,7%
41 Zemědělství a lesn.	147	1,3%	161	1,5%	106	1,2%	138	1,8%	109	1,5%	100	1,6%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	42	0,5%	21	0,3%	44	0,6%	58	0,9%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	88	0,8%	47	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	7024	62,2%	6799	64,1%	5930	64,6%	5132	65,9%	4413	62,7%	3978	63,2%
65 Gastron.,hotel.a tur.	826	7,3%	837	7,9%	706	7,7%	567	7,3%	542	7,7%	434	6,9%
66 Obchod	187	1,7%	133	1,3%	130	1,4%	114	1,5%	112	1,6%	106	1,7%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	24	0,3%	60	0,9%	50	0,8%
69 Osobní a prov.sl.	178	1,6%	140	1,3%	102	1,1%	9	0,1%	93	1,3%	90	1,4%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	63	0,6%	65	0,6%	26	0,3%	59	0,8%	40	0,6%	35	0,6%
Celkový součet	11287	100,0%	10609	100,0%	9174	100,0%	7791	100,0%	7036	100,0%	6296	100,0%

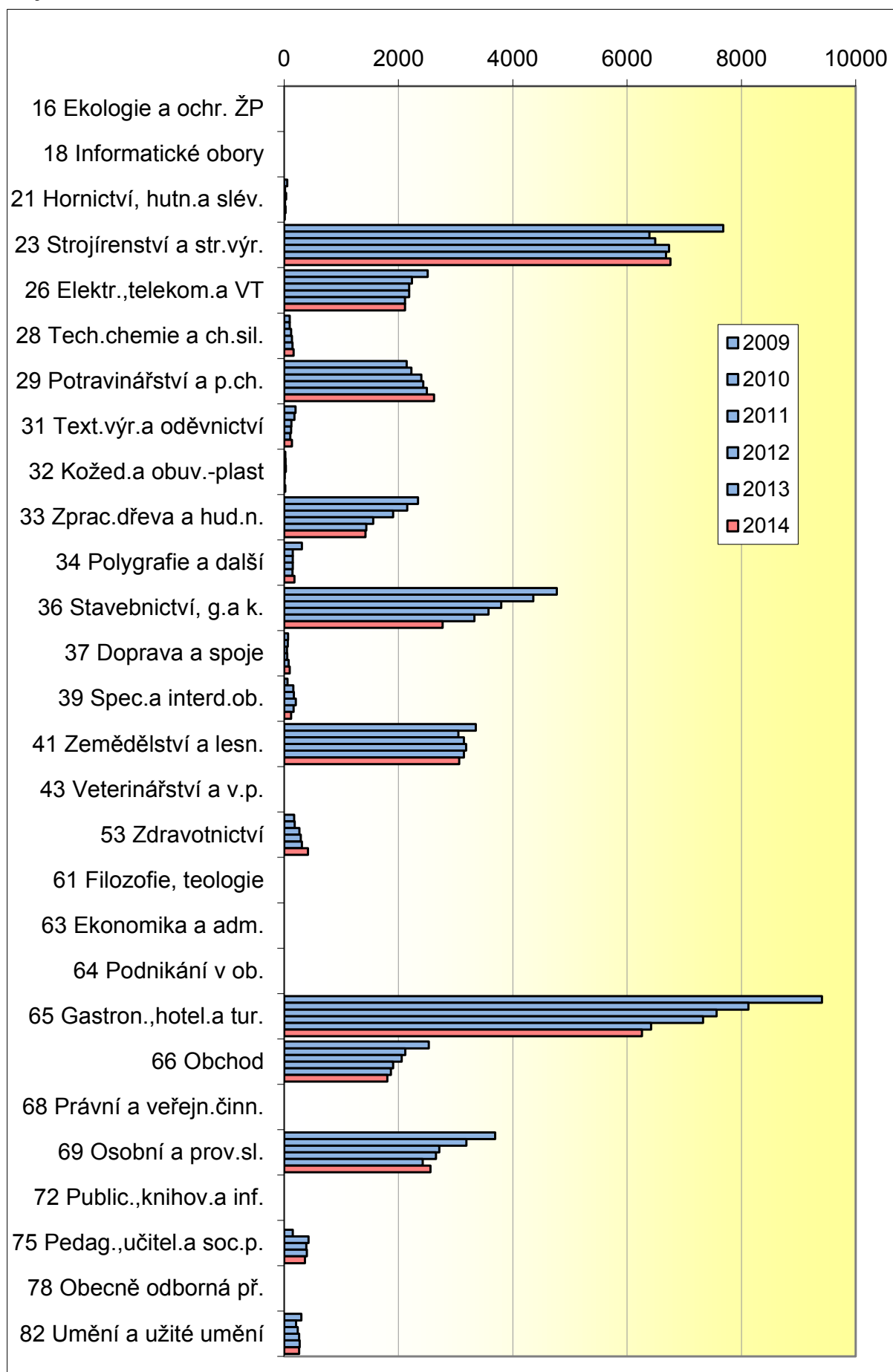
Denní studium Vyšší odborné vzdělávání - N

Skup.ob.	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	52	0,6%	52	0,5%	37	0,4%	33	0,4%	33	0,4%	24	0,3%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	220	2,3%	277	2,8%	263	2,9%	239	2,6%	196	2,1%	188	2,2%
26 Elektr.,telekom.a VT	440	4,7%	454	4,5%	470	5,2%	517	5,5%	473	5,2%	392	4,7%
28 Tech.chemie a ch.sil.	38	0,4%	32	0,3%	33	0,4%	29	0,3%	27	0,3%	14	0,2%
29 Potravinářství a p.ch.	36	0,4%	65	0,6%	53	0,6%	59	0,6%	45	0,5%	40	0,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	11	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	76	0,8%	61	0,6%	51	0,6%	47	0,5%	39	0,4%	38	0,5%
34 Polygrafie a další	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	150	1,6%	174	1,7%	114	1,3%	138	1,5%	143	1,6%	106	1,3%
37 Doprava a spoje	93	1,0%	103	1,0%	95	1,0%	96	1,0%	93	1,0%	114	1,4%
39 Spec.a interd.ob.	164	1,7%	186	1,9%	95	1,0%	183	2,0%	144	1,6%	109	1,3%
41 Zemědělství a lesn.	194	2,1%	222	2,2%	213	2,4%	216	2,3%	205	2,2%	135	1,6%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	2017	21,4%	2070	20,7%	1934	21,4%	2047	21,9%	1886	20,6%	1993	23,7%
61 Filozofie, teologie	28	0,3%	20	0,2%	14	0,2%	21	0,2%	24	0,3%	11	0,1%
63 Ekonomika a adm.	1441	15,3%	1411	14,1%	1133	12,5%	1178	12,6%	1135	12,4%	943	11,2%
64 Podnikání v ob.	440	4,7%	490	4,9%	467	5,2%	429	4,6%	412	4,5%	356	4,2%
65 Gastron.,hotel.a tur.	560	5,9%	741	7,4%	602	6,7%	632	6,8%	619	6,8%	595	7,1%
66 Obchod	72	0,8%	91	0,9%	85	0,9%	57	0,6%	79	0,9%	61	0,7%
68 Právní a veřejn.činn.	704	7,5%	705	7,0%	710	7,8%	677	7,2%	709	7,8%	654	7,8%
69 Osobní a prov.sl.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
72 Public.,knihov.a inf.	230	2,4%	254	2,5%	265	2,9%	237	2,5%	279	3,1%	248	2,9%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	1430	15,2%	1478	14,8%	1378	15,2%	1409	15,1%	1511	16,5%	1378	16,4%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	1039	11,0%	1119	11,2%	1037	11,5%	1117	11,9%	1092	11,9%	1014	12,1%
Celkový součet	9435	100,0%	10005	100,0%	9049	100,0%	9361	100,0%	9144	100,0%	8413	100,0%

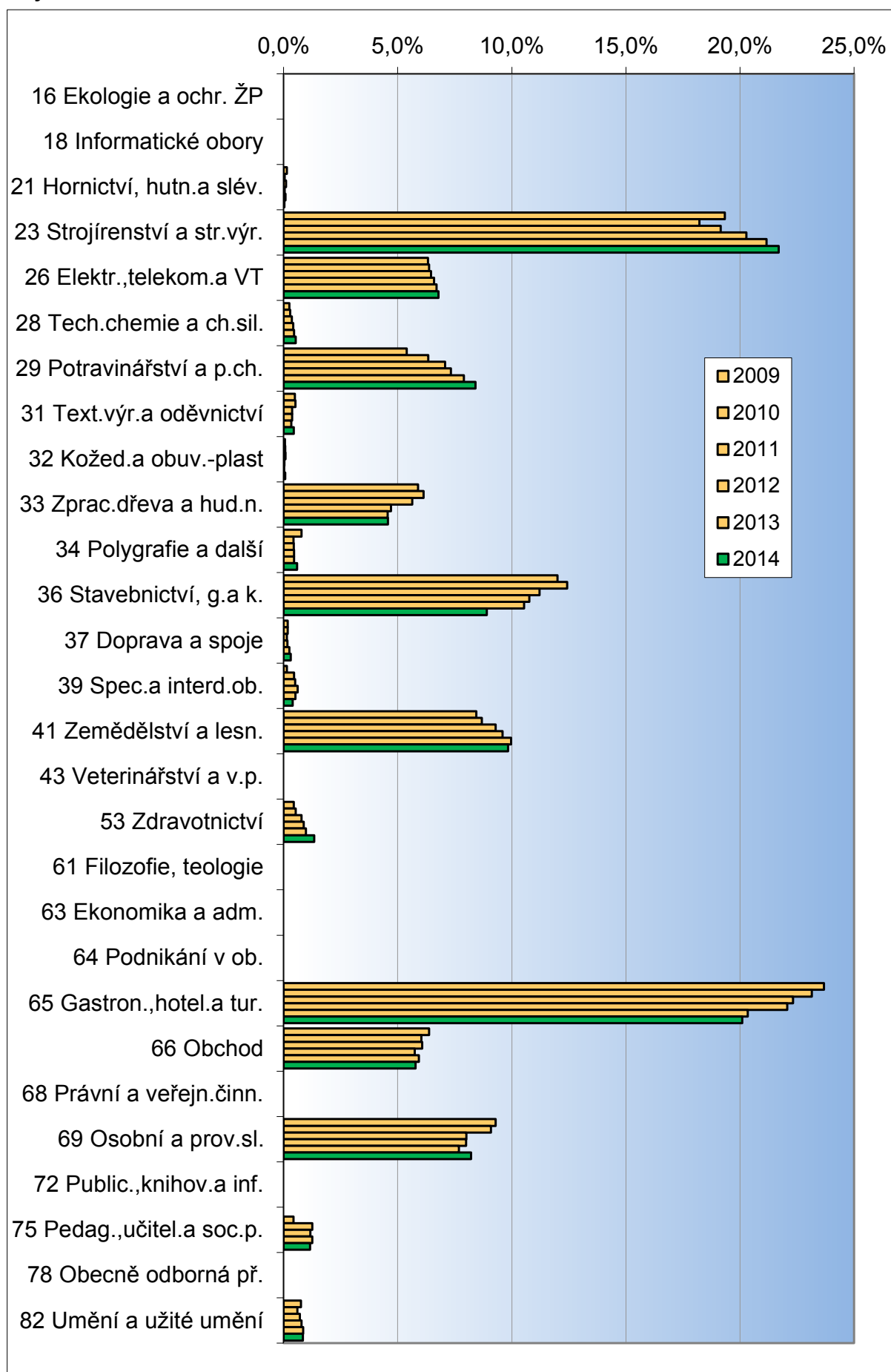
Ve vyšším odborném vzdělávání jsou zahrnuti i žáci vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání

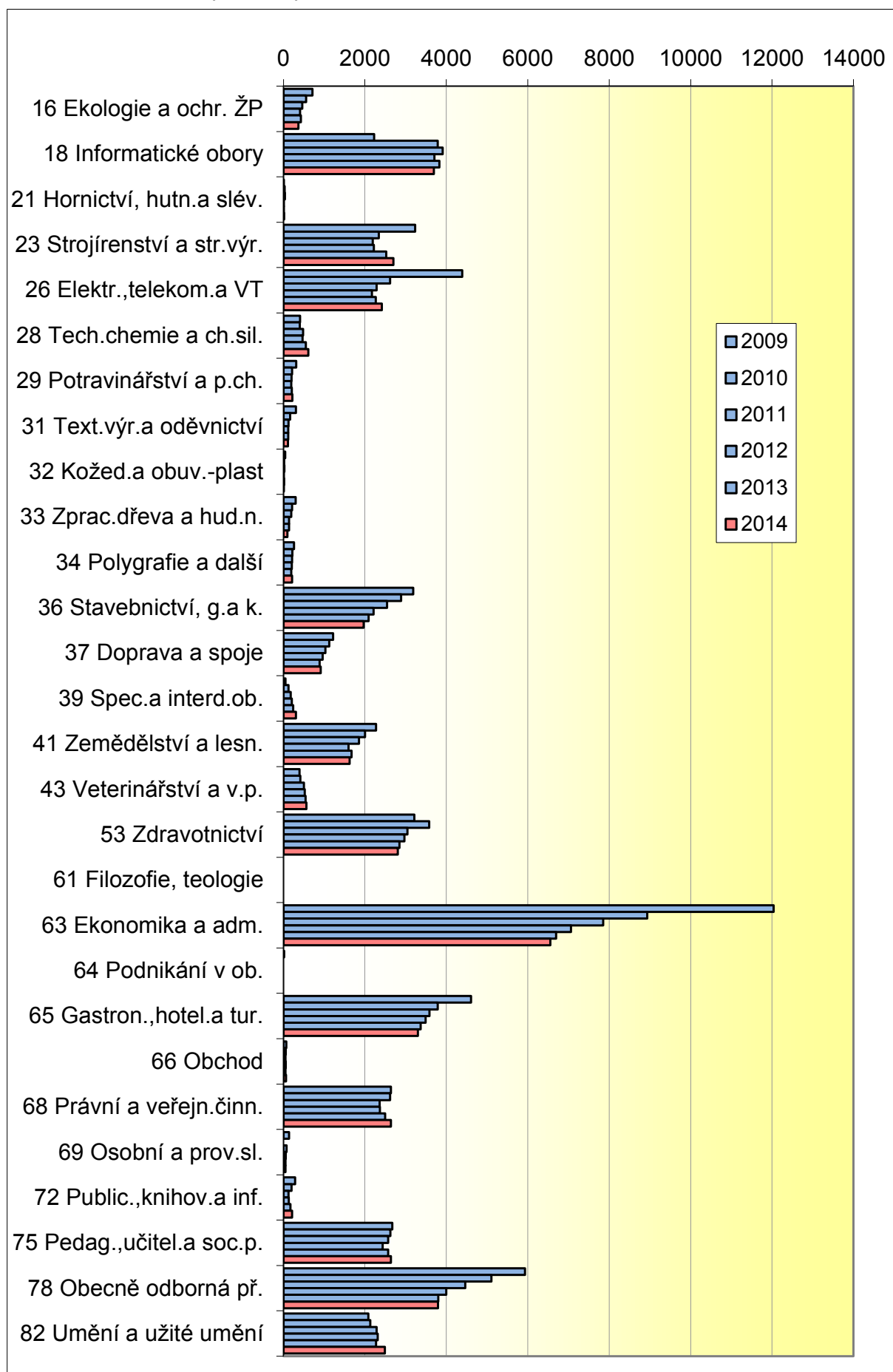
Obr. 7: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

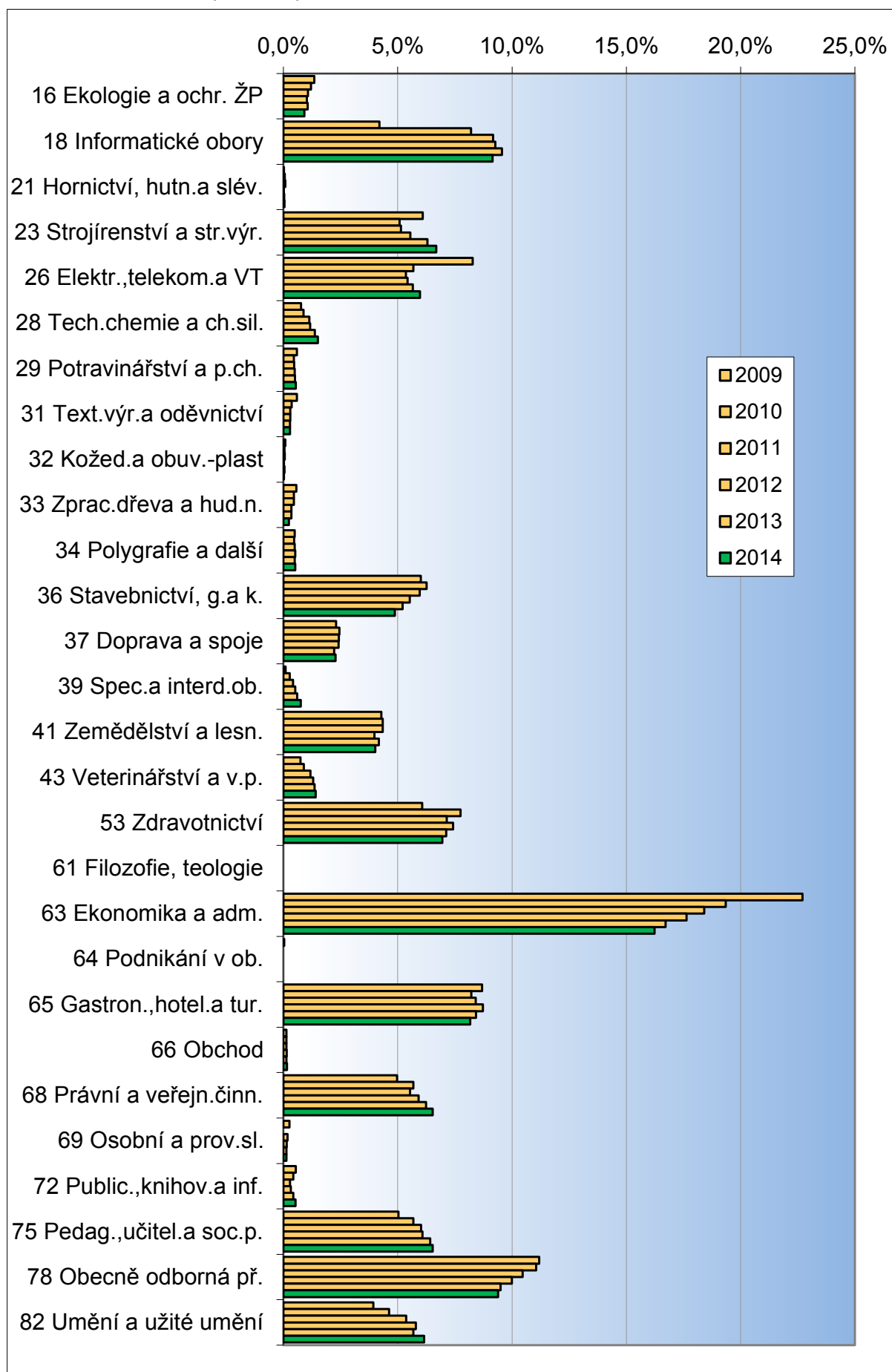
Obr. 8: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

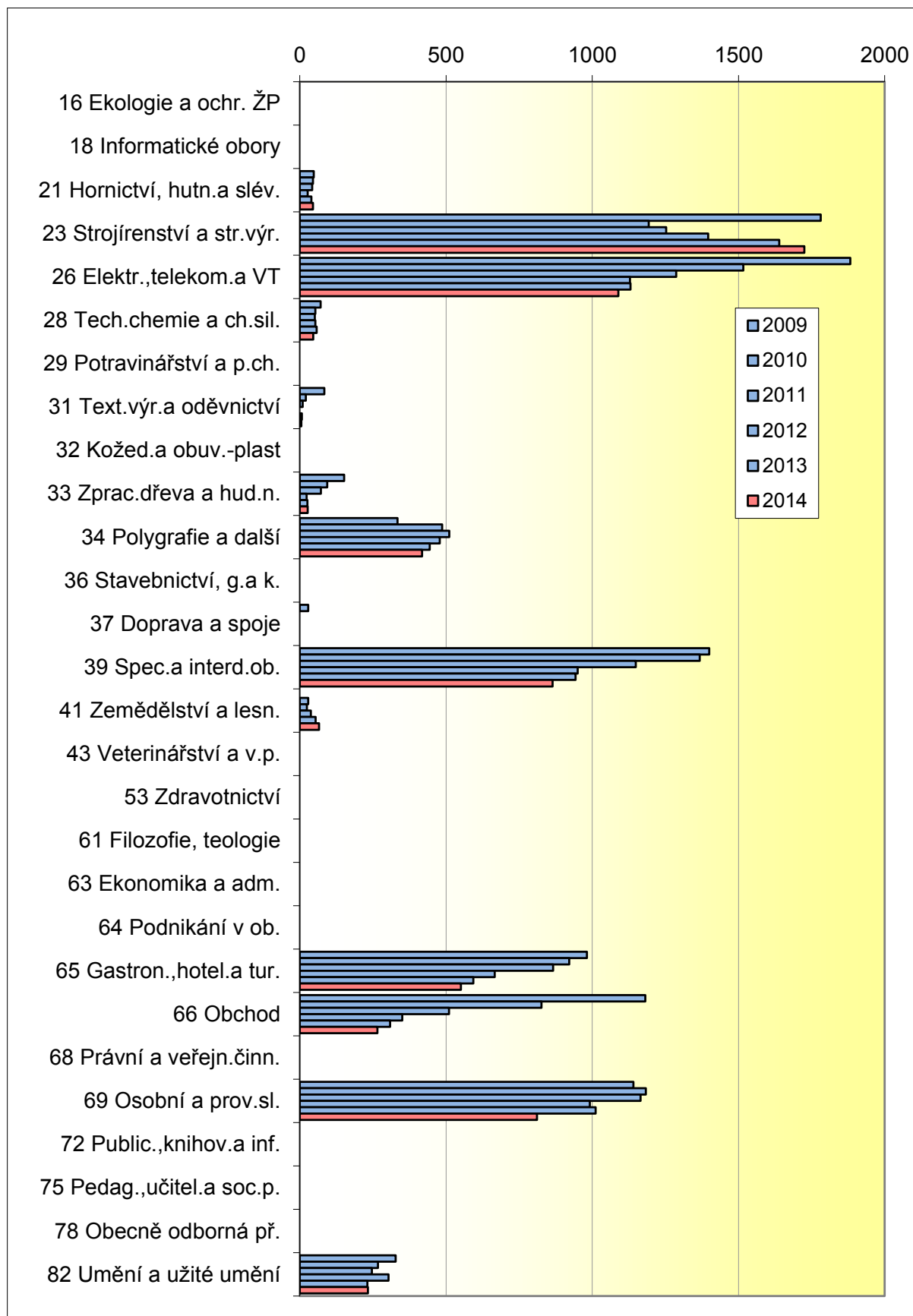
Obr. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

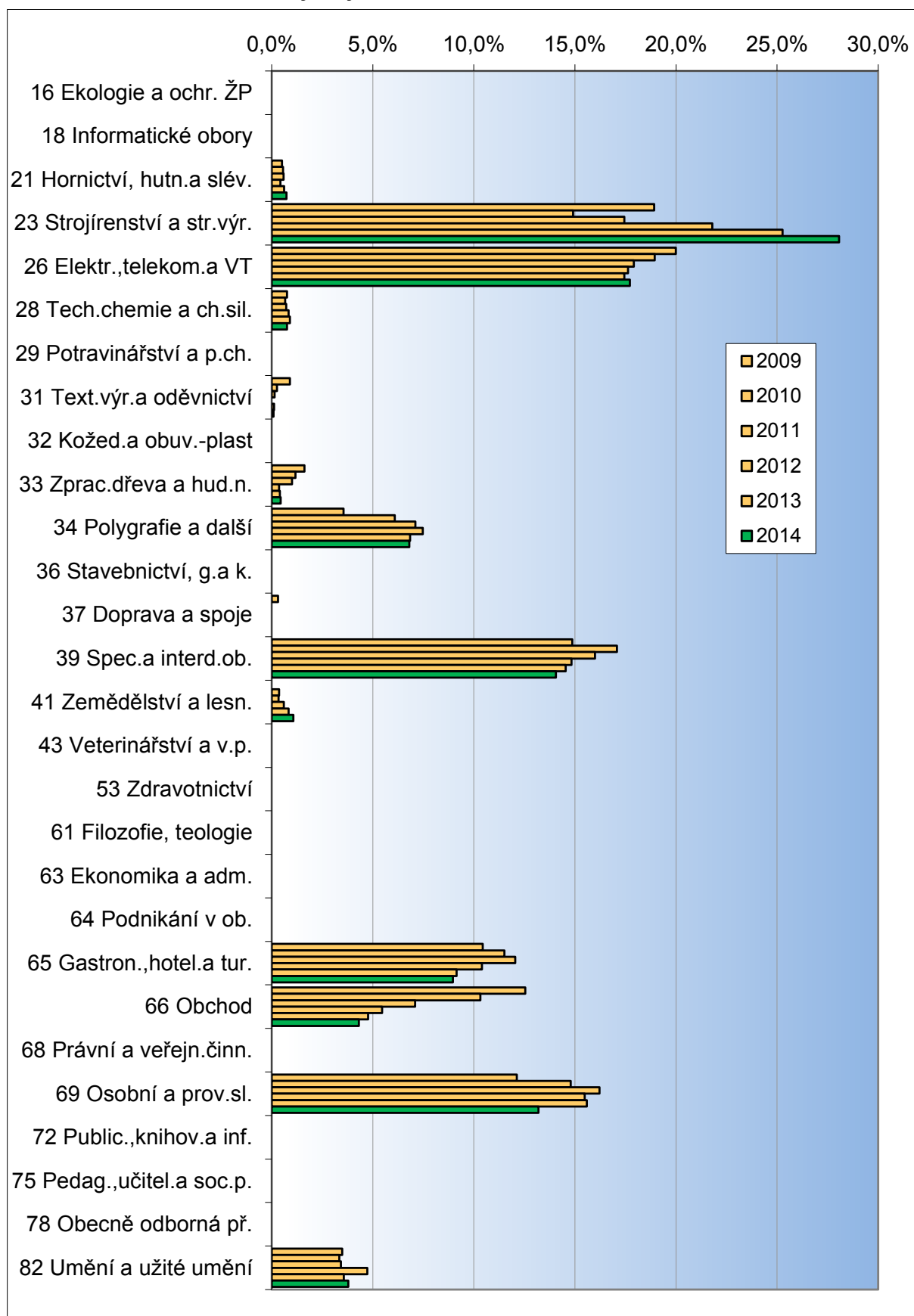
Obr. 10: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

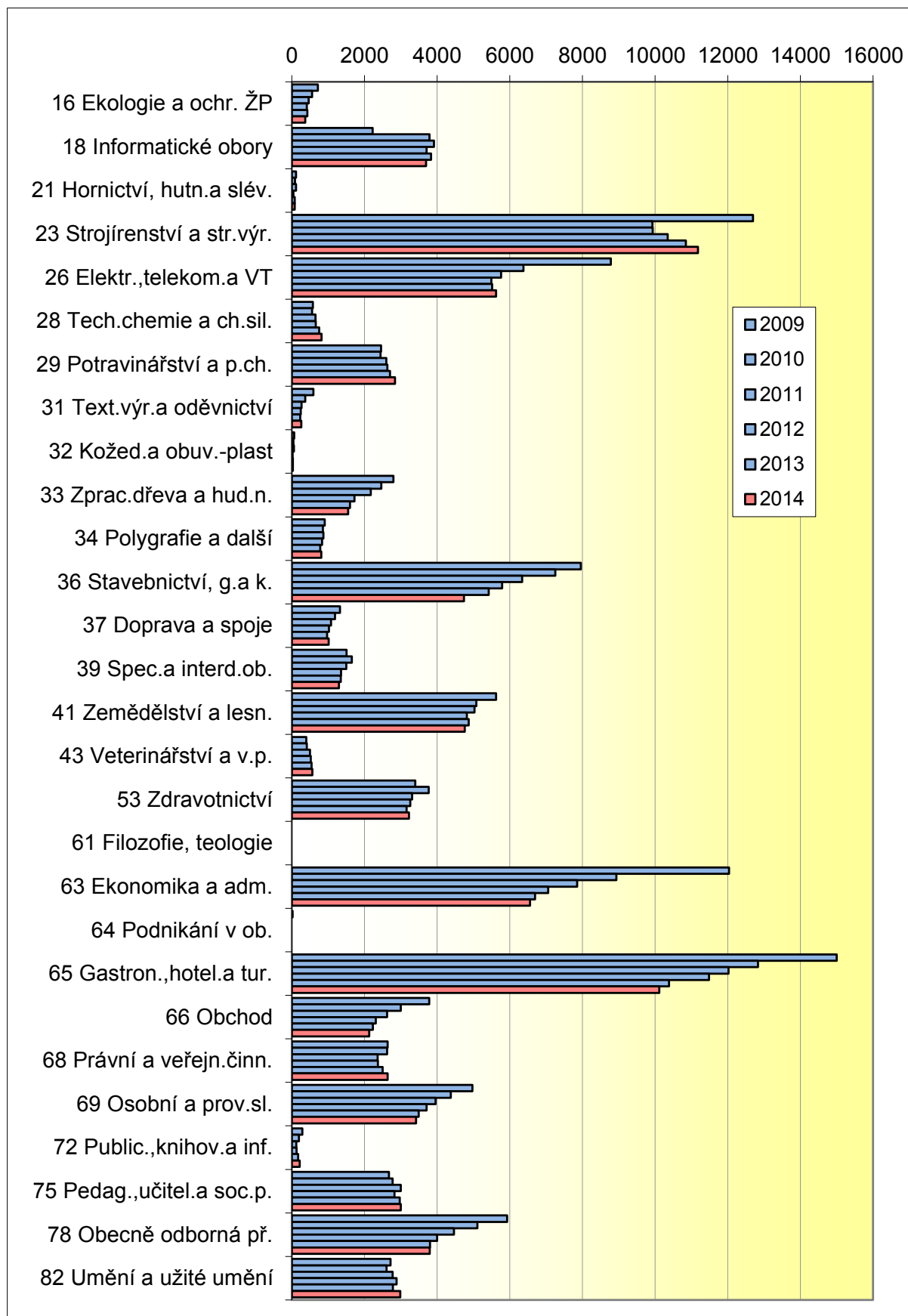
Obr. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

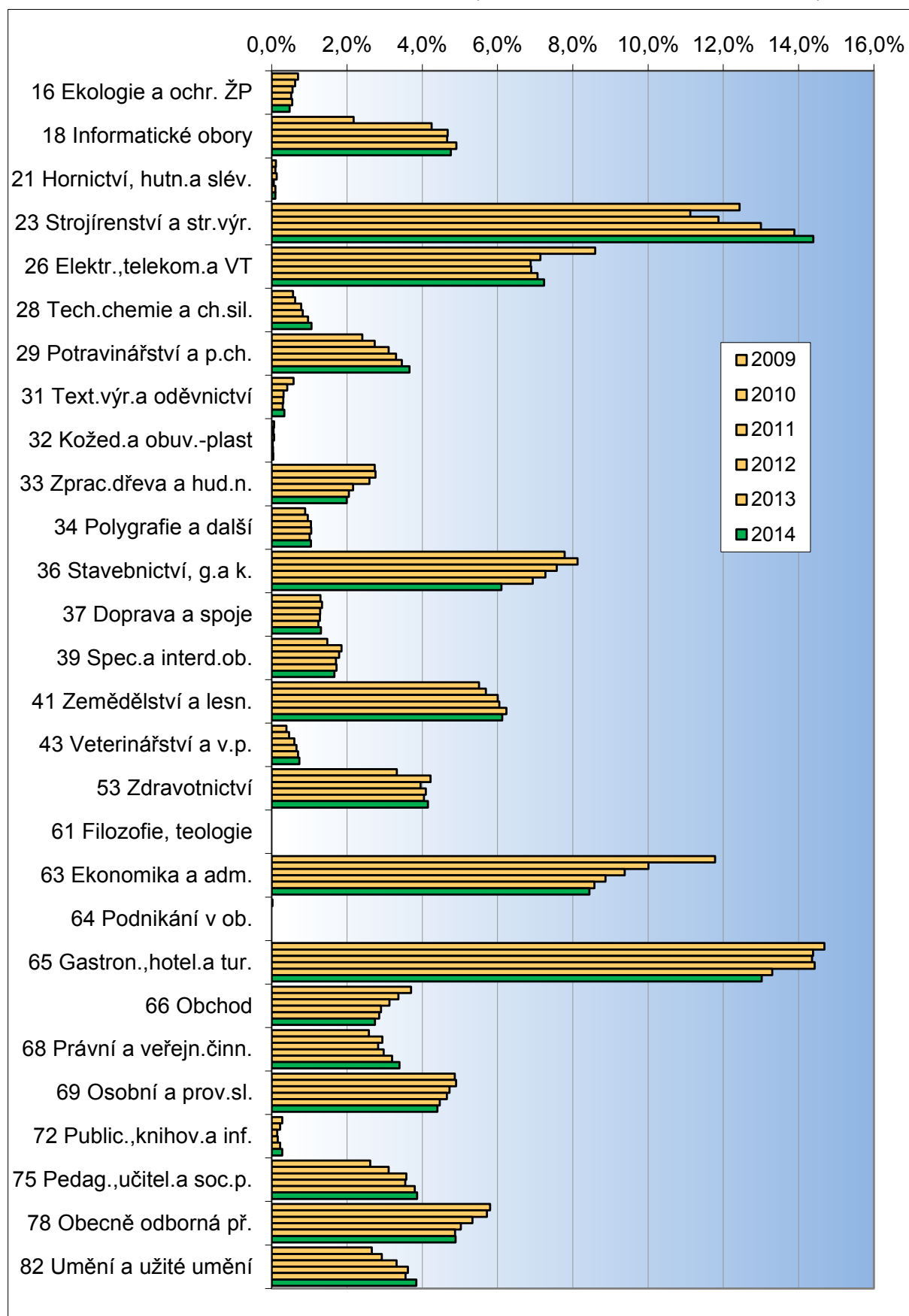
Obr. 12: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

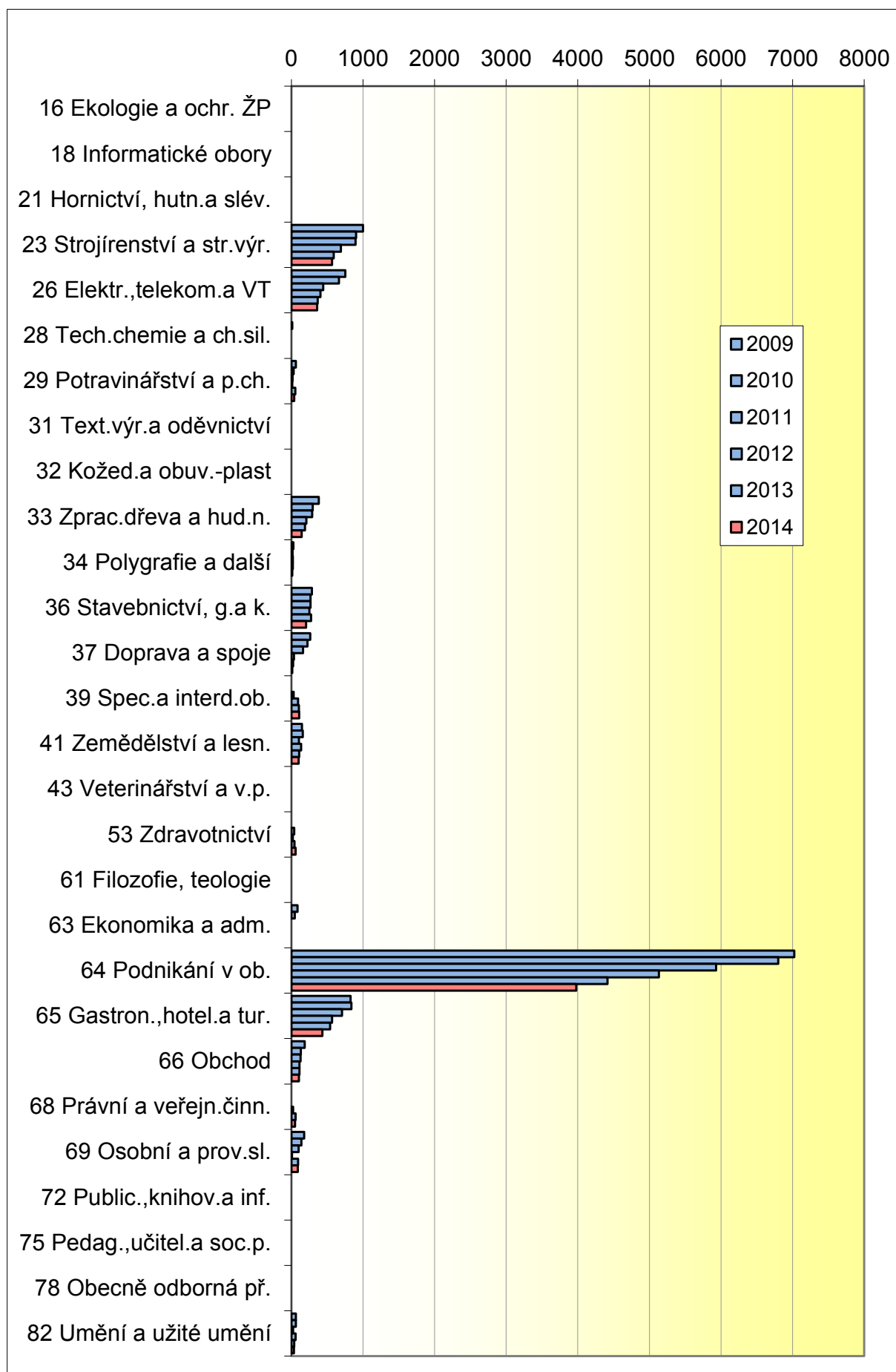
Obr. 13: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + LO (mimo nástavbové a zkrácené studium)

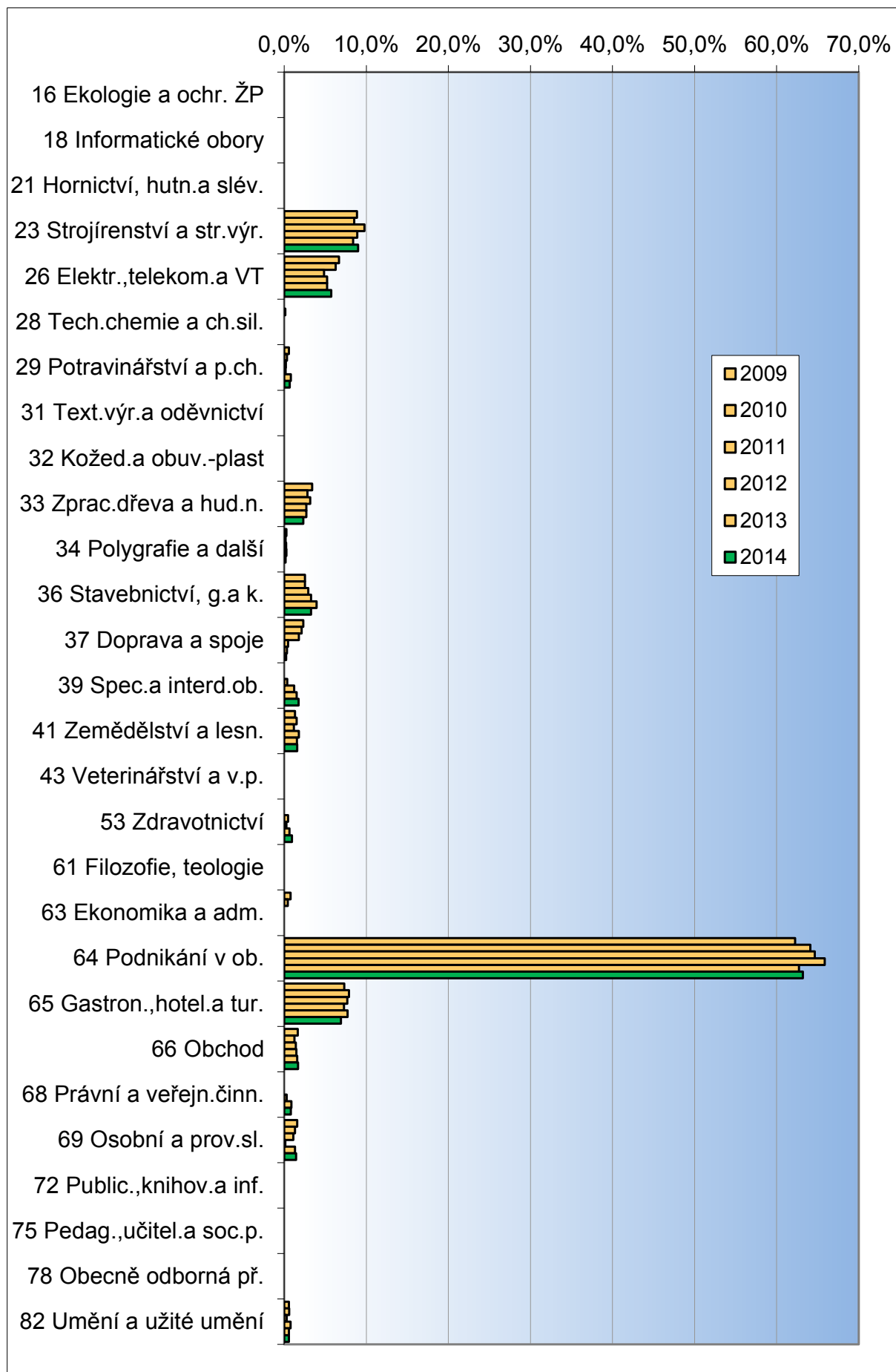
Obr. 14: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

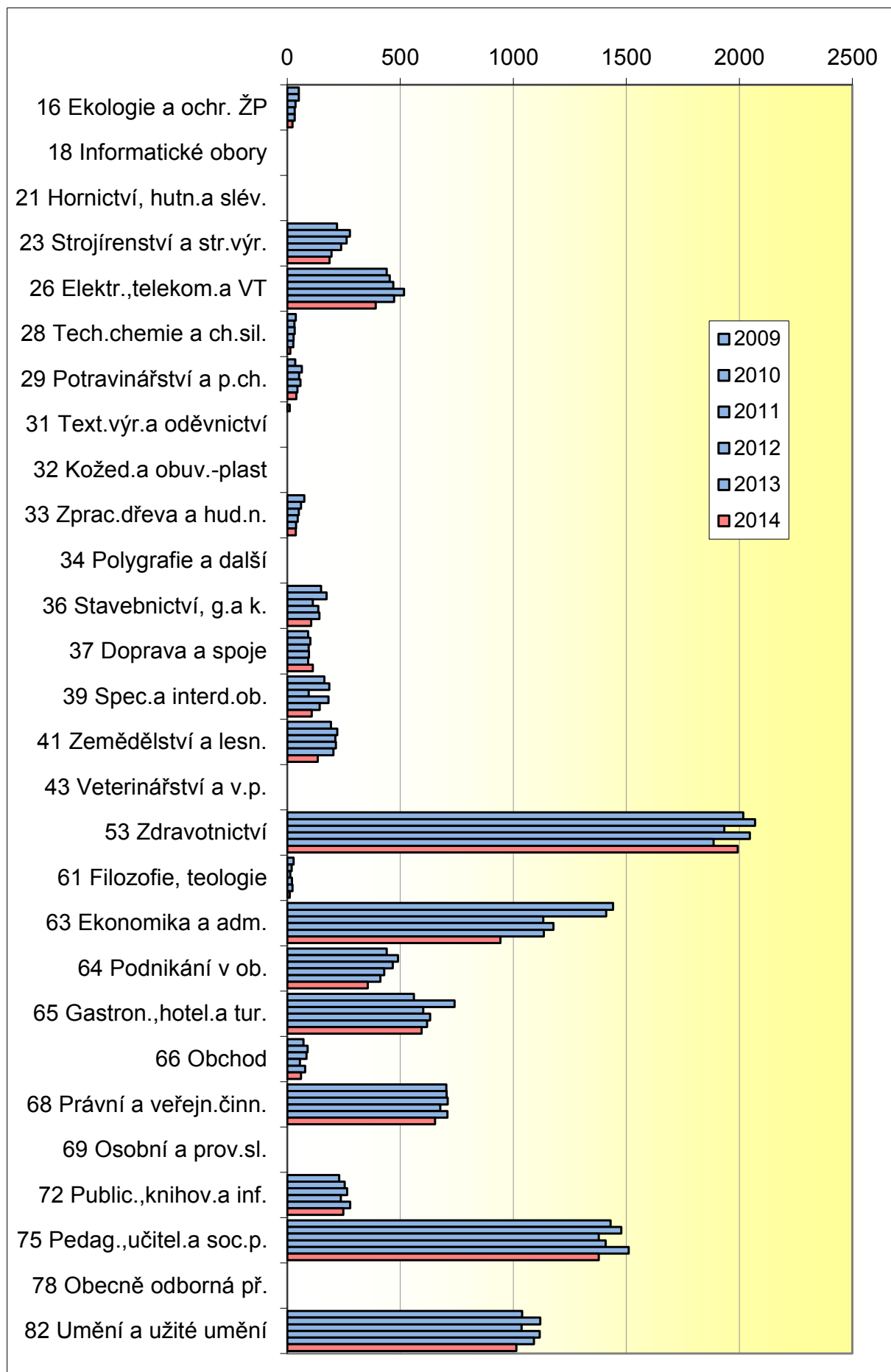
Obr. 15: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

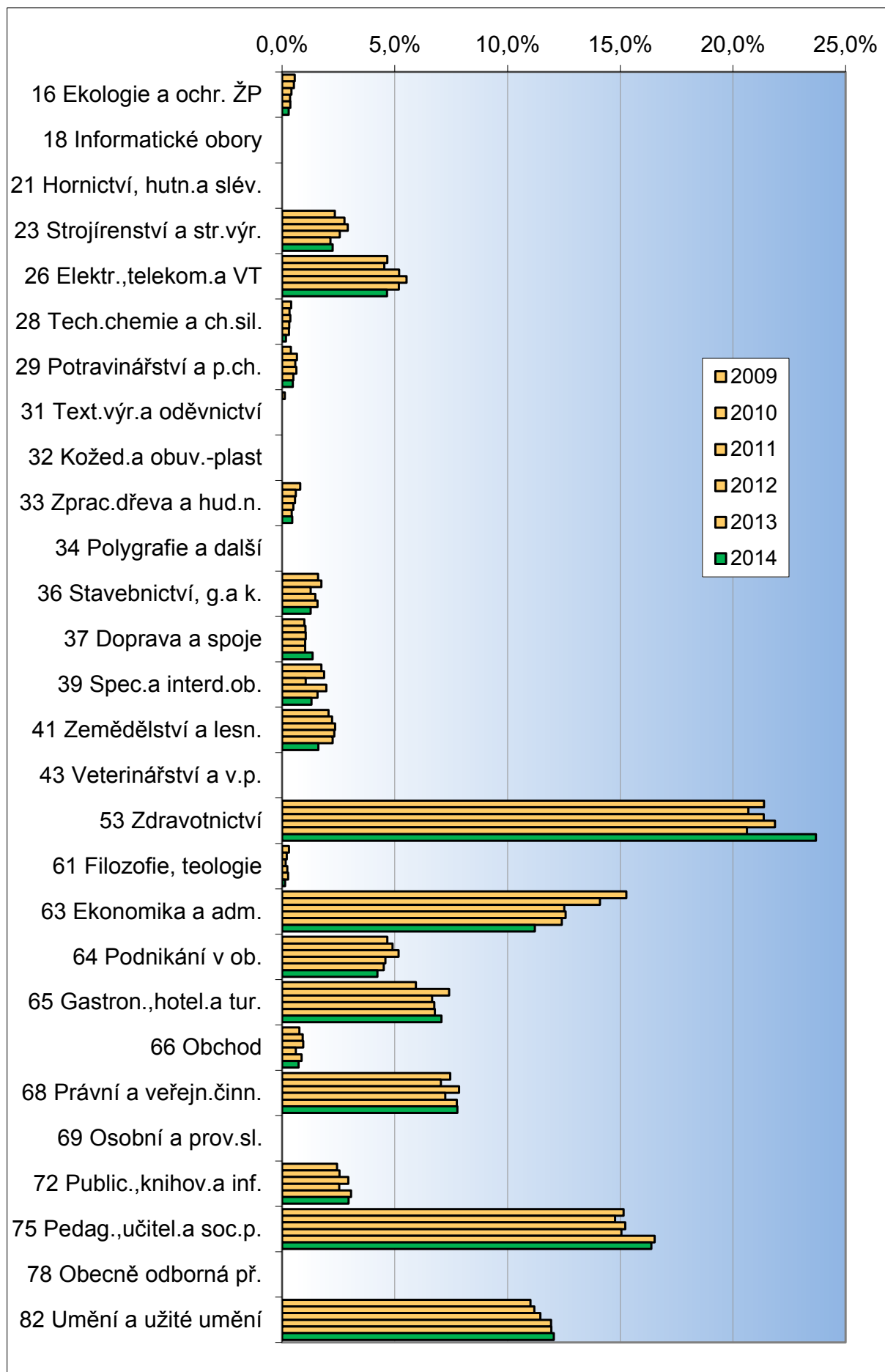
Obr. 16: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

Obr. 17: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

Obr. 18: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU

Situace mladých lidí na trhu práce obecně velice úzce souvisí s celkovým hospodářským vývojem. V důsledku ekonomické krize, která propukla v roce 2008, a následné recese se postavení mladých výrazně zhoršilo. Obecně platí, že v období hospodářských krizí či poklesů nacházejí mladí lidé pracovní uplatnění s výraznějšími obtížemi než v dobách, kdy jsou ekonomické podmínky, a tím i situace na trhu práce příznivější. Obtížnější je pro mladé lidi si zaměstnání také udržet, mohou být ochotni přijímat i horší práci a jsou vystaveni zvýšenému riziku i dlouhodobé nezaměstnanosti.

Od jara 2013 dochází k hospodářskému oživení, nicméně navzdory postupně se zlepšující ekonomické situaci zůstává ve většině evropských zemí míra nezaměstnanosti celková i mladých lidí na poměrně vysoké úrovni a nezaměstnanost mladých tak i nadále představuje jeden z hlavních socioekonomických problémů Evropské unie. Míra nezaměstnanosti všech lidí v produktivním věku se v celé EU pohybuje v současné době kolem 10 %, zatímco u mladých lidí je zhruba dvojnásobná a mírně překračuje 21 %, což znamená, že zhruba každý pátý mladý člověk nemůže najít práci.

Ve spojitosti s poslední ekonomickou krizí, jejíž dopady na mladé lidi byly velice tvrdé, se objevuje **fenomén tzv. ztracené generace**. Nejčastěji je zmiňován v souvislosti se Španělskem, ale týká se i dalších zemí zasažených krizí. Pojmem ztracená generace jsou označováni současní mladí lidé, kteří prakticky nemají možnost najít zaměstnání a tím ani potřebné životní jistoty. Ztrácejí tak zájem o budování kariéry, profesní růst, vzdělávání a hlavně o založení rodiny. Vážným problémem je skutečnost, že mladí lidé budou těmito obtížemi poznamenáni již natrvalo. V případě dlouhodobé nezaměstnanosti slevují lidé ze svých nároků a představ, postupně ztrácejí motivaci hledat jakékoli pracovní uplatnění a často se stávají zcela závislími na státní podpoře a sociálních dávkách.³

Nejenom v souvislosti s pojmem ztracené generace, ale i v celkovém kontextu obtížného postavení mladých lidí na trhu práce vystupuje do popředí rovněž tzv. skupina **NEET**, tvořená mladými lidmi, kteří nejsou zaměstnaní, nestudují ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy. Na trhu práce jsou ohroženější a častěji čelí riziku sociálního vyloučení.

Růst nezaměstnanosti se řadí mezi **10 nejzávažnějších témat pro rok 2015**, jejichž seznam vzešel ze **Světového ekonomického fóra**⁴ v roce 2014, a již dlouhodobě je i jedním z hlavních témat, kterým se věnuje Evropská unie.

Od roku 2010 se strategické směřování Evropské unie řídí dokumentem **Evropa 2020**, který stanovuje 5 hlavních cílů, jichž by mělo být do roku 2020 dosaženo⁵. Na základě cílů EU formuluje každý členský stát své vnitrostátní, národní cíle, při jejichž definování se berou v úvahu rozdílné podmínky a okolnosti, které v jednotlivých státech panují.

Z pohledu této publikace je relevantní zacílení zejména na dvě oblasti – zaměstnanost a vzdělávání, z nichž vybíráme pouze body, které mají souvislost s tématem této kapitoly⁶:

❖ **Zaměstnanost:**

- Cíl pro EU: *Zaměstnat 75 % osob ve věkové kategorii od 20 do 64 let*
- Národní dílčí cíl pro ČR: *Snížit míru nezaměstnanosti mladých osob (15 - 24 let) o třetinu oproti roku 2010*
- Národní dílčí cíl pro ČR: *Snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu ve srovnání s rokem 2010*

❖ **Vzdělávání:**

- Cíl pro EU: *Snížit míru nedokončení studia pod 10 % (národní cíl pro ČR je 5,5 %)*

³ <http://echo24.cz/a/wjLCL/ztracena-spanelska-generace-55-procent-mladych-nepracuje>

⁴ World Economic Forum, WEF je nezávislá mezinárodní organizace usilující o zlepšení stavu světa zapojováním podniků, předních politiků a akademiků do utváření globálních, regionálních a průmyslových agend.

⁵ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm

⁶ <http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>

- Cíl pro EU: *Dosáhnout ve věkové kategorii od 30 do 34 let alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva (národní cíl pro ČR je 32 %).*

V rámci komplexního přístupu k boji proti nezaměstnanosti mladých lidí, na kterém se členské státy EU dohodly, je v současné době také zaváděna řada konkrétních opatření (např. systém záruk pro mladé lidi či Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí), která mají mladým Evropanům pomoci vrátit se do zaměstnání nebo ke studiu.

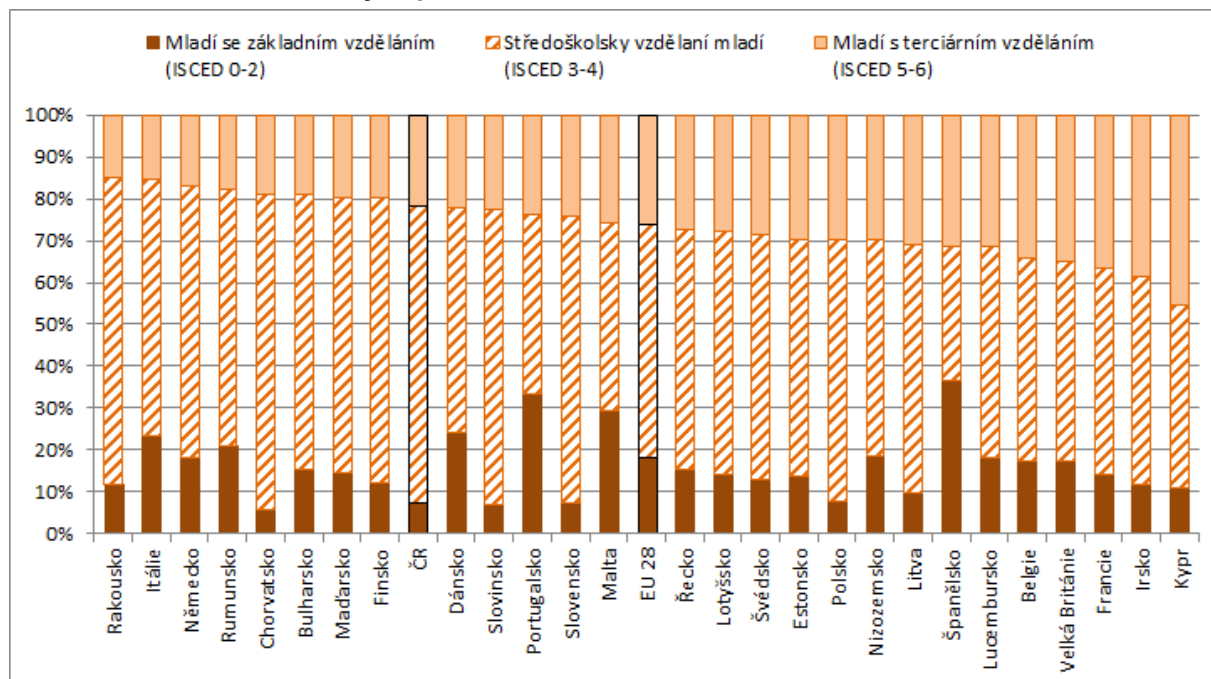
Následující text se zabývá především oblastí vzdělanosti a nezaměstnanosti mladých lidí v rámci EU v porovnání s Českou republikou, pozornost je věnována rovněž problematice předčasných odchodů ze vzdělávání a v neposlední řadě i tzv. skupině NEET.

5.1 Populace mladých lidí z hlediska vzdělanosti

Obecně platí, že se zvyšující se úroveň dosaženého vzdělání klesá pravděpodobnost vzniku nezaměstnanosti. Je tedy možné říci, že úroveň vzdělání sehrává významnou úlohu v ochraně jednotlivce před nezaměstnaností.

Jaké je v současné době rozložení populace mladých lidí (20 – 29letých) podle dosaženého vzdělání v jednotlivých zemích Evropské unie, ukazuje graf na obrázku 19, který zachycuje nejčerstvější data z roku 2013. Sloupce jsou seřazeny podle hodnot podílu mladých s ukončeným terciárním vzděláním.

Obr. 19: Struktura 20 – 29letých podle dosaženého vzdělání v roce 2013, v %

Zdroj: Eurostat

Při pohledu na graf na obrázku 19 je zřejmé, že mezi evropské země s nejvyšším procentním zastoupením mladých osob s terciárním vzděláním lze zařadit Kypr, Irsko, Francii, Velkou Británii, a Belgii. Naopak relativně nejmenší koncentraci těchto osob nacházíme v Rakousku a v Itálii. Dále je dobře patrné, že jak v průměru za celou EU, tak ve většině evropských zemí je v případě mladých (20 – 29letých) relativně nejvíce zastoupena skupina středoškolsky vzdělaných, následuje kategorie osob s terciárním vzděláním a relativně nejméně početná je část populace se základním vzděláním. Existují však výjimky, jako například Portugalsko, Itálie, Malta či Rumunsko, kde jsou osoby se základním vzděláním silnější skupinou než lidé terciárně vzdělaní. Španělsko je charakteristické poměrně rovnoměrným zastoupením osob v jednotlivých vzdělanostních kategoriích a zároveň je jedinou zemí, ve které jsou (i když jen s mírným odstupem) relativně nejpočetnější skupinou osoby se základním vzděláním.

Pokud jde o vývoj vzdělanostní struktury evropského obyvatelstva, v rámci celé Evropské unie je již dlouhodobě velice dobře patrný trend postupného zvyšování

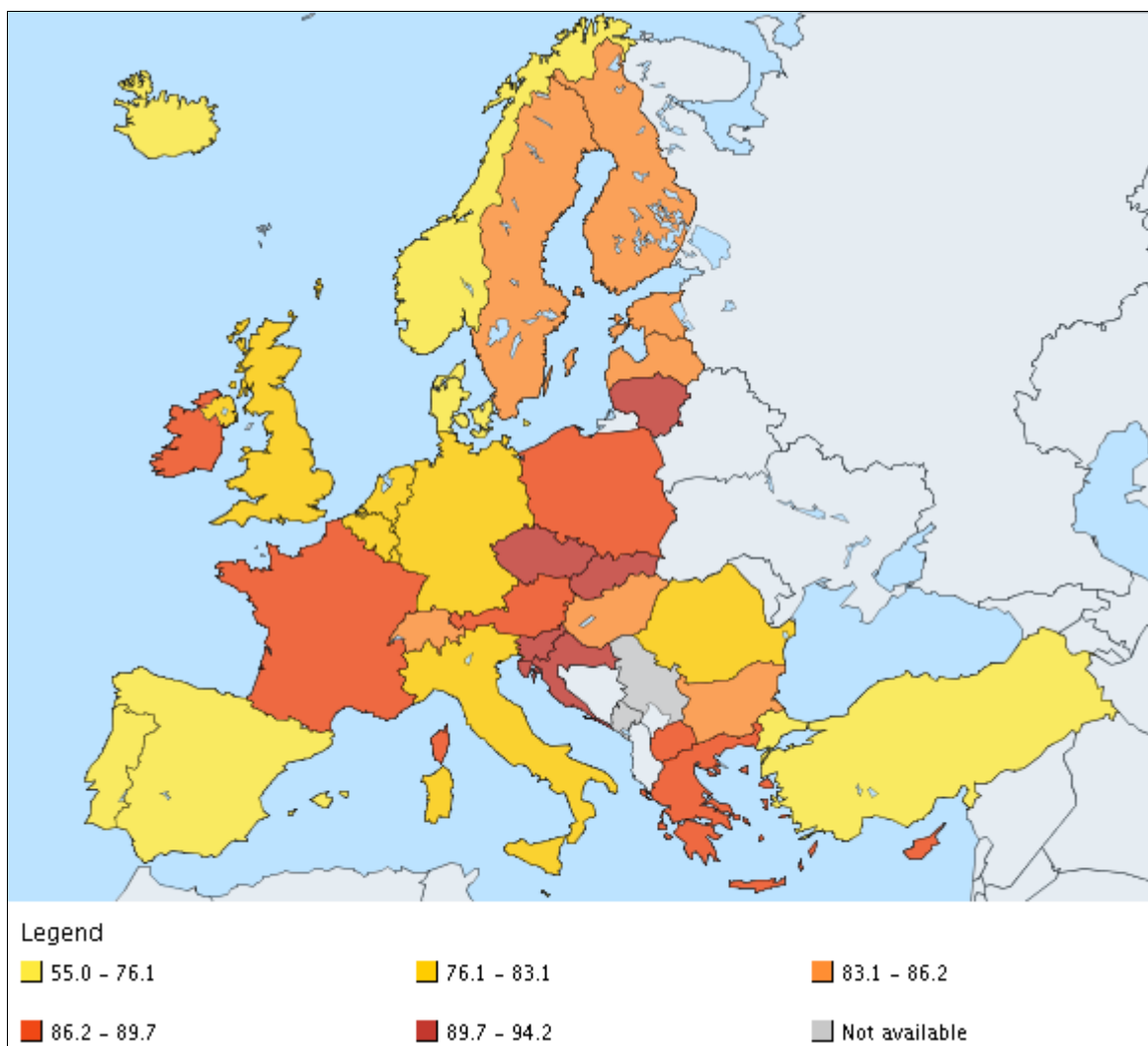
vzdělanostní úrovň mladých lidí (ke kterému dochází v souladu se strategickým směřováním EU). Lze to ukázat na příkladu vývoje jednoho ze základních ukazatelů, kterým je **podíl osob s alespoň středoškolským vzděláním v populaci mladých ve věku 20 - 24 let**. Navzdory určitým mírným výkyvům a odchýlkám v některých členských státech můžeme konstatovat, že průměrné hodnoty za celou EU 28 mají stabilně rostoucí tendenci.

Zatímco v roce 2003 bylo v průměru v EU 28 v populaci 20 - 24letých 77,2 % osob s přinejmenším středoškolským vzděláním (v populaci 25 - 64letých necelých 67,2 %), o deset let později v roce 2013 to bylo již rovných 81 % (resp. 75,2 %).

Obrázek 20 zachycuje vzdělanostní úroveň mladých lidí v evropských zemích. Barevná škála odlišuje velikost podílu osob s alespoň středoškolským vzděláním (vyučení, maturita, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání) v populaci mladých ve věku 20 - 24 let. Spodní hranice 20 let umožňuje zachycení pouze části populace těch mladých lidí, u nichž lze předpokládat, že již měli dostatek času středoškolské studium dokončit. Nejčerstvější dostupné údaje jsou za rok 2013.

Státy s nejvyšším podílem alespoň středoškolsky vzdělaných osob mezi mladými lidmi jsou vyznačeny nejtmavší barvou (Chorvatsko, Slovinsko, Slovensko, Česká republika a Litva nejméně 90 %), naopak nejnižší podíly nalezneme v rámci EU 28 ve Španělsku (necelých 64 %) a dále v Portugalsku a Dánsku (mezi 70 a 72 %). Pokud bychom porovnávali tento ukazatel ve všech evropských zemích, pak jako země s nejnižšími podíly (nedosahujícími ani 60 %) figurují Turecko a Island a teprve potom následuje Španělsko.

Obr. 20: Podíl osob s alespoň středoškolským vzděláním v populaci mladých ve věku 20 - 24 let v roce 2013

Zdroj: Eurostat, Upper secondary or tertiary educational attainment, age group 20-24 by sex - % of the population aged 20-24 years, rok 2013.

Jak bylo řečeno, Evropská unie si klade za cíl dosáhnout ve věkové kategorii **od 30 do 34 let alespoň 40% podílu vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva**. Z grafu na obrázku jasně plyne, že až na výjimky se trend zvyšování procentního zastoupení mladých lidí s ukončeným terciárním vzděláváním v jednotlivých zemích EU skutečně prosazuje.

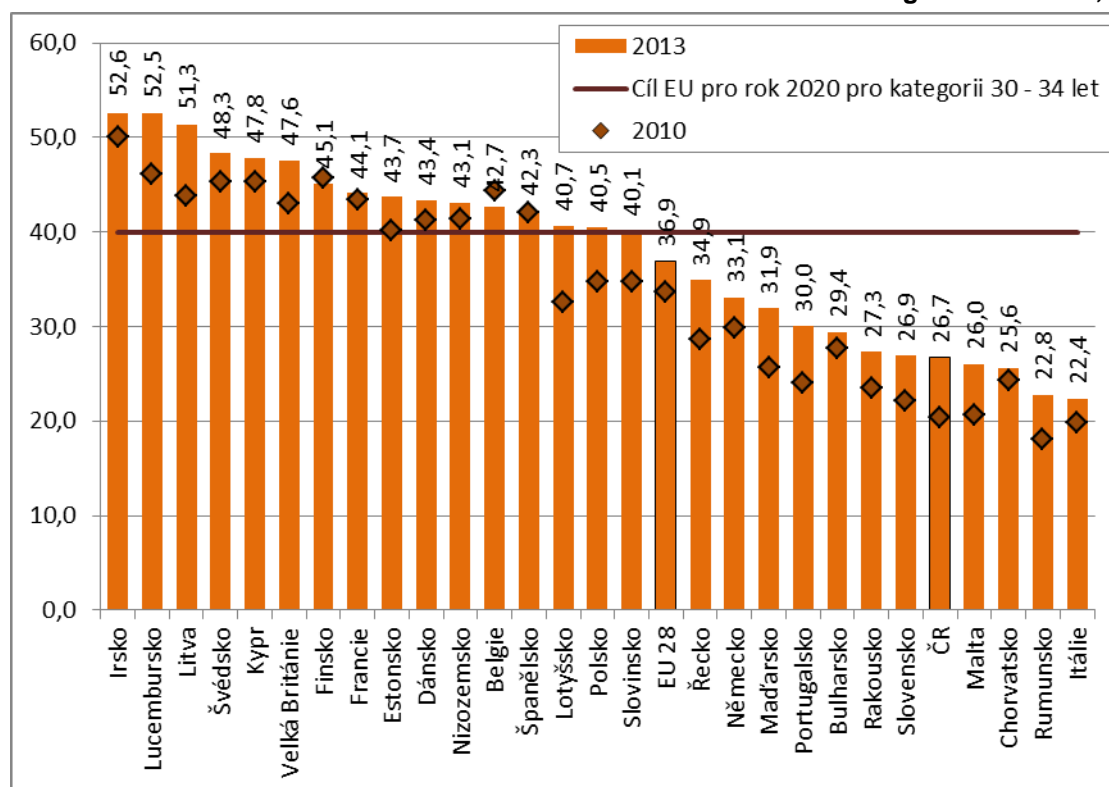
Některé země, jako jsou Irsko, Lucembursko, Litva, Švédsko, Kypr, Velká Británie a další, dosahují stanoveného cíle již nyní a své vnitrostátní cíle mají stanoveny na ještě vyšší úrovni. V mnoha zemích se však podíl mladých osob s ukončeným terciárním vzděláním pohybuje poměrně hluboko pod stanovenou hranicí 40 % (do této skupiny poměrně početné skupiny se řadí např. Itálie či Rumunsko, ale také Česká republika, Slovensko a Rakousko), v takových případech jsou vnitrostátní cíle stanoveny na přiměřeně nižší úrovni.

Celkový průměr EU 28 činil v roce 2010 v kategorii 30 až 34letých 33,6 %, v roce 2013 se hodnota podílu osob terciárně vzdělaných v této věkové kategorii vyšplhala na 36,9 %.

Pokud jde o **Českou republiku**, národní cíl pro věkovou kategorii 30 až 34 let je stanoven na úrovni 32 %. V kategorii 30 až 34 let dosahovala v roce 2010 hodnota podílu osob terciárně vzdělaných v této věkové kategorii 20,4 %, v roce 2013 vzrostla na 26,7 %. Je zde tedy patrný zřetelný nárůst směrem ke stanovené hranici.

Pokud vezmeme v úvahu současnou výši podílu absolventů terciárního vzdělávání v odpovídající věkové skupině v České republice, lze odhadovat, že v roce 2020 se bude podíl osob s touto úrovní dosaženého vzdělání v kategorii 30 až 34 let přibližovat stanovenému cíli EU.

Obr. 21 : Podíl osob s terciárním vzděláním v letech 2010 a 2013 v kategorii 30 – 34 let, v %

Zdroj: Eurostat, Population with tertiary education attainment by sex and age

5.2 Předčasné odchody ze vzdělávání

Další klíčovou oblastí z pohledu strategického směřování Evropské unie jsou předčasné odchody ze vzdělávání. Pozornost se přitom zaměřuje na mladé lidi ve věku 18 až 24 let s nižším než středoškolským vzděláním, kteří již ve vzdělávání nepokračují.

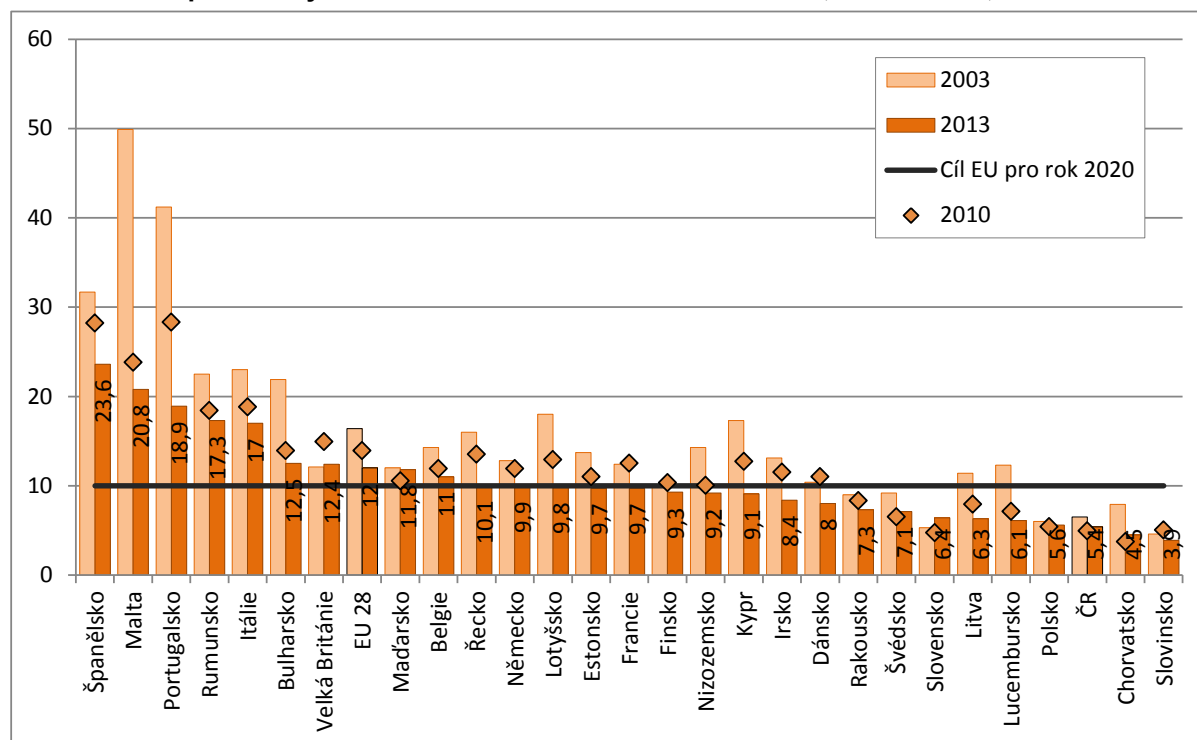
Pokud mladí lidé opouštějí vzdělání bez dostatečné kvalifikace, vystavují se zvýšenému riziku vzniku nezaměstnanosti a namísto aktivního začlenění se na trh práce se tak mohou i stát závislími na sociálním systému.

Cílem Evropské unie pro rok 2020 je „snížit míru nedokončení studia pod 10 %“⁷. Tento cíl je dále převeden do podoby vnitrostátních cílů,⁸ které zohledňují specifika jednotlivých států. Pro Českou republiku je stanoven cíl 5,5 %, přičemž v roce 2013 byla zaznamenána hodnota 5,4 % (průměrná hodnota za celou Evropskou unii byla 12 %).

Graf na obrázku 22 umožňuje porovnat procentní zastoupení předčasných odchodů ze vzdělávání v roce 2013 se situací v roce 2003 (tedy před 10 lety) a také v roce 2010, kdy vstoupila v platnost strategie Evropa 2020 se stanoveným strategickým cílem na hranici 10 %. Sloupce jsou seřazeny podle hodnot míry předčasných odchodů v roce 2013, z hlediska přehlednosti jsou popisky dat s konkrétními čísly uvedeny pouze u této řady hodnot.

V rámci celé Evropské unie došlo v posledních deseti letech k poklesu podílu předčasných odchodů ze vzdělávání z 16,4 % na 12 % (hodnota v roce 2010 činila 13,9 %). Česká republika se řadí k zemím, jako jsou Slovinsko, Polsko či Slovensko, v nichž se podíly předčasných odchodů drží na poměrně stabilní nízké úrovni (do 7 %). Mezi země, jejichž míra předčasných odchodů se rovněž příliš nemění, nicméně dosahuje o něco vyšších hodnot, lze zařadit Rakousko (7 – 10 %), Finsko (zhruba 10 %) či Maďarsko (kolem 12 %). Velká Británie má míru předčasných odchodů na hranici 12 %, nicméně v průběhu sledovaného období došlo k určitým výkyvům. Nejvyšších hodnot míry předčasných odchodů dosahují hlavně jihoevropské země (Španělsko, Malta, Portugalsko, Itálie) společně s Rumunskem.

Obr. 22 : Míra předčasných odchodů ze vzdělávání v letech 2003, 2010 a 2013, v %

Zdroj: Eurostat, Early leavers from education and training.

Tendence ke snižování předčasných odchodů ze vzdělávání je zřejmá prakticky ve všech evropských zemích, a to nejenom za poslední tři roky, ale i v průběhu celého uplynulého desetiletí. Je tedy zřejmé, že cíl stanovený v roce 2010 ještě podpořil již nastolený trend. Nicméně je třeba zmínit, že zdaleka ne ve všech zemích je pokles zcela plynulý, v některých případech docházelo i k přechodnému nárůstu hodnot, jak dokládá i obrázek 23.

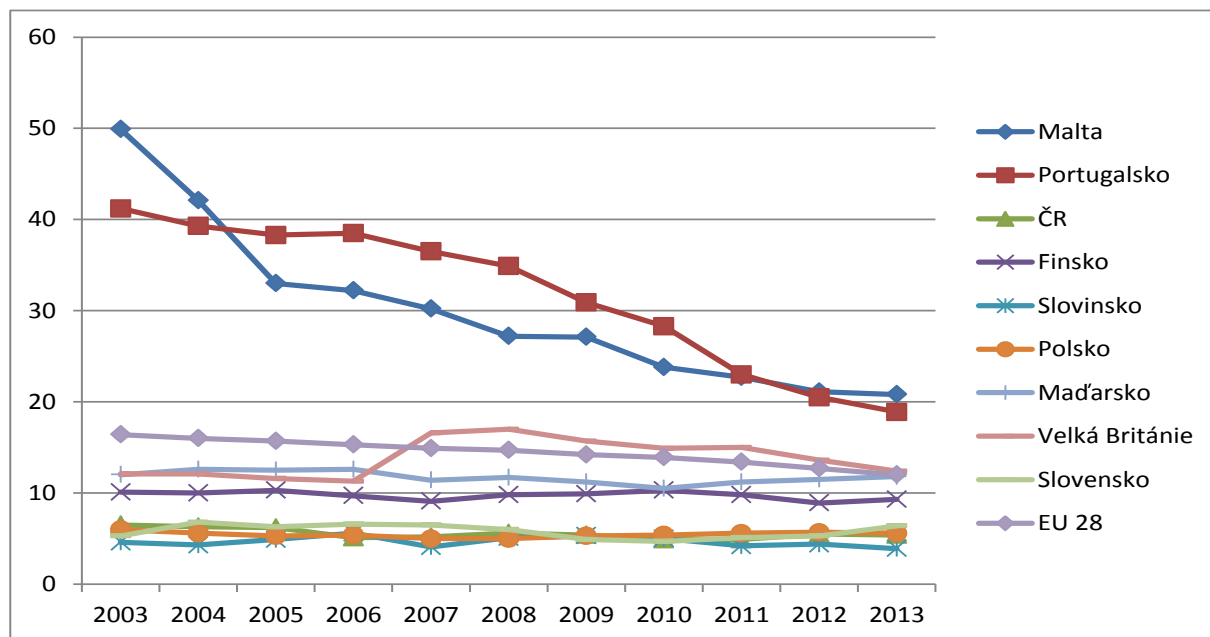
K jednoznačně nejvýraznějšímu poklesu došlo za posledních 10 let v případě Malty a Portugalska, což velice dobře zachycuje graf na obrázku 23. Na Maltě přispělo k výraznému snížení předčasných odchodů jak zavedení řady preventivních opatření (zvýšení platů vyučujících, nové metody výuky, kariérové vzdělávání atd.), tak i opatření intervenčních, ke kterým patří hlavně boj proti absencím ve školách. V Portugalsku byl v roce 2004 vytvořen ve spolupráci ministerstva školství a ministerstva práce Národní plán pro

⁷ http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm

⁸ http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/targets_en.pdf

prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání. Založen byl také Národní systém pro intervenci v raném dětství a zavedena byla Národní síť center pro kvalifikaci a odbornou přípravu, která nabízejí služby kariérového a výchovného poradenství.⁹

Obr. 23: Vývoj míry předčasných odchodů ze vzdělávání v letech 2003 až 2013, v %

Zdroj: Eurostat, Early leavers from education and training.

Naopak nejmenší změna byla zaznamenána v případě Maďarska, Velké Británie, Polska, Slovinska, Finska, Slovenska a České republiky. Nutně to však neznamená, že se v uvedených zemích držela míra předčasných odchodů na zcela stabilní úrovni po celé desetiletí. Například Velká Británie zaznamenala skokový nárůst v roce 2007.

V České republice je relativně nízký počet žáků předčasně opouštějících vzdělávání ovlivněn především rozvinutým učňovským školstvím a širokou nabídkou lehčích vzdělávacích programů¹⁰ (jde zejména o obory středního odborného vzdělání s výučním listem kategorie E, které kladou nižší nároky na všeobecnou i odbornou přípravu).

V průměru za celou EU byl pokles rozložen rovnoměrně do celého sledovaného období, bez jakýchkoli znatelnějších výkyvů. Tento vývoj odpovídá strategickému směřování EU a snaze přiblížit se stanovenému kritériu.

5.3 Míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s celkovou mírou v jednotlivých členských státech EU

Míra nezaměstnanosti je důležitým indikátorem, který má jak ekonomickou, tak i sociální dimenzi a ve svých důsledcích znamená ztráty pro jednotlivce i celou ekonomiku. Jedná se o ukazatel úzce svázaný s celkovým vývojem ekonomiky. V případě ekonomického poklesu dochází k růstu míry nezaměstnanosti a naopak. Po nastartování ekonomického růstu ovšem nějakou dobu trvá, než začne docházet k postupnému poklesu nezaměstnanosti. Zaměstnavatelé totiž bývají dlouho opatrní, pokud jde o nabírání nových pracovníků, a proto může trvat i několik měsíců, než začne nezaměstnanost klesat.

Pod vlivem ekonomické krize, která nastoupila v roce 2008, zaznamenala míra nezaměstnanosti poměrně výrazný nárůst, v mnoha zemích EU však dochází v poslední době k určitému zlepšení (viz dále).

⁹ Tillner, J.: Zpráva o předčasných odchodech ze vzdělávání. Přehled opatření a příklady dobrých praxí v zahraničí a v ČR. NÚV, Praha 2013.

¹⁰ Trhlíková, J.: Předčasné odchody ze vzdělávání na středních školách. Kvalitativní analýza rozhovorů s experty a příklady dobrých praxí. NÚV. Praha 2012

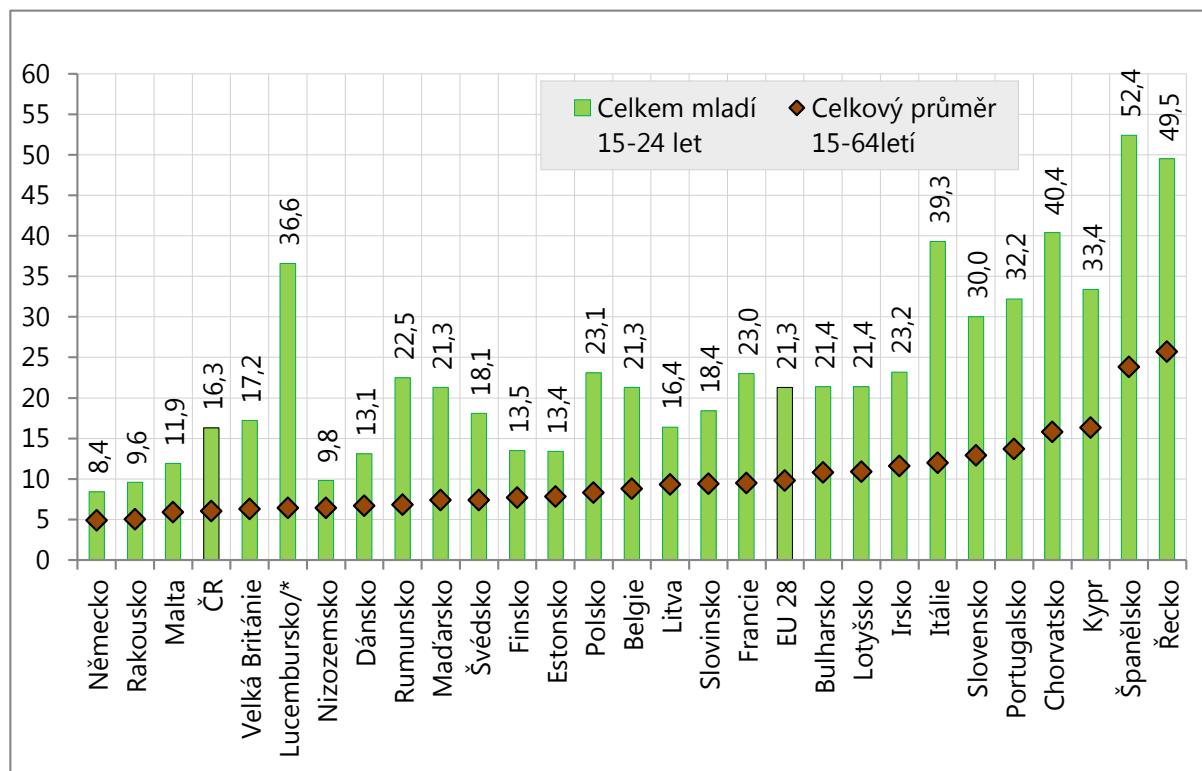
Pokud jde o míru nezaměstnanosti mladých, v rámci Evropy zůstává přetrvávajícím problémem již řadu let a od nástupu poslední ekonomické krize se stala problémem ještě rozšířenějším a palčivějším. Existují však i výjimky, jako např. Německo, kde došlo v době této poslední ekonomické krize k poklesu nezaměstnanosti mladých a nyní dosahuje ještě nižší hodnoty než před počátkem recese. Obecně ale platí, že míra nezaměstnanosti mladých je výrazně vyšší než celková míra nezaměstnanosti, což je do značné míry dáno obtížemi s hledáním pracovního uplatnění, kterým mladí lidé čelí na trhu práce.

Graf na obrázku 24 zachycuje hodnoty míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech EU a v celkovém průměru EU 28 a umožňuje tak i vzájemné porovnání těchto ukazatelů. Údaje se vztahují k 3. čtvrtletí roku 2014 (v době zpracování této studie nejčerstvější dostupné údaje). Sloupce vyjadřují míru nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých), body pak celkovou míru nezaměstnanosti (15 - 64letých). Státy jsou seřazeny vzestupně podle celkové míry nezaměstnanosti. Pro větší názornost jsou k jednotlivým mírám nezaměstnanosti mladých přiřazeny v obrázku i konkrétní hodnoty.

Z obrázku je patrné, že rozmezí hodnot míry nezaměstnanosti je v rámci EU poměrně široké, značné rozdíly nacházíme také mezi celkovou mírou nezaměstnanosti a příslušnou mírou nezaměstnanosti mladých u jednotlivých zemí.

Německo a Rakousko jsou zeměmi, ve kterých dosahuje nejnižších hodnot jak celková míra nezaměstnanosti (zhruba 5 %), tak i míra nezaměstnanosti mladých (pohybující se kolem 9 %). Poměrně nízkou celkovou míru nezaměstnanosti (nepřesahující hranici 7 %) vykazují rovněž Malta, Česká republika, Velká Británie, Lucembursko, Nizozemsko a Dánsko, o nízké míře nezaměstnanosti mladých lze v této skupině států hovořit ovšem pouze v Nizozemsku.

Obr. 24: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v roce 2014, v %

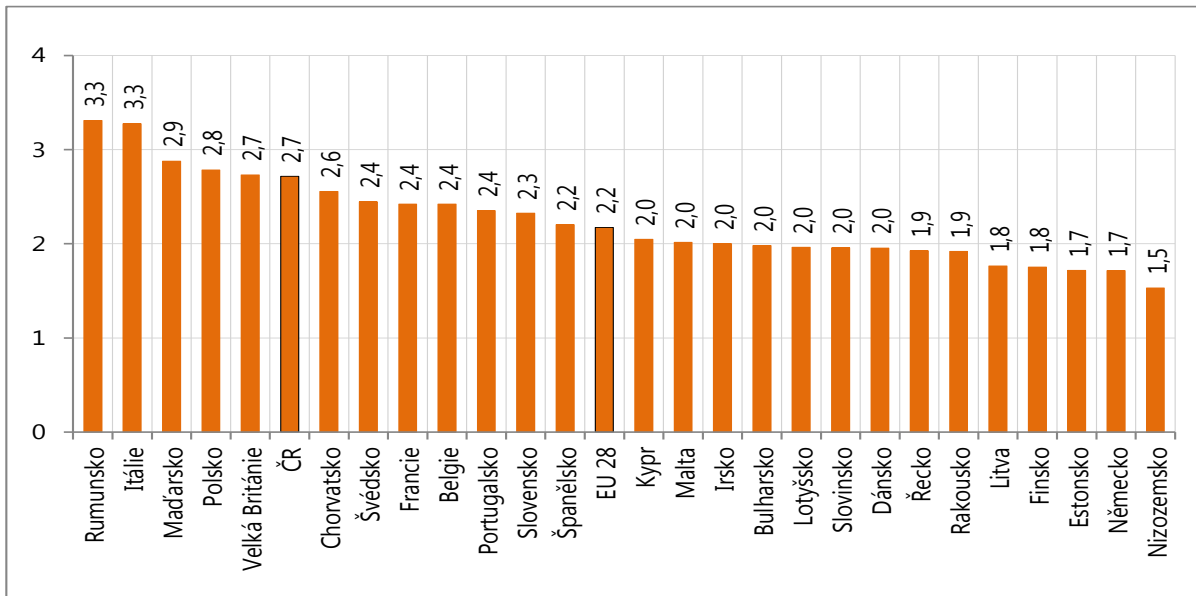
Zdroj: Eurostat, LFS /* V případě Lucemburska je hodnota míry nezaměstnanosti mladých (36,6 %) s ohledem na údaje z minulých let vysoce nepravděpodobná a nebude tedy brána v úvahu.

Na opačném konci spektra se nacházejí Řecko a Španělsko s nejvyšší celkovou mírou nezaměstnanosti (25,7 %, resp. 23,8 %), i s extrémně vysokou mírou nezaměstnanosti mladých (49,5 %, resp. 52,4 %). Následují Kypr a Chorvatsko, kde se míra nezaměstnanosti pohybuje na úrovni 16 % a míra nezaměstnanosti mladých dosahuje 33,4 %, resp. 40,4 %.

Největší převis míry nezaměstnanosti mladých nad celkovou mírou nezaměstnanosti je patrný v případě Rumunska a Itálie (více než trojnásobné hodnoty), téměř třikrát převyšuje

míra nezaměstnanosti mladých míru nezaměstnanosti celkovou v Maďarsku a Polsku. Naopak nejmenší relativní rozdíly mezi těmito dvěma ukazateli vykazuje Nizozemsko následované Německem, Estonskem, Finskem a Litvou.

Obr. 25: Podíl míry nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celkové (15 - 64letých) v členských státech EU v roce 2014

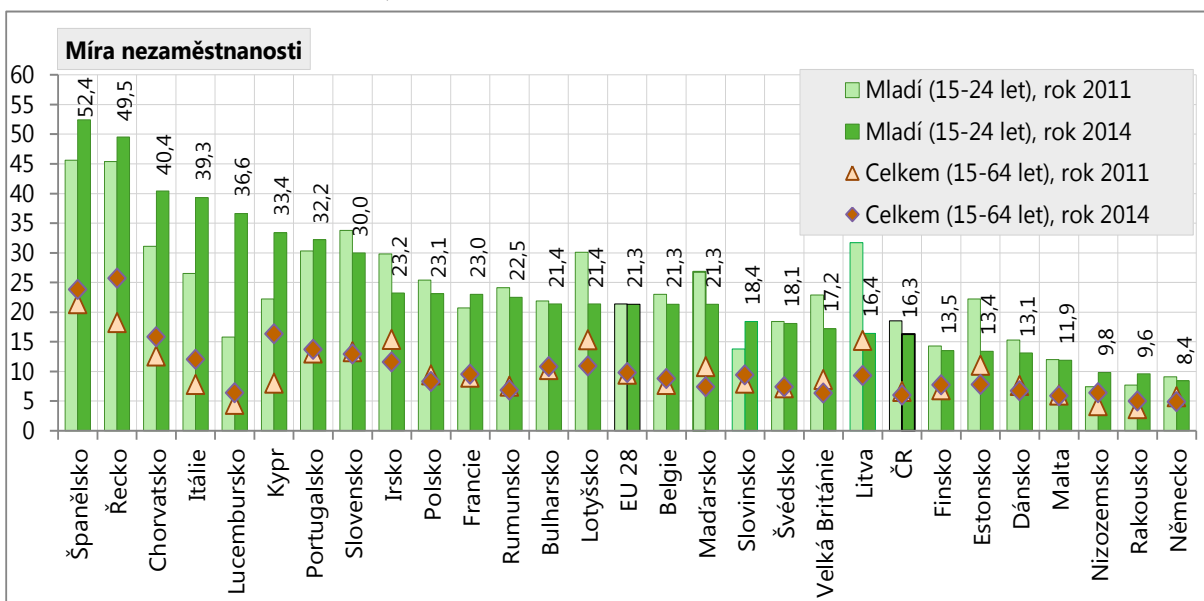

Zdroj: Eurostat, LFS, vlastní výpočty

5.4 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých a celkové za poslední tři roky v členských státech EU

Míra nezaměstnanosti je ukazatelem, který se v čase poměrně dynamicky mění. Při jeho hodnocení je tedy vhodné - kromě hodnot vztahujících se ke konkrétnímu letopočtu - zaměřit se rovněž na jeho změny v průběhu let. Pro potřeby této publikace se zaměříme na vývoj míry nezaměstnanosti v posledních třech letech.

Obr. 26: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v roce 2011 a 2014, v %

Zdroj: Eurostat, LFS

Pozn.: V případě Lucemburska je hodnota míry nezaměstnanosti mladých (36,6 %) s ohledem na dosavadní vývoj vysoce nepravděpodobná a nebude tedy brána v úvahu.

Obrázek 26 zachycuje porovnání celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých (15 – 24letých) ve 3. čtvrtletí roku 2014 a ve 3. čtvrtletí roku 2011. Hodnoty v grafu jsou seřazené podle celkové míry nezaměstnanosti mladých v roce 2014. Barevně odlišené

sloupce zachycují hodnoty míry nezaměstnanosti 15 – 24letých v obou sledovaných letech. Celková míra nezaměstnanosti (15 – 64letých) je vyjádřena prostřednictvím kosočtverců (rok 2014), resp. trojúhelníků (rok 2011). S ohledem na lepší názornost a zároveň i přehlednost jsou konkrétní hodnoty uváděny pouze u sloupců vztahujících se k hodnotám míry nezaměstnanosti mladých v roce 2014.

Při pohledu na graf na obrázku 26 je dobře patrné, že zhruba v polovině zemí EU došlo v roce 2014 v porovnání se stejným obdobím před třemi lety k nárůstu míry nezaměstnanosti mladých, v ostatních zemích nastal větší či menší pokles tohoto ukazatele. To samé platí i pro vývoj celkové míry nezaměstnanosti.

Z pohledu míry nezaměstnanosti mladých v roce 2014 je nejhorší situace ve Španělsku a Řecku, poměrně vysokých hodnot dosahuje i Chorvatsko a Itálie. Naopak nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti mladých byly zaznamenány v Německu, Rakousku či Nizozemsku.

Pokud jde o celkovou míru nezaměstnanosti, nejvyšší hodnoty nacházíme v roce 2014 v případě Řecka, Španělska, Kypru a Chorvatska. Naopak nejlepších výsledků v tomto ohledu dosahují Německo, Rakousko, Malta a rovněž i Česká republika.

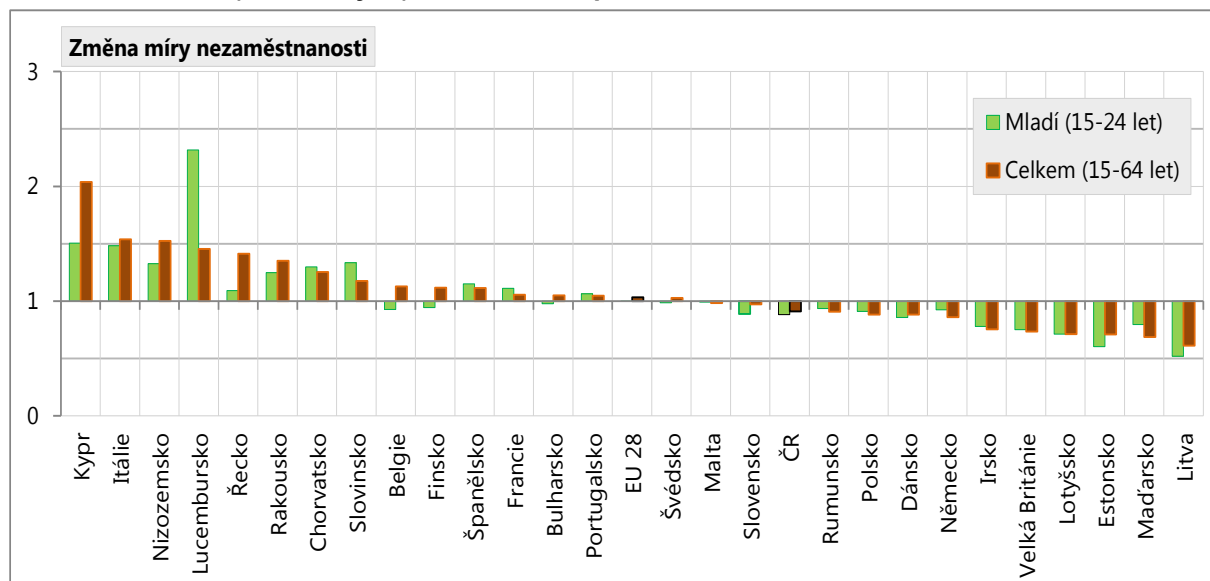
Španělsko je typickým příkladem zemí, ve kterých navzdory zlepšující se hospodářské situaci přetrvávají vážné problémy s uplatněním na trhu práce. Španělsko je charakteristické silnou pozicí odborů a ochránářskou pracovní politikou, v důsledku čehož je trh práce značně rigidní a firmy nejsou příliš ochotné nabírat nové zaměstnance. Nezaměstnaná tak stále zůstává téměř čtvrtina Španělů.

Také v případě Řecka se i nadále projevují vážné ekonomické problémy, kterým země musela v uplynulých letech čelit. V roce 2010 se ocitlo na pokraji státního bankrotu a muselo požádat Evropskou unii a Mezinárodní měnový fond (MMF) o finanční pomoc.

Pro větší názornost je popisovaný vývoj zobrazen v grafu na obrázku 27 jako změna míry nezaměstnanosti mladých a změna celkové míry nezaměstnanosti. Hodnoty jsou seřazeny podle změny celkové míry nezaměstnanosti.

Změna míry nezaměstnanosti je vypočtena jako podíl míry nezaměstnanosti mladých, resp. celkové v roce 2014 a míry nezaměstnanosti mladých, resp. celkové v roce 2011. Hodnoty nad osou v bodě 1 představují kladnou změnu, vyjadřují nárůst míry nezaměstnanosti. Sloupce pod osou naopak vypovídají o poklesu míry nezaměstnanosti.

Obr. 27: Změna míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a změna celkové míry nezaměstnanosti (15 - 64letých) v roce 2014 v porovnání s rokem 2011

Zdroj: Eurostat, LFS; vlastní výpočty

Z grafu je tak například zřejmé, že nejpříznivější vývoj míry nezaměstnanosti celkové i mladých zaznamenaly především pobaltské země společně s Maďarskem a Velkou Británií. Naopak největší nárůst celkové míry nezaměstnanosti nastal v případě Kypru, nicméně změna míry nezaměstnanosti mladých nebyla v tomto případě zdaleka tak výrazná (přitom

z loňského porovnání vyplynulo, že míra nezaměstnanosti mladých v roce 2013 dosahovala oproti roku 2010 takřka trojnásobné hodnoty), dále Itálie a Nizozemska.

Graf také poměrně názorně zobrazuje skutečnost, že zatímco v některých zemích byla změna celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých zhruba stejná, v jiných státech se tyto dvě hodnoty poměrně dost liší. To je patrné například v Řecku, kde došlo k výraznějšímu nárůstu celkové míry nezaměstnanosti, nebo v případě již zmiňovaného Kypru. Belgie a Finsko jsou zajímavé tím, že zaznamenaly mírný nárůst celkové míry nezaměstnanosti, zatímco míra nezaměstnanosti mladých dokonce nepatrně poklesla.

Jak bylo uvedeno v předchozím textu, jedním z národních cílů pro ČR je **snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15-24 let) o třetinu oproti roku 2010**. Zatímco v roce 2010 dosahoval tento ukazatel hodnoty 18,4 %, do roku 2014 došlo k poklesu na úroveň 16,3 %. K dosažení zhruba 12% cílové hranice stanovené pro rok 2020 je tedy nutné snížení ještě přibližně o 4 procentní body.

5.5 NEET (Mladí lidé, kteří nejsou zaměstnáni ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy)

V předchozím textu byl již několikrát zmíněn poměrně tvrdý dopad poslední ekonomické krize na mladé lidi, projevující se v první řadě výrazným nárůstem nezaměstnanosti. V obdobích hospodářského oslabení jsou to často právě mladí lidé, kteří pracovní trh opouštějí jako první a jako poslední na něj vstupují, jelikož se setkávají s uchazeči, kteří jim konkurují bohatšími pracovními zkušenostmi z předchozích zaměstnání.

Navzdory zlepšujícímu se hospodářskému vývoji v rámci celé EU problémy na trhu práce v řadě zemí přetrvávají a dlouhodobá neúspěšnost při hledání pracovního uplatnění vede nejenom k vyřazení jedince z aktivní účasti na trhu práce, ale i k celkové pasivitě, což je nebezpečný jev zejména u mladých lidí, kteří mohou být takovou situací ovlivněni na celý další život.

V posledních letech (mj. v souvislosti s fenoménem ztracené generace) se stále více pozornosti věnuje skupině mladých lidí, kteří **nejsou zaměstnáni, nestudují ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy** (tzv. **NEET**, z angl. „**not in employment, education or training**“). Do kategorie NEET spadají různé skupiny osob, například mladí nezaměstnaní (krátkodobě a dlouhodobě), mladí lidé, kteří nejsou schopni najít si práci z důvodu zdravotního postižení nebo rodinných povinností, nebo mladí lidé vyčlenění ze společnosti či osoby, které od vstupu na trh práce odrazují předchozí neúspěšné pokusy.

Tito lidé jsou typicky ve věku od 15 do 24 let a bez ohledu na úroveň dosaženého vzdělání nejsou zapojeni do pracovního ani vzdělávacího procesu, takže jsou na trhu práce ohroženější a častěji čelí riziku sociálního vyloučení (mají nízký příjem a nedokáží zlepšit svou ekonomickou situaci).^{11, 12}

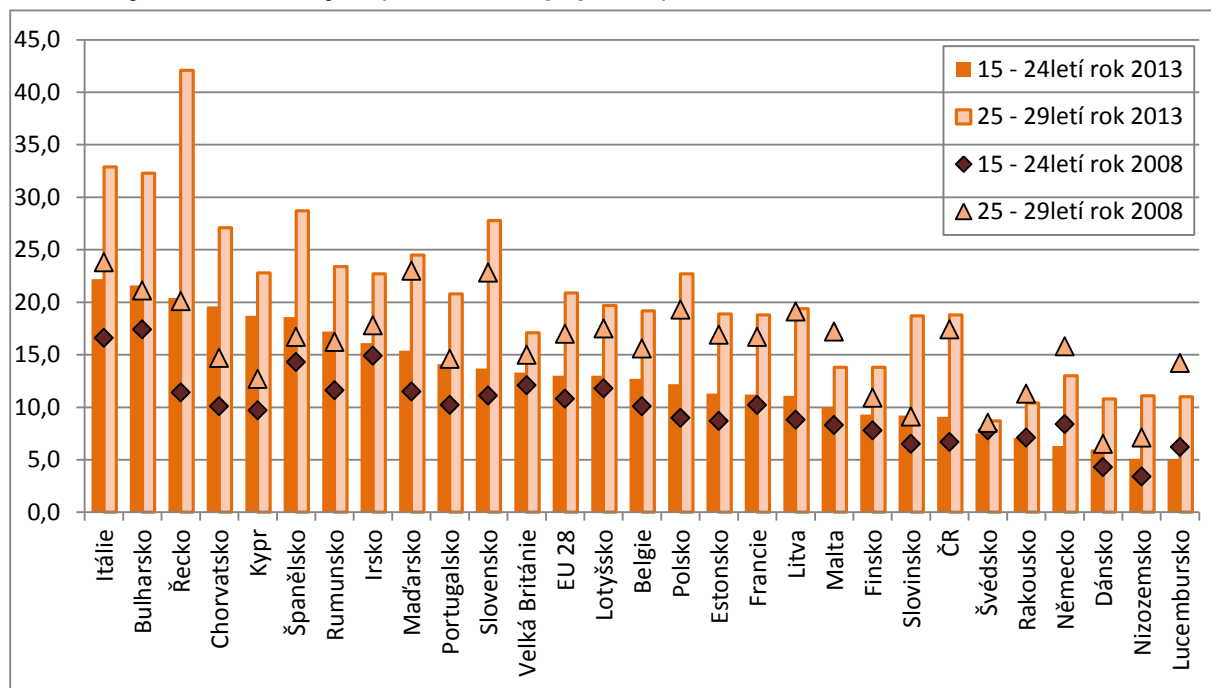
Graf na obrázku 28 zachycuje procentní zastoupení skupiny mladých lidí (15 - 24letých), kteří nejsou zaměstnáni, nestudují ani se neúčastní žádného vzdělávání nebo odborné přípravy. Hodnoty v barevně odlišených sloupcích odpovídají roku 2013, kosočtverečky vyjadřují hodnoty roku 2008. Pro komparaci byly vybrány roky 2013 a 2008, což umožňuje porovnat současný stav se situací před vypuknutím hospodářské krize.

Zastoupení osob ve skupině NEET se v jednotlivých členských státech EU výrazně liší, nicméně lze říci, že drtivá většina členských států EU zaznamenala od nástupu krize nárůst počtu osob v této kategorii. Výjimkou jsou Lucembursko, Německo, Malta a Rakousko.

¹¹ Foundation Focus, 11/2012

¹² Eurofound: Mladí lidé a skupina NEET v Evropě: První zjištění. Eurofound 2012. ISBN 978-92-897-1056-5 (dostupné na http://eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_files/pubdocs/2011/72/cs/1/EF1172CS.pdf)

Obr. 28: Podíl osob spadajících do skupiny NEET v EU v letech 2008 a 2013, kategorie 15 – 24letých a 25 – 29letých (% z celkové populace)

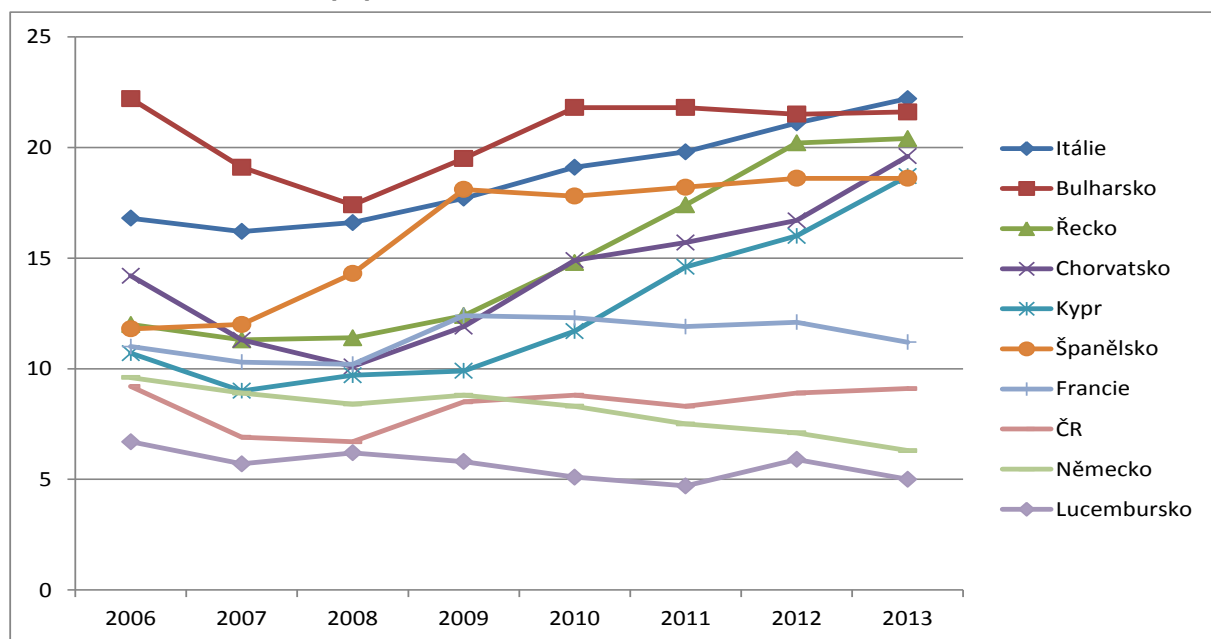

Zdroj: Eurostat, Young people not in employment, education or training (% of total population)

Zajímavý pohled na vývoj ve skupině NEET přináší i **detailnější sledování ve vybraných zemích**. Graf na obrázku 29 zachycuje vývoj podílu mladých lidí (15 – 24letých), kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní žádného vzdělávání. Do porovnání byly vybrány jak země, v nichž je podíl této skupiny osob na celkové populaci nejvyšší (Itálie, Bulharsko, Řecko, Chorvatsko, Kypr a Španělsko), tak i státy s velice nízkým zastoupením (Lucembursko, Německo, Česká republika a Francie).

Pro komparaci bylo zvoleno 8leté časové období, které umožňuje sledovat vývoj jak v letech těsně předcházejících nástupu hospodářské krize v roce 2008, tak i roky následující, a to až do roku 2013 (data za rok 2014 nebyla v době zpracování publikace k dispozici).

Obr. 29: Vývoj zastoupení skupiny NEET v letech 2006 až 2013 ve vybraných zemích EU, 15 – 24letí, v % z celkové populace

Zdroj: Eurostat, Young people not in employment, education or training (% of total population)

Z grafu je dobře patrné, které země zareagovaly na propuknutí hospodářské krize nejcitlivěji a ve kterých naopak dopad krize na vývoj podílu mladých lidí bez zaměstnání, kteří se ani neúčastní vzdělání, nebyl příliš výrazný.

Zřejmý je rapidní nárůst podílu osob ve skupině NEET v případě Španělska, Řecka, Kypru, Chorvatska a Bulharska. Španělsko zaznamenalo prudké zvýšení mezi lety 2007 a 2009, následované stagnací na zhruba stejné úrovni až do roku 2013. V případě Itálie byl nárůst spíše pozvolný, nicméně permanentní. V Řecku docházelo k postupnému výraznému nárůstu až do roku 2012, dále bylo zvýšení jen nepatrné. V Řecku došlo k rapidnímu nárůstu podílu NEET také ve skupině 25 – 29letých, podíl se vyšplhal až na rekordních 42 %, což je dokladem toho, že situace je skutečně velice problematická i v této podskupině mladých.

Naopak Německo a Lucembursko představují země, v nichž docházelo ve sledovaném období k postupnému poklesu podílu skupiny NEET.

V České republice nepřekročil podíl skupiny NEET v rámci celého sledovaného období hranici 10 %, v letech 2007 a 2008 se dokonce pohyboval na úrovni necelých 7 %.

5.6 Opatření ke zvýšení zaměstnanosti mladých lidí

Evropská unie a její členské státy přijaly řadu opatření, která mají mladým Evropanům pomoci získat zaměstnání nebo se zapojit do učňovské přípravy či dalšího vzdělávání.¹³

➤ Systémy záruk pro mladé lidi

Systém záruk pro mladé lidi byl zaveden v roce 2013 a představuje jeden z hlavních nástrojů, jimiž Evropská unie reaguje na problém nezaměstnanosti mladých lidí a jejich sociálního vyloučení. Systém záruk si klade za cíl zajistit hladký přechod ze školy do zaměstnání a podpořit začlenění na trh práce. Mladým lidem systém nabízí pracovní místa, vzdělávání a odbornou přípravu.

Záruka pro mladé má zajistit, **aby všechny osoby mladší 25 let získaly během 4 měsíců od chvíle, kdy ukončily formální vzdělání nebo přišly o práci, kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy** (resp. odborné praxe) nebo **stáže**. Nabídka by měla odpovídat konkrétním potřebám a specifické situaci dané osoby, zejména co se týče úrovně vzdělání, dovedností a zkušeností.¹⁴

Důraz je kladen na to, aby byl systém záruk vytvářen a uplatňován v úzké spolupráci se zaměstnavateli, službami zaměstnanosti, institucemi poskytujícími vzdělávání a odbornou přípravu a službami zaměřenými na podporu mladých lidí. Rovněž je zdůrazňována nutnost neomezeného přístupu mladých lidí k informacím o dostupných službách a podpoře.

Jako inspirace posloužila pozitivní zkušenost Rakouska a Finska, kde podobný systém záruk pro mladé lidi již funguje.

➤ Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí

Tato iniciativa zprostředkovává finanční pomoc EU na podporu mladých lidí v regionech, ve kterých míra nezaměstnanosti mladých lidí přesahuje 25 %.

Financovány jsou činnosti zaměřené na přímou pomoc mladým lidem, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy a kteří jsou mladší 25 let (skupina NEET). Prostředky z Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí mohou být využity na aktivity, mezi něž patří zajištění prvních pracovních zkušeností, poskytnutí stáží a učňovské přípravy, podpora zahájení podnikatelské činnosti (start-ups) pro mladé podnikatele, programy druhé šance pro osoby, jež předčasně opustily vzdělávací systém, a cílené subvence na platy a nabírání pracovních sil.¹⁵

Iniciativa vznikla v roce 2013 a zacílena byla původně na období 2014 až 2020. Posléze však bylo rozhodnuto o masivnějším vynaložení vyčleněných finančních prostředků v letech 2014 a 2015 tak, aby mohla být podpora mladých intenzivnější a umožnila jim rychleji získat pracovní uplatnění.¹⁶

¹³ <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/youth-employment/>

¹⁴ <http://www.investicniweb.cz/2014/3/11/nezamestnanost-mladych-evropa-jde-do-boje-vyzbrojena-systemem-zaruk/>

¹⁵ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4100_cs.htm

¹⁶ <http://www.consilium.europa.eu/cs/policies/youth-employment/>

➤ **Kvalitní učňovská místa a stáže**

Vysoce kvalitní učňovská místa a stáže mohou být účinným nástrojem vedoucím ke snadnějšímu přechodu ze školy do zaměstnání, protože mladým lidem umožňují získat dovednosti, které potřebuje trh práce.

V roce 2013 zahájila činnost **Evropská aliance pro učňovskou přípravu**, jejímž cílem je zlepšit kvalitu a nabídku učňovské přípravy v celé EU a změnit způsob, jakým je tento druh vzdělávání vnímán. Tato aliance sdružuje veřejné orgány, podniky a sociální partnery, zástupce mladých lidí a další klíčové aktéry s cílem koordinovat a realizovat různé iniciativy týkající se úspěšných programů učňovské přípravy.

Představitelé EU se dohodli na zavedení rámce kvality stáží, jehož záměrem je propojit soukromý sektor, sociální partnery a podniky s cílem vytvořit vysoce kvalitní učňovská místa, která pomohou zlepšit šance mladých na nalezení dobrého pracovního uplatnění. Zdůrazňuje se zároveň větší přeshraniční mobilita stážistů v rámci EU.

➤ **Mobilita pracovních sil**

Evropská unie se od roku 2013 zaměřuje ve větší míře také na podporu aktivit, které mají mladým Evropanům pomoci nalézt zaměstnání, stáž či učňovské místo v jiné zemi EU.

Dochází k posílení takových iniciativ, jako je „Tvoje první práce přes EURES¹⁷“, což je program přeshraniční pracovní mobility, jenž má mladým Evropanům pomoci nalézt práci v jiných zemích EU.

Dalším nástrojem na podporu programů dobrovolné pracovní mobility mezi mladými Evropany je program pro zaměstnanost a sociální inovace, který podporuje země EU v jejich úsilí navrhovat a provádět reformy v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti.

5.7 Závěr

Navzdory postupně se zlepšující ekonomické situaci představuje nezaměstnanost mladých jeden z předních socioekonomických problémů Evropské unie a potřeba snížení míry nezaměstnanosti figuruje v souladu s tím také mezi hlavními strategickými cíli EU.

Významnou úlohu v ochraně jednotlivce před nezaměstnaností sehrává úroveň dosaženého vzdělání. V rámci celé Evropské unie je již dlouhodobě velice dobře patrný trend postupného zvyšování vzdělanostní úrovně mladých lidí – v jednotlivých evropských zemích přibývá osob se středoškolským vzděláním a prosazuje se i nárůst procentního zastoupení mladých lidí s ukončeným terciárním vzděláním.

Nicméně ani úspěšně ukončené vzdělání na vyšší úrovni není zárukou bezproblémového uplatnění na trhu práce. Zejména v některých zemích (např. ve Španělsku) byly dopady poslední ekonomické krize natolik tvrdé, že obrovské množství mladých lidí nemá dlouhodobě možnost aktivní participace na trhu práce. Tito lidé se často ani neúčastní vzdělávání či odborné přípravy a stávají se zcela pasivními, hovoří se dokonce o tzv. ztracené generaci.

V rámci boje proti nezaměstnanosti mladých lidí zavádí členské státy EU řadu konkrétních opatření, jakými je např. systém záruk pro mladé lidi či Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí. Jejich cílem je pomáhat mladým Evropanům vrátit se do zaměstnání nebo ke studiu a v důsledku tak co nejvíce eliminovat negativní dopady a jevy spojené s déle trvající nezaměstnaností, resp. dlouhodobými obtížemi s hledáním odpovídajícího pracovního uplatnění.

¹⁷ Portál pracovních míst EURES nabízí přístup k více než 1,7 milionu volných pracovních míst, 1,1 milionu životopisů a k téměř 31 000 registrovaných zaměstnavatelů po celé EU.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU obory, školy a profese

[Výběr podle oboru](#)

[Výběr podle školy](#)

[Výběr podle povolání](#)

[Výběr podle videa](#)

[Výběr podle obrázků](#)

[Profitest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE

[Vzdělávání a volba oboru](#)

[Uplatnění vzdělání](#)

[Požadavky zaměstnavatelů](#)

[Nezaměstnanost](#)

[Zaměstnanost](#)

[Publikace](#)

BEZ BARIÉR až na trh práce

[Volba školy pro žáky se ZP](#)

[Absolventi se ZP a trh práce](#)

[Předčasné odchody ze vzdělávání](#)

[Statistické přehledy](#)

JAK NA TO rady a doporučení

[Jsem na základce](#)

[Jsem na střední](#)

[Jsem už dospělý](#)

[Jsem poradce](#)

*Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat **Úvodu do světa práce, managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.*

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ MOŽNOSTI:

- **výběr podle oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu MŠMT **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II – KP)**, který je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.